

3/1/95

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11 }
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 19-వ తేది సోమవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ నవమి F.

No. 244 }
సంచిక ౨౪౪

అమృతాంజనము

1925

క్యాలండరు

1925

“మహాత్మాగాంధీ” “రాధాకృష్ణ”

3 అండమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు:—

31-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రూ 10-8-0,

ఆలశ్యము ఆశాభంగమగును.

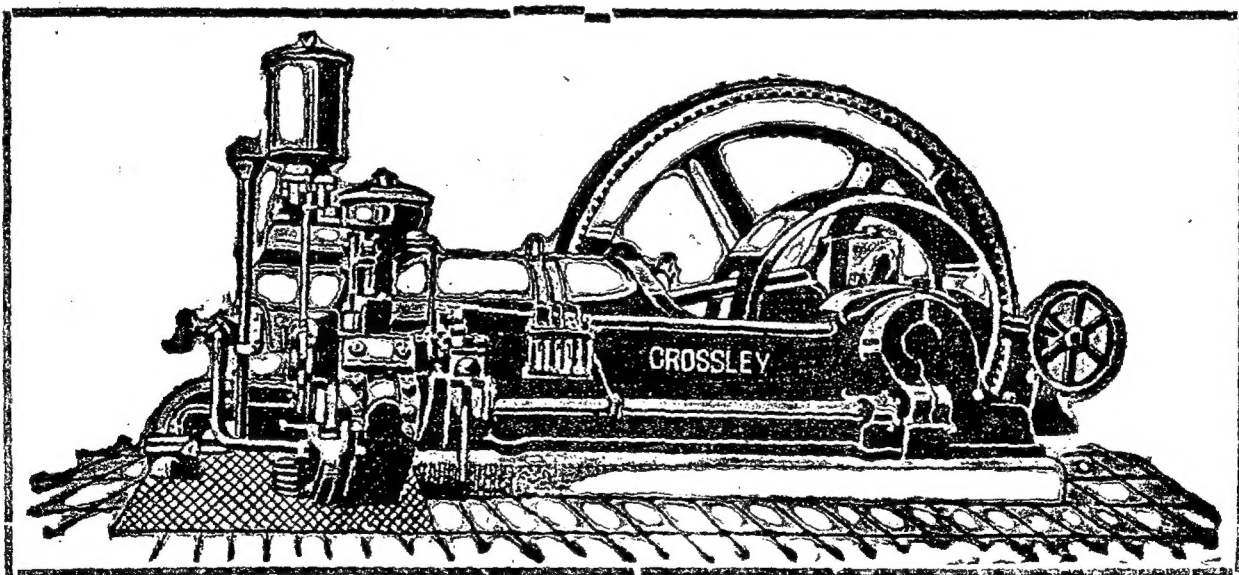
1000 కి రూ 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవంతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

క్రాఫ్టిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సం
వత్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
గదు తెలుపబడి
చక్క కారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

1546

అనుభవము ప్రకారముండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యముగలది

ఎంజినిర్లు, రైసమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకోరెదము.

క్రాఫ్టిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఈసోమ గాంధీ పూజానికి చేరును మహాత్మా గాంధీ గారిచే పూజారాత్రీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెలుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హితములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది. ప్రతి యొక్కవద్ద ఒక కాపి ప్రంశితమైనది కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట నుంచిది. ప్రతి 1 కి రూ 0-8-0, 12 కి రూ 4 8 0, 25 రూ 7-13-0 ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. 0-11-0 అక్షాలు ప్లాంపులు పంపిన ఒక కాపి రిజిస్టరు పోస్టుములముగా పంపబడును. కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు 4 ని వ్రాయవలెను.

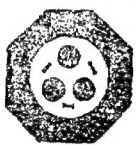
పురమాపీపనులు పోక పనులు చేయునట్టి వారెవ్వరో బాగుగా విచారించి

1842

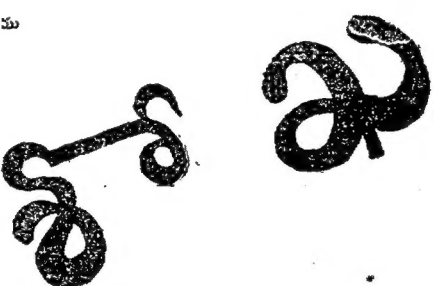
మొదట తెలిసికొనుడు. బహుమానము నిచ్చుగొన్నెలు, పంచెపులలోటాలు ఎట్టిమాదిరిలో నైనను ఆర్థికవిజ్ఞున సకాలములో తృప్తికరముగా తయారుచేసి యిచ్చెదము నీమనెంజీకి సవరంబంగారుకు పూచీనిచ్చెదము. రూ. 10 ఎత్తు మొదలుకొని రూ. 25 ఎత్తుకు ఒకరూపాయ ఎత్తునకు 1-12-0, చొప్పునను అంతకుపైన ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున విక్రయించబడును.

(2) ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి, కంపెనీ

నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు

బలహీనము, వరముల బలహీనము

8122

Deschiens' syrup

విరపుడు ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణను, 30,000 వైద్యులు ఒక్కొక్కరియొక్కయు, డిప్రెషన్, పోలిస్ లను మార్చును, గమనించుము. ఎక్కడను దిక్కును.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HA & Co., Broadway, Madras.

దృఢమైనది నమ్మకమైనది

యిప్పటికైనా క్రమశాస్త్రము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధమున లభింపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధమాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, హోటళ్లలో నంభాములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాంతీయ, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. విరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్స్ ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లను కాపలన్సి నిలదర్చు, సాప్టింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. ముచ్చరాయపల్లికిది, మెరుగయినకాపీలు, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ వర్తమాలు వ్రాసిన బహుళ వ్రాయబడును.

మోహినితైలము

1 తు॥ నూ॥గల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనోహరము శేయు విద్యార్థులు, పీడిత, ఉద్యాగములు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. నుండరుల మోహలానామములను ప్రాపగు మరులను మనోహరముగా చేంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుకల రమణీయముగు నువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు నివ్వదు. దీనియందు మనోహరముగు నువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి రియారుచేయించి కేలకొలిది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడిన ముఖ్యము. కేరాలఒక సారిపరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు అమృతాంజనం డిపో బొంబయి-మదరాసు

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రూ. 8. 2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ 15, 2 వ రకం రూ 18. (3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ 4, (4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ 8.8-0, 2 వ రకం రూ 8. కాట్టలూగు, యితర వివిధములకు వ్రాసిన పంపబడును. పి. వీరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్స్ నర్సరాపురేట్, గుంటూరు జిల్లా

చెన్నపరి బజారుధరాలు

జనవరి 19-వ తేది సోమవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు కా 1-కి రు 80-0-0 మొదలు 42-0-0 చివర	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలిని ,, క 48 గలం రు 14-0-0 14-8-0	
నెలూరిని ,, డిటా ,, 15-8-0 16-0-0	
డిల్లీని ,, డిటా ,, 16-4-0 16-8-0	
రాగులు కా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0 9-0-0	
శువ్వలు ,, ,, 20-0-0 24-0-0	

(2) వస్త్రధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11-0-0 12-0-0	
నెనగలు ,, డిటా ,, 10-8-0 11-8-0	
నెనలు ,, డిటా ,, 11-8-0 12-4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18-0-0 16-0-0	
తీలలు ర 164 ,, ,, 9-4-0 11-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

శువ్వలనూనె కా 1-కి రు 160-0-0 165-0-0	
నయ్య మ 1-కి ,, 14-0-0 22-0-0	
కొండాపురం శేరునెనగవస్త్రకా 1-కి ,, 55-0-0 60-0-0	
ఇర్రక ప్రదేశము ,, ,, 50-0-0 58-0-0	
శేరునెనగనూనె గాను కా 1-కి రు 120 మి.నె. నూ 115	
అముదము కా 1-కి రు 145-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయకసుపు కా 1-కి రు 155-0-0 160-0-0	
కూరకసుపు ,, రు 180-0-0 185-0-0	
మిరకకాయలు(గుంటూరు) కా 1-కి రు 129-0-0 140-0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖగు 1-కి రు 50, 55	
కాళహ స్తిపాయకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము కా 1-కి రు 85-0-0 60-0-0	
చింతమందు కా 1-కి రు 80-0-0 49-0-0	

(5) ఇసుము

కట్ట రకం కా 1-కి రు 82-0-0 88-0-0	
చదరం ,, 82-0-0 85-0-0	
రవుండు ,, 82-0-0 85-0-0	

(6) లోహములు

నండి 100 కులంకీత రు 72-0-0 77-0-0	
బంగారము, కులము 1-కి రు 21-8-0 22-8-0	
సవరను 1-కి 14-4-8	
ఇత్తడి కా 1-కి రు 275-0-0 280-0-0	
రాగి డిటా రు 825-0-0 880-0-0	
అస్కాచక్కెర కా 1-కి రు 84-8-0 85-6-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు రు 78-0-0	
కొట్టికృష్ణము డిటా 72-0-0	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) దూది

కోండా నమ్మచారు 1-కి రు 820-0-0	
--------------------------------	--

9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8-12-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 7-8-0	
పుక్కురు యెనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8-12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 7-12-0	
నూరేయెనుగ నెం 20 రు 11-4-0	
జపాన్ నెం 20 ,, ,, 40 ఏ తేలిక అయినను రు 18-11-0	
గోకాకు నెం 12 1/2 రు 9-0-0	
పద్మాక నెం 24 1/2 రు 11-8-0	
14 1/2 క్విలకా వజ్జి రు 8-12-0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీకె రు 11-4-0	
నెం 22 ,, ,, రు 11-8-0	
నెం 12 1/2 బెన్ని సర్కుసు రు 9-0-0	
నెం 14 1/2 ,, ,, రు 9-4-0	

రామచంద్ర విజయము అను

ఒంగోలురాజుల చరిత్ర

శ్రీ త్రియవీరులైన వంగోలు మందపాటిరాజుల చరిత్రాత్మక నాటకము. దుగ్గిరాల బొడ్డుపై నూలు టీచరు అక్కరాజా నరసింహారావుగారు (గంధకర్త శ్రీయత భూపతిరాజా వెంకటపతిరాజా, సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారచే నుటాధ్వారము వ్రాయబడినది. దీనిపై రు 0-12-0 లు త్వరపడు. అదే గ్రంథకర్తచే రుక్మిణి అనునాటకముపై 0-12-0. సి. వి. కృష్ణారావుగారు, పోస్టు ఒంగోలు.

అసహాయోద్యమ అనౌ రసపుత్రుడు

స్వరాజ్యపార్టీయెత్తులు నిష్ప్రయోజనములు నాగపురము విశ్వవిద్యాలయ సమితిసమావేశ మందలి చర్చ

నాగపురము, జనవరి 18—నాగపురము విశ్వవిద్యాలయ సమితి యజమాన్యము కేఫీడ్రలు హాసుండు “స్వరాజ్య పార్టీయెత్తులు నిష్ప్రయోజనము” అను విషయముపై సోమవారం కరమైన చర్చ జరిగెను. బారిష్టరు వివేకాచార్యగారు రధ్యక్షత వహించిరి. మారిశికళాళా పండితులగు చోపాడిగారు “స్వరాజ్య వాదుల యెత్తులు నిష్ప్రయోజనము” అను తీర్మానము ప్రతిపాదించుచు స్వరాజ్య పార్టీ అసహాయోద్యమము యొక్క అనారస పుత్రుడు (Magistrate child) అని చెల్పిరి. ఉద్యోగములను వహించునందరియను స్వరాజ్య పార్టీ కార్యనిర్వహణసంఘము గావించిన తీర్మానమే అపత్య మయొక్క యెత్తులన్నియు నిరుపయోగములని చెప్పకయే చె ప్పదున్నదని చోపాడిగారు నడిపిరి. ప్రతిష్ఠంభనమర్థరాహి త్యమైనది. అందు సిద్ధాంతమేమియో లేదు. అది అగమ్యగోచ రమైనది. సంస్కరణములను స్వరాజ్యవాదులు సభరీత్యము గావించుకొన యత్నింపలేదు. కాబట్టి అవి నిరుపయోగమైన వని స్వరాజ్యవాదులు చెప్పుట అక్రమము. బట్టెట్లును ప్రోసి జేసి ప్రభుత్వముయొక్క ప్రజాయత్నకాళులను మాత్రమే స్వ రాజ్యవాదులు భగ్నమును జేయగలిగిరిగాని నిజమైన ప్రభు త్వము సాగుచునే యున్నదని చోపాడిగారు బట్టిరి.

తీర్మానపు ప్రతికూలుడు

అధికారుల నిరంకుశ పరిపాలనను స్వరాజ్యవాద పక్ష ప్రవర్తనమునకు ప్రబలకారణ మని రెండేగారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించిరి. సంస్కరణముందలి లోట్లు ఎల్ల అనేకు హిమా లము వర్తంతము స్వరాజ్యవాదులు వ్యక్తము చేసిరి. అమలు నందున్న రాజీయవిధానముందు ఉచితమైన సవరణలు గావించినయెడ స్వరాజ్యవాదులు ఉద్యోగబాధ్యతలను వహించు టకు సిద్ధముగ నున్నారని స్వరాజ్యపార్టీ కార్యనిర్వహణ సంఘము గావించిన తీర్మానమే స్పష్టముగ చెలియజేయు చున్నది.

దేశీయమంత్రి వాదము

తీర్మానమును దేశీయమంత్రియగు సో జోషీగారు బల పర్చిరి. విదేశ ప్రభుత్వముపై నొత్తిగావించి స్వపరిపాలన సాధ నిర్వాహమునకు మరికొన్ని అంతరపులను నిర్మించుటకు స్వరాజ్య వాదులు ప్రభుత్వమును నిర్బంధము గావించిరి. కాని వారి మహాప్రయత్నము లెల్ల విఫలమయ్యెను స్వరాజ్యవాదుల ప్రతి వ్వంభన విధానము తీరిన ఆకాశంగము గల్గించెను. గడచిన తొమ్మిది మాసములందుండియు కాసనసభా సమావేశ ములులేకుండెనని ప్రభుత్వము నిరంతరాయముగ సాగుచునేయు న్నది. స్వరాజ్యవాదుల దేశభక్తియూ, స్వాధ్యక్షగమనూ, అఖండ కార్యదీక్షయు మొదలగు సద్గుణపుంజములు ప్రతంసార్థ ములని జోషీగారు క్లాఫించిరి. కాని స్వరాజ్యవాదుల చెద రింపులు శుద్ధ ప్రయోజన రహితమైనవి. స్వల్పకాలములో స్వ రాజ్యవాదులవలించియు విధానమునందు మార్పులు సంభవింపక తప్పదు.

రాఘవేంద్రరావుగారి సమాధానము

ప్రజల ప్రబలమైన సహాయముచే ఎల్ల దేశములందును ఎల్లయుగములందును రాజకీయపక్షములు పరిల్లుచుండెనని మ ద్యరాష్ట్ర కాసనసభ్యుడగు యి. రాఘవేంద్రరావుగారు చెల్పిన తీర్మానమును ప్రతిఘటించిరి. (1) ప్రభుత్వముయొడ ప్రజలవృ క్షభమునందు గట్టిచూర్పు (2) ప్రజలకును ప్రతినిధులకును సం భవించిన లాభకరమగు రాజకీయసంపర్కము (3) ఇంతవరకు భారత దేశముందు రాజకీయ రంగ పలనుండు నేపత్యమవారును జాపజాలని నిగ్రహమును మత సాంఘిక చర్యలను రాజకీయ సమస్యలందుండి దూరముగావించుచుండు స్వరాజ్యపక్షము ఉత్కృష్టజయమునొందెను. ముప్పది తొమ్మిది సంవత్సరములందుండి ధైర్యకపడతి నవలం బించి ఎల్లప్పుడును అధికారుల నిగ్రహనిగ్రహములకు జాగ్రత్తైన లిబరలు పక్షమువారు గావించిన లాభములు కందుకొగడలు వేసి వెలికినను నెచ్చుటను గానరావు కాసనసభ అపీక్షయబడి న మాటసత్యమే. విజయ్యుడు కాళుయొక్క బాధ్యతలను తెరవే ర్చుటయును కాసనసభ మెప్పుడయజాలక పోవుటచే గవర్నరు గారిట్లు ప్రయత్నింప వచ్చెను. భారతపరిపాలన ఇట్లనుండు అర్హ

మగుమార్పులుగావించిన యెడ బాధ్యతను వహించి పరిపాలన చక్రమును ద్విప్పటకు స్వరాజ్యవాదులు విముఖులుగారు. ప్రబల విశ్వాసమును చూర గొన్న దొక్క స్వరాజ్య పక్షమే. రాజకీయ పరిపాలన విధానముందు పరస్పరమైన సంస్కరణములు గావించినగాని స్వరాజ్యవాదులు ఉద్యోగములను గైకొనరు.

కాళ్ళు లేకయే బరుగెత్తుటవంటిది

తీర్మానమును బలపర్చి స్వరాజ్యపక్షమును డాక్టరు గ వరుగారు ఖండించిరి. బట్టెట్లును ప్రోసిజేసిరి. కాని పన్నులను స్వరాజ్యవాదులు చెల్లించుచున్నారు. వారు కావించిన వరకు లపై ప్రభుత్వముతో సహకారము జూపుటకు స్వరాజ్యవాదులు సిద్ధముగనున్నారు కాళ్ళు లేకయే మావుడెట్లు తరుచెత్తజాలడో మంత్రులు లేకయే ప్రజాహితప్రభుత్వము నడువనొగడు.

అభయంకరుగారి పంచెము

భారత పరిపాలనపట్లము తగినంతిని సంస్కరింపబడిన గాని స్వరాజ్యవాదులు ఉద్యోగములను గ్రహింపరని భారత సామ్రాజ్య కాసనసభసభ్యుడగు అభయంకరుగారు నడిపిరి. ప్రజల ఆహ్వాదము నొంద నికొరతనము యీ నవీనకాలమందు నొక ప్రభుత్వ మని బిల్వబడదు. భారత దేశముంద ట్టి ప్రభుత్వము లేదు ప్రజల యాహ్వాదముపై నాధారపడియున్న రాజకీయవిధానము అంతకంటెలేదు. ప్రజలఅభిప్రాయము ప్రభుత్వ మునూర్వజాలుటలేదు. ఈదేశమందలి ప్రభుత్వముపకుబలముపై నాధారపడియున్నది. భారతదేశీయుల లాభముకొరకు యింగ్లా డీదేశమును బాలించుటలేదు. స్వలాభముకొరకై యింగ్లాండు భారత దేశమును బాలించుచున్నది. కాసనసభలందు మాత్రమే అందోళనము గావించి ప్రభుత్వమును స్తంభింపజేయుట మాత్రమే స్వరాజ్యవాదుల అభియమకాదు. కాసనసభలద్వారా ప్రభుత్వముచేయుట భగ్న పర్యవసాని స్వరాజ్యవాదులు చెల్పిరి. ప్రజలకోర్కెలప్రకార ముగ భారతదేశము బరిపాలింపబడుటలేదని అఖిల ప్రపంచ మునకును సాటుటకు స్వరాజ్య వాదులు ఆదాయవ్యయపట్టికను నిరాకరించి అధికారులు ప్రసాదించవల చిన ఉద్యోగములను వహింపలేరై. ప్రస్తుతపు కాసనసభలను అంతమొందించినచో, స్వరాజ్యవాదులు తిరిగి ప్రజలచే నెన్ను కొనబడుదుకోలేదో, స్వరాజ్యవాదులుపజలకిచ్చినఅభయములను గుర్తింకోలేదో, దేశనికొనవచ్చునని అభయంకరుగారు ధిక్క రించిరి. మంత్రి తర్వాత మంత్రియొక్కరినిని సంస్కరణములు నిరుపయోగములయ్యెనని మడ్డిమెనుకమిటి యెదుటచెల్పిరి. అ మునందు సంస్కరణములను బెట్టి ఉపయోగార్థములొలేదు. తెలిసికొనకుండగనే సంస్కరణములు మేడిపండువంటిదని స్వ రాజ్యవాదులు తెలిసికొన గలిగిన ప్రాథమి అభయంకరు గారు బట్టిరి. మన విశివాదసోదరులకు యీ అనుభవము మూడవసంక త్సరాంధ్రమందు కల్గెను. తీర్మానము పై మరొకం తమంది వక్తలు అనకూలముగను ప్రతి కూలముగను ప్రసంగించిరి. పిమ్మట వోటునకు తీర్మానము బెల్లబడగా 56 అధికవోట్లయాలమున తీర్మాన మెడిపోయెను. 26 వోట్లు తీర్మానమున కనుకూలముగను 72 వ్యతిరేకముగను వేయుటచేసె. (ఆ. తె.)

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుట్టపు పందెములు 1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేడీలలో పందెములు జరుగును
1925 ఫిబ్రవరి 10 జనవరి 17, 24, 31.
1925 ఫిబ్రవరి 7, 14.
ఎత్తైక్ టోటాలిజేటరు, బుక్కుమేకర్లు
ప్రవేశకట్టుము:—
మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ 5. స్త్రీలు రూ 3.
రెండవతరగతి: „ „ 1. „ 0.8-0.
బీచ్, పార్కు, ఎగ్గోరు మొదలగు స్టేషనుల నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.
ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా పెద్దనోటిసులను చూడకోరదము.

కలకత్తా సెనేటుసభ

కలకత్తా, జనవరి 15:— సేటి మధ్యాహ్నము కలకత్తా సెనేటువారు వైసువాన్సూరు జస్టిసు ౧౯ యన్. యి. గ్రీన్వుగారి యధ్యక్షతకేంద్ర భవనేనిరి. ప్రభుత్వమువారు ఈ ప్రవేశపరీక్షకు వచ్చువిద్యార్థుల నయస్కునూగ్నుటకును, అవయస్కు పరీక్షలుజరిగెడి నెలమొదటితారీఖునకు 15 సంవ త్సరములు పరిగాయుండినయెడల, వారిని పరీక్షకు రానియ వచ్చుననియు నూచించినవిషయములనాలోచించి సభవారు తాత్కాలికముగ 15 వత్సరముల వారిని పరీక్షకు వచ్చుట కొప్పుకొనిరి. ఈనయస్కును గూర్చిన ప్రశ్నచాల కాలమునండినసేటు సభవారి యెదుటనున్నది. ప్రభుత్వము వారికివయస్సు యొక్కపొద్దువు పూర్తిగా దీసివేయ మని యిదివఱలోనే వ్రాసిరి ప్రభుత్వము వారావయోనియమ ముండవలయుననిరి. కాని సెనేటు వారొకా నొకప్పుడు ప్రధానోపాధ్యాయులు ఓల్లవాడు కళాశాలవిద్య కిన్నివిధముల తగునని సిఫార్సు చేసినయెడల నట్టిబాలని పంపవలెను నూచనను జేసిరి.

రాంప్రసాదు ముఖర్జీ గారల్యవయస్కులగు బాలురు కళాశాలకు సంబంధించి వసతి గృహములం దుండవలసినయెడల వారి కిన్నివిధముల శ్రేయస్కరము గాదనియు, యిట్టి పిన్న వయస్కులు వచ్చుటచే పరీక్షలందు కృతార్థత నొందలేనివారెక్కువ యగుదనియు, దాననాందోళన మెక్కుడగువనియు జెప్పి వ్యతిరేకాభిప్రాయమును నూచించిరి.

చెల్లింగుట నేసి నీమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు
17-1-25 శనివారమునుండి 28-1-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు 3-15 గంటలకు మ్యాటినిగలదు
యూనివర్శ్ ఫెట్రాస్టికోసీయలు
ది “ఘోష్టు సిటి” 3వ వారము
సీటి మారిజన్ అండు మార్గలేటు మోర్స్ అన్నకార్యములు చూడలేగినవి. న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ప్రకటన

నెల్లూరుసబారిసేటు జడ్జికోర్టులో
1917 సం॥ అసలు నె 52 రు
ఇందువల్ల సకలమైనవారికి తెలియజేయడమే మనగా:—
శ్రీజొన్నవాడ దేవసానం బ్రస్టీలలో ఒక బ్రస్టీవని ఖాళీయైనది గనుక నడరు బ్రస్టీవని కావలయునని కోరు వారు దరఖాస్తులతో వారి వయస్సు కులము యోగ్యతలు వగైరాలు తెలియపరచుచు 1925 సంవత్సరం జనవరినెల 31వ తేదీలోపల నెల్లూరు సబ్ కోర్టువారికి కంపుతూ నడరు తేదీనాటికి కోర్టులో హాజరుగా ప్రదానవలెను.
1925 సం॥ జనవరినెల 14వ తేది
ఏ. ఎన్. కృష్ణస్వామి అయ్యరు
సబారిసేటు జడ్జి

వారాయణభగవదీత (నచనగ్రంథము)

కొలనెనె. 103 పేజీలు. మేలుకాగితము. కిత్రాను బైండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చున్నది. నెల రు 10-0.
ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకు యెంచు వచనము ఏయధ్యాయమున కాయధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయబడినది. తెలి విమలలబ్రహ్మప్రమయ ప్రాశంభ్యముగ నున్నది. ఇది యీ బైసానివారి కుటుంబమున రెండుకుందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కాలింపబడుచుండిన తాళపత్ర సంపుటమునుండి యుద్రింపబడినట్లు లీ గ్రంథపీఠిక యందు గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచియించినవారిపేరు తెలియకుండుట కడుకోచ నీయము. ఈగ్రంథము స్త్రీలకు నైతము సుబోధముగనుండును. తాళపత్రమాతృకయందలి స్థాలిత్యములను ముద్రాయన సంస్కరించిన శ్రీమాన్ బుక్కుపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనదగినది. ఇది మద్రాసు బ్యాండ్లో వరదా ముద్రియప్పకొప్పిణి నెం 74 రున గల నగలపర్తము బైసాని కృష్ణయ్యసెట్టి అంధుసన్సారాడః క్రయమునకు లభించును.

శ్రీరామ నాట్య లేఖరి

రామ విలాససభ-కన్యాశుల్కము

(6)

రామచంద్రా!

అప్పురావుగారు యెట్లాంటి నాటకరత్నాన్ని కల్పించాడని మనవిచేయును? చూడడానికి పెద్దనలె వుంటుంది కాని ఆశంకచేపరికి కన్యాశుల్కంలో కనుపించే పాత్రలు, స్వభావాలు, ప్రశ్నోపదేశాలు, తమకు సానుకూలమైనట్లుగా కనపడవు. సేనుకు పట్టి విచారిస్తే కథంతా లుభావధానుల వ్యవహారం, అగ్నిహోత్రావధానుల కన్యాశుల్కం న్యాయపరమములైన వుంటుంది. ఇందులో గిరిశంకచేసిన పాత్ర మిగతావనిపించదు. వధురవాణి, రామప్పపంతులు, కరకటకాస్త్రి పన్నిదానికి తెలియదు, తెలియకను తోడ్పడుతున్న అవసరములు ఉండవచ్చును. కాని అక్కడకూడా పిల్లను కొనుక్కొనే నువ్వెలాంటికి గలగలపలిన కాస్తీ, దుష్టరిజానుము మాపించడానికి వీరుచేసిన కథాభాగము ఇతరులది. గిరిశంక వృత్తాంతమంతా కన్యాశుల్కాధ్యక్ష సంబంధింపలేదు. కాని అప్పురావు యీ యొక ఆటలో అనేకరకాల సాంఘికమనస్సులను చూపించుచున్నాడు. ఒకచెంప గిరిశంకం చెప్పిందేమిటో దొరలతరహాలు పట్టిందాని చదువెక్కువ అంటుంటే అలానా డబ్బు దుగ్గాణి, పేరు పెంపు, పుష్కలము సహస్రము యేమిటో లేకపోయినా పెద్దదడవలె ధనికుడివలె బింకాలు నడుతున్నా పోజులపట్టే సవినవద్దలెవరు దుర్లక్షజాలను కనుపరుస్తాడు. వీని మాటలలో దేశాభిమానం, సోమర్త్రీభారమే మొదలయిన పెద్దపోజులు కనిపిస్తూ బుద్ధులు మాత్రం నీటివిహీనంగా వుంటుంది. బ్రతుకే నేర్చినాడు. గడుగ్గాయి. సమయము గుర్తించి నడువనేర్చిన లోకసంచారి. శృతిపాండిత్యానికి వచ్చిన నాట్యముక్కలు పెళ్ళిపెళ్ళదామిందానికి లోటులేదు. అద్రెస్సు, ఆనడక, ఆదుట్టపిచ్చుడు, ఆయెడుపులు, ఆపజులు మనచేతంలో మరేవేమిటికి యొప్పియుండలేదు. కాని గిరిశంక అడ్డంకు తప్పించుకునే యుక్తిలవాడైనా బండదారిన దుప్పించుకొన్నాడు. కొన్ని సందర్భాల్లో పిరికితనము, తెరుగు పాటు తనతెలివికి తానే సంతోషించుకొనులేతబుద్ధిలవాడు. ఈగడుగ్గాయి కెదురుగా వెంకటేశాన్ని ఆమర్చాడు. మా ముత్యాల సరములుగూర్చే మేటిగోవిల. చదువుకు పట్నాలుతేరిన తెలిపాలలలో గేమెలకాచే బుద్ధిమాంద్యమింకావడక బాగోగులేమి తెలియక పోజులపట్టే పెద్దవాళ్ళ సాంగత్యముభిలషించుచూ మాంచినాన్న చెడ్డను లీలగాయలవరకు కొను మాధుర్యాద్ధులలో వెంకటేశంకొడు. ఇప్పటి రాణి పరిభాషలోపల్లెటిగల్పిలాయి. గల్పిలాయికూడకాదు కోటి కేసుండా ధోవతిలోపల మడచిన మద్దమీద వంకరగాభరంగీకంటాభరణ పీలికనుధరించు వాడుకాడు. కాని వట్టియదేకీ. విశ్వాసి. తెలివితేని సర్వదా సర్వత్రగనపరచు జడసత్వము-గిరిశంక మెంతపోకీరిజాణయో వెంకటేశంకంతటి ముగ్ధుడేకాదు. బుచ్చమ్మనూడావట్టిమగ్ధుడే. పిల్లిద్రవ అంతనిర్దుష్ట ధామము గడుగుబొంద అగ్నిహోత్రావధానుల కడుపున పుట్టిందే మహావిచిత్రము.

తెలివితేలులలో వెంకటేశాన్ని కనుకపీటికీ చూపినట్లే పోకిరితనంలో మరెయ్యేరకపు పాత్రాన్ని గిరిశానికి భిన్నంగా నిలువజేస్తాడు. రామప్పపంతులు నియోగికాహా! వ్యాపారి.గిరిశంక వైదిక పురాణాల్లో తప్పబుట్టినవాడు. రామప్పపంతులు ప్రేమలెన్పెట్టిలో సంపాదించుకొంటూతనాకోకప్రభావానికితనపంతులు వేమిటికి తన సంపాదనకు వోకచంప నెరవాడుమన్న మీసంపుటించుకును, తననలపు పోకులకు కుంగిపడుతు తనయంతటికి రగి కడు, వ్యవహార, రూపసి లేదనుభావముతో సంచరించువాడు. వాద్దింగీ ముగ్ధులైన లేకపోయినయిగాని ఆరిగిశంకెడవనితల యెత్తడిచేస్తాడో, అని మధురవాణిగర్జన ప్రతాపాలు తెగజరికినాకేకాదు. బుద్ధిలోనేకాదు. యెత్తుల పోటీయందునే కాదు. బలపరాక్రమాల్లోకూడ ధైర్యసాహసాల్లోకూడ నసహాయతూరుడనని పోక్కిపారలేడి చవిటిబుద్ధి. గిరిశంకనిపిస్తే పిలకెక్కేసాననే మేటిబంటు. అతడు యేమరుపాటున ప్రవేశించగానే 'యామాటలు నాడిచెవిపడలేదు గదా! అని తత్తరపడుచు నుంచుముక్తింద శరణుజొచ్చెను. రామప్పపంతులు తన రూపసంపత్తల ప్రభావములవిశ్వపించి వెలయాల్సివేతులు తీరుగా నిర్దిష్టపనేక డబ్బు తగలేనుకుంటూ తావలవినది తననుగూడలలనును భ్రాంతిలోబేయువాడు. ఒక్కచిటికెలో కరకటకాస్త్రి రామప్పంతులెదుటనే మధురవాణికి కన్నుగిటి పంచక నటని యాడుతెగిన కోమలాంగిక భరిక కంటిలో మన్ననాని

లుభావధానలచ్చిన కన్యాశుల్కంలో చిల్లిగవ్వనాపంతులకం దకుండా తప్పించుకొని యంతపెద్ద ప్రేమలెపంతులకూ దబాలున కుంకయిచ్చి దోచేవాడు. (విశాఖపురి ప్రాంత పరిభాష చూడకండుకు చదువరులు మన్నించెదరు గాక.)

తునకు సౌజన్యాభావుగారు వోకవిధంగా గిరిశంకయొక్క దేశాభిమాన సంఘనంపురణ మిధ్యాడంబరమునకు సౌశీల్య విరాజితంబున చెన్నుపట్టిక వర్తింపుచున్నాడు. మధురవాణి కూడ గిరిశంకయొక్క దుశ్చిల దుష్టదగ్ధమానస మాధ్యమునకు జీవితానుభవములలో మంచిచెడ్డలు తెలిసికొని బుద్ధితెచ్చుకునే నుస్వభావాన్ని చూపుతున్నది. బుచ్చమ్మను లేవదీయు ప్రయత్నము భంగమైనాక 'దామిట్ కథ అడ్డంగా తిరిగింది' అని చివరకు సౌజన్యాభావు వెంతనుండి మరలిపోవునేకాని బుద్ధినిరీప్సకొను దాడులరయ్యును. రామప్పంతులు, వెంకటేశం, సౌజన్యాభావు, మధురవాణి యీ నలుగురు గిరిశంక స్వభావాన్ని అట్టి తెరపులలో భేదంగా సంచరించే వివిధప్రవృత్తులను చూపడానికి కల్పించబడ్డ మాడలి.

అగ్నిహోత్రావధానులు వ్యాఖ్యానకారు. రేయింబగళ్ళ ప్రక్కయింటివాని పెడకప్పపీచిన నుంకించుచుండును. కడులోభి. ఆచారపరాయణుడు. వీరేశలింగం పంతులుగారి రాజశేఖరచరిత్రలో భోజనపు సమయానికి యంతరించిన సోమయాజుల వంటివాడు. దర్బాసనపు కట్టలో, దేవతార్చన మూటలో మూడుకోర్కూలు తిరిగివచ్చే లాకీ వైదిక మర్యాదా పనుల్యేత. మధురవాణి. కూతుల నమ్మకొని సామ్యుడేనెడి పండు. గిరిశానికి అపునయ్యి, నేడ పెరుగులలో కలవకోజులన్ని విందు నేయడానికి వొప్పకోకపోయేవాడే. కాని గిరిశంక మహానాస్త్రిమంతే యేమిటో తెలిసినవాడు. పాలిటిమ్మలో మెడిగిన చెయ్యి. 'నీవు అన్నమాట మహాబాగుంది' అనే సమ్మోహ వాగ్దాని ప్రయోగ సామర్థ్యమెరిగిన ర్తించెను గిరిశంక. అగ్నిహోత్రావధానుల తన వ్యాఖ్యానంలో గిరిశంక తోడ్పాటు కాకంబి యుండెను. కొడుకు చదువుకు కుండలలో గుర్రాలు తోలేవాడైనా కొద్ది వ్యవహారాల్లో మాత్రము వెనుక తీయడు. అక్కడకూడా వీరైలే చవకిగా మంచి ప్రిథకును కొట్టెయ్యాలని ఆశపడతాడు. పల్లెటి వైదికులలో అగ్నిహోత్రావధానులకి వోకవిధమైన శక్తి. బుచ్చావధానుల వింకోటి. నలరమిసి. డబ్బుకు గింజలాడి స్వభావం. యెంతరకం చేతివెనాపడకుండా మంచులారం వెతుకుచూ కొద్దికర్కల బంగారు మేల్పులెని కట్టికొన చూచువాడు. వీరద్దరు యెవరికాటిలోవారు చాడనులే. పల్లెటి రావ్యాలుల త్వరిత ప్రకృతి కరకట కాస్త్రియందు మూర్తిభంధించియున్నది. ఇతను తగని గడుగ్గాయి. మంచిలాత్మ్యము. యా క్కాయ క్కము, మంచి చెడ్డలు లాభనష్టాలు తెలిసినవాడు. శిష్యులుంటుంటే చదువుకొన్నవాడని యూహింపవచ్చును. ప్రాయశః కాన్యాశుల్కవిలాస పరిజ్ఞాత. ఇవివంటూ సమయానుకూలముగా కార్యసాధనలయజూచినవాడు. బహుళా చిట్టాడగలడు. వ్యాఖ్యానసంగంలో ఆతేరిన తిరువరి. ఈ మాడుస్వభావాలు వెంకటేశంలో సహపల్లెటి శివులవయలప్రకృతి భేదములకు చూపుతున్నవి.

ఇక అడవేమల్లో మధురవాణిపర్యంత నిరావిచిత్రవైఖరులగలచినమేటివాని. కాని యీమెలోకూడ కొంతమంచి తనము, స్వజాతి విరుద్ధమైన విశ్వాసము, చివరకైనా పడుతు బ్రతుకుల తేలతనము గుర్తించి జుద్ధి మరలించుకొను ఆత్మశక్తియు గోచరించును. బుచ్చమ్మ ముగ్ధలలో ముగ్ధ. గిరిశంగాను గొప్పవాడనుకుంది. ఆయన చెప్పిన మాటలు నిజమనుకొన్నది. తనశిష్యవాహము దోచుచూకాడని నమ్మిచది. అందుకులోబడ్డది. మూనాషి బాలవివేకునే. కాని మధురవాణివలె వ్యాఖ్యానకారు. బుచ్చమ్మవలె సర్వవిచారించుచుండునాడు. తన యింటనేవుండి రహస్యముగా పడుమహారథును ద్రెంచుకొన జూచు దుశ్చిల. ఈ మాడురకాల స్త్రీ స్వభావాలను యీ నాటకంలో కూర్చినాడు.

పట్నాల్లోను, పల్లెల్లోనువుండే విపరీత స్త్రీ పురుష స్వభావాలను, రెండు మూడు కథావ్యాసానులకు వోక్కకు దురువజ్జేర్చి దేనికది చక్కగా వివారి నిజప్రవృత్తినుపరచిరస పుష్టితో రాజులుబుద్ధుగ నడిచెవల కేక్తి అప్పురావుకే చెల్లివది. మరియొక్కరై లేకథాంతానికేయేదో భక్తిజ్ఞానవైఖ్యమే సేర్వరచినితిభోధకు గడంగియుండును. గిరిశంకేతే దామిట్ అని పింజులలోనే నుప్పరాయని యసాధారణ ప్రతిభాసామ్రాజ్య మగుపడుచున్నది. తివామలలో లేఖాసంస్కృతిగల చిత్రవిశ్వాసములకన్న యంచులోనుండి సగముముప్పాతిక రూపములతో నగుపడచు మరలనటులనే యావలికొనయందు నిమగ్నిమించు పూల పొట్టెములు యెక్కువ యందగించి నట్లుగా కన్యాశుల్కంలో చూపబడ్డ గిరిశంకత్ర ఆదివరకు లేక్కకు మించి జరిగిన సాహసాల్లో యదియొకటి యనియు, దీని భంగపాటుతో చిత్రవైఖ్యమొందక రణవీరుని పగిది మరియొక పోరులోతొల్లి చేకారిన విజయఫలమును పొందెదనను యహంకారమును నూచించుటయే మిక్కిలి సేర్వగా తోచుచున్నది. నుగుణములు, దుర్గుణములు, సత్ప్రియత్వములు, దురాచారములు, అనంతపారంపర్యముల వచ్చుచుండును. కాని చచ్చున మొలకెత్తి చివరలు నవాడిపోవు. పుత్రతనబుట్టినబుద్ధి పుత్రకలతోగాని యంతరించదు.

తెనాలి రామవిలాససభవారు బండరులో యీనాటకాన్ని ముచ్చటమీర వాడిచూపా. (ప్రదర్శనంలో కన్యాశుల్కపు యసామాన్య ప్రదర్శనావిశ్వము బయటపడినది. ఇందులో నామద్రింపుమీద రామప్పంతులై అభినయించిన తంగిరాల ఆంజనేయులు గారికి శిష్యులూకూలు చేరుచున్నవి. తరువాత స్థానం నరసింహారావుగారికి మధురవాణిన్ని, కరకటకాస్త్రి న పురిపాక వెంకటేశ్వర్లుగారును మన్నింపదగిరి.బుచ్చమ్మ, మీనాక్షి వేసిన జమ్మలకు కుర్రవాడు, అగ్నిహోత్రావధానులు వెంకటేశంకూడ మొదటితరగతిలో పాత్రను ఆయిన వారే. డాక్టరు గోవిందరాజుల సుశ్చారావుగారు నటనవిషయమై చెప్పవలసిన ముచ్చటలేదు. గిరిశంక వ్యవహారలని మిక్కిలి చక్కగా నిర్వచించారు. కాని కేవలం లోలిడ్డలండ్రివలె గృహస్థాద్వీకలె కనుపించెనుగాని గిరిశంక యొక్క యిత్రస్యాన్నివిటిటి పలకాకతనము పోకుడంబములు చూపించే యరుపదిరెండు, యరుపదిమాడేండ్ల ప్రాయాన్ని నుబ్బారావుగారు చూపలేకపోయిరి. అనగా వేమసామ్యము, పాత్రాచిత్రియము కొరవడినవి.

నుబ్బారావుగారి వొడ్డికలు కొన్ని కారణాల కన్నుల గట్టినవి. మొదటి రాకడ బెత్తం ఆడించుకుంటూ చుట్టపొగ దులుపుకుంటూ 'యొక యీవూరులోవుంటే ఆబోరు చక్కటట్టు లేదు.' అని ఆలోచించు తేరవచ్చిన యునికి అప్పుడే ఓడదిగవచ్చిన హాస్య యింగ్లీషుయేర్ వెళ్ళోనూ వుండింది. తరువాత 'యేమాయే మైడియో' పేర్చియో ముహూం శ్వాజ్జీసాహ్' అను పితృవాత్సల్య నూచుకును నాదార్యముతో వెంకటేశంకను నలుకరించుపట్టుకూడ విచిత్రస్యాభావిక రమణీయము గ నుండెను. ఆచెనుక నోంటరిగా బుచ్చమ్మను తలచి 'నీదుమెము ప్రైటుటా మూనులేటా వైటుటా టూటూటా' అని మున్నగు మూహాశేక ప్రబోధితాకువితా న్యాపారమందు నలపుల వార బోయెనట్లు లలిచిచిత్రముగ నుండెను. పాలిటిమ్మ చెబ్బలు పువదేశంకాలిసినపుడెల్ల గిరిశంకయొక్క సర్వజ్ఞత్వాన్ని వెంకటేశానికి నిజమైన యెద్ద్యుకేవల ప్రసాదించవలెననెడి వ్యాఖ్యానిలావను, డిట్టుకుగ బ్రకటించెను. మొత్తమువిధాన నుబ్బారావుగారి అభినయ వ్యాఖ్యానంలో గిరిశంకప్రధానాలు లేస్సగా జయటపడ్డవనే చెప్పవచ్చును.

తంగిరాల ఆంజనేయులు బహుసమర్థుడైన నటుడు. ఖున్నాశేవంలో మహమ్మదీయ రాజకుమారుల సారాయ భంగ నిషేధము ముద్రించిన ట్లనపరచెను. రామప్పంతులు భూమికలో దరిలేని పంతులు తరహాలనన్నిటిని వెళ్ళోనెను. రామప్పంతులు గజాటుయెట్లాంటివో వైవివిన్యవించుకొన్నాను. ఆంజనేయులు యీవేమనికొసంగిన నాట్యవిలాసము చూస్తేనేమో చదువరులు తెలుసుకోగలరు. కాని మాటలయల్లికలో విప్పిచూపలేము. ఇకకరకటకాస్త్రి న తివాగడుతో దయ్యాలపొతువలె మంత్రోపాసితలె నరుదించి పులిపాక వెంకటేశ్వర్లు చూపిన తెలివికి మేరయేలేదు. తమశిష్యుడికి పడుచుపిల్లల వేమమరికింది రామప్పంతులు సహాయన లుభావధానులకు అంటకట్ట చెప్పిలేరములాడు తరుణములో మధురవాణి నిజవృత్తాంత మెరింగి కన్నియ మగతనము గుర్తించి యచ్చెరువంది జూడ నొక్క మాపులో వెంకటేశ్వర్లు ఆమెను వారింపి సద్గుపరచి యామెతో పాలుకుడుచ్చుకొని పైగా నామెతో పూవిల్లు సయ్యాటలకు వలయు సంధాన మమర్చుకొనెను. ఈమాపుకు తేయవరాలిచ్చినా రుణముతీరడు. వెంకటేశ్వరుల మొగము స్ఫోటకవిలంపనముతో కొంత గొగ్గురువోయినను స్త్రీపురుష ప్రధానపాత్రల ధరించయోగ్యుడు. చక్కని మొగము. విశాలమైన నేత్రములు. గొంతువారని కంఠమధుర్యము. నాటకవిషయాల్లో ఆతేరినప్రతిభ. ఇన్నిచాకచక్యాలు కలిగియు నుండరాంగుడై విలసిల్లియు చతురుకీ, కరకటకాస్త్రి మొదలైన హాస్యప్రసంగాల్లో కడుంగడు సేర్వసహించి యాడగలుచున్నాడు. స్థానం నరసింహారావుకులటవనితా వేమధారణముల నత్యంత మనోహరముగ మెప్పారు మెళుకువతో ప్రవర్తించెను. రామవిలాససభవారి మేళము సర్వవిధములా కూర్చువకి మిక్కిలి శైలి వితో ఆలోచనతో శక్తితో సేపుతో మంచి నాటకాలభినయింపగలిగిరి విన్నవించు నాట్యకళావైదుష్య సంకీర్తనోత్సాహుడు భకత్వాదనేమడు పురాణం నూరికాస్త్రి.

హిందూధర్మాదాయశాసనము

మదరాసు పౌరుల అసమ్మతిసభ

"అవసరమగుచో సత్కారము మొనర్పవలెను"

రాజప్రతినిధిచే నంగీకార మొనగబడిన హిందూ ధర్మాదాయశాసనమున కసమ్మతిని తెలుపుటగాను, మదరాసు హిందూసభవారియొక్కయు, మహాజన సభవారియొక్కయు యాజమాన్యమున నిన్నటిసాయంత్రము తిరువల్లిక్కేణి సముద్రపుటాడ్డున నొక బహిరంగసభ జరిగెను. ఆసభకు ఎన్. కుబ్రుహ్యాయ్యులుగా రధ్యక్షతవహించిరి. హిందూధర్మాదాయ శాసనమును వీటో జేసవలెనని చక్రవర్తిగారికి సలహా నొసగవలెనని భారతమంత్రిని గోరుచు నాసభలో తీర్మానములు ఏక గ్రీవముగ నొనర్పబడెను.

తీర్మానము

మదరాసు మహాజనసభవారి యొక్కయు, అఖిలభారత హిందూమహాసభయొక్క మదరాసు శాఖవారియొక్కయు యాజమాన్యమున నేర్పరుపబడిన, ఈమదరాసు పౌరుల బహిరంగసభవారు—క్రొత్త శాసనసభయందలి హిందూ ప్రజాప్రతినిధులందఱుకొని యున్నట్లుచే ప్రతిఘటించబడినట్టి హిందూ ధర్మాదాయచట్టము సందర్భమున, ప్రజలు తెలిపిన ఆసంఖ్యాకములగు ససమ్మతులను నిర్లక్ష్యమొనరించి, గవర్నరు జేసరల పైచట్టమునకు సమ్మతినోసగి శాసనమును గావించుటను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. వైఖిలును శాసనసభయందు చర్యను దెచ్చుటయందు దలంబింపబడిన పద్ధతులు చాలవరకు అశాస్త్రీయములుగ నున్నవి. వీనిని గవర్నరు జేసరల గారు గమనించియు, వానికి తనసమ్మతి నొసగి సక్రమములుగ ప్రకటించుట నిసభవారు తీవ్రముగ నిరసించుచున్నారు.

(బి) ఈ విషయమున నిజముగ ప్రజాభిప్రాయమును, కనుగొని తనవిషయమున క్రొత్త చట్టమును దెచ్చుటకు గాను—హిందూధర్మాదాయ శాసనమును రద్దుజేయుచు నొక బిల్లును శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టి, ఆమోదింపవలెనని, మదరాసు శాసనసభవారిని అందు ముఖ్యముగా ఎన్నుకొనబడిన హిందూసభ్యులను ఈ సభవారు గోరుచున్నారు.

(సి) 1863 సం॥ 20 వ శాసనమున ప్రభుత్వమువారు, పూనిన బాధ్యతలనుసరించి మతవిషయములందు తటస్థులుగనుండుటకు వాగ్దాన మొనరించిరిగాన, దాని ననుసరించి—హిందూ ప్రజల మతాభిప్రాయములకును, ఆదర్శములకును, మత సిద్ధాంతములకును, క్రొత్త శాసనము విరుద్ధముగనున్నదిగాన దానిని—క్రొత్త శాసనమునందలిగా చక్రవర్తిగారికి సలహా యొసగవలెనని భారత కార్యదర్శినిసభవారుగోరుచు, 1863 సం॥ 20 వ శాసనమును భారతదేశమునందలి తర్రాప్రాంతములన్నిటియందును, మహమ్మదీయమతము సందర్భమునను, ఆచరణయందుంచి, ఒక మదరాసులోని హిందువుల సందర్భమున మాత్రము రద్దుజేయబడెనని భారత కార్యదర్శికి తెలుపుచున్నారు.

(డి) హిందూ ధర్మాదాయ రక్షణ సమైక్యసంఘము శాస్త్రానుసారముల నిసభవారు మహాభారతముగ నామోదించుచు— హిందువులందరు నిసంఘమున జేరి బలపరుపవలెనని ఈ సభవారు విజ్ఞప్తిజేయుచున్నారు.

గా॥ యు. రామారావుగారు వైతిర్యానమును ప్రతిపాదించుచు, ఈబిల్లును, శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుటయందును, తరువాత క్రొత్త శాసనసభవారి యెదుట పునర్విచారణకు దెచ్చినప్పుడు మంత్రివర్గమువారు గావించిన అశాస్త్రీయచర్యల వివరించిరి. చట్టమును శాసనసభయందలి హిందూ ప్రతినిధులలో సత్కృతికసంఖ్యాకు లెదిర్చిరి. అయినను మహమ్మదీయ సభ్యులయొక్కయు, క్రైస్తవ, యూరోపియను సభ్యులయొక్కయు సహాయముతో, జట్టినుపక్షమువారు, హిందూ ప్రజాభావశాస్త్రాభిప్రాయమును నిర్లక్ష్యమొనర్చి శాసనసభలో నెగ్గించిరి. క్రొత్త శాసనసభయందు, ఈబిల్లు రెండవతర్రాకి చర్యను వచ్చినపుడు, సభ్యులు సవరణల నుపపాదించరాదని అధ్యక్షుడును, గవర్నరుగారు నిర్ణయించిరి. ఇట్లు నిర్ణయించుట అశాస్త్రీయమని రాజప్రతినిధిగారే అంగీకరించియు గూడ తిరిగిచట్టమునకు అంగీకారమొసగుట హాస్యాస్పదము. ఈబిల్లునుగురించి, ప్రజాభిప్రాయ మేమాత్రమును తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరును యత్నింపలేదు. ఇది హిందూమతములకును జాతికిని మిక్కిలి అనవశ్యకము. మహమ్మదీయమతముల సందర్భమున నిట్టిశాసన మొనర్చుటకు మంత్రివర్గమువారికి వైర్యము జాలినది గాదు. హిందువుల మాంద్యము నూతగాగొని, వారి మత ప్రతిష్ఠాపనలకు ఇష్టమువచ్చినట్లు అపమానపరుచుటకు సాహసించుచున్నారని

హిందూమత వ్యవహారములందు తమనుసంప్రదింపకయే ఇతరులు ఇష్టమువచ్చినట్లు జేయుటకు సాధ్యమడదని తొనర్పవలెను. ఇందులకగాను క్రొత్తగా నేర్పరుపబడిన హిందూధర్మాదాయ రక్షణ సమైక్యసంఘమునందు జేరిదానిని బలపరుపవలెను.

శ్రీనివాసాచారిగారు

తీర్మానమును తమిళభాషలో ఆమోదించుచు, ఈబిల్లులను, హిందూ మత ధర్మాదాయములు, ఇతరమతముల యధికారములోనికి పోవుట సహాయము సంభవింపగలదనియు, హిందూ మతాభివృద్ధికి, తేనుమునకును ఇది గొప్పయుపద్రవమనియు నుడివరి.

సత్యమూర్తిగారు

ప్రతిపాదనను బలపరుచుచు, హిందూ ధర్మాదాయపు బిల్లులను, హిందూమతమునందలి ప్రధానవిషయములగు ఆధ్యాత్మిక వికృతయను, గురువిద్య సాంప్రదాయమును, నశించుననియు నుడివరి. ఈశాసనములను, హిందూ ధర్మాదాయములపై సభికారములయందు ముగ్గురు మంత్రుల చేతులలోనికి పోవును. ఈ మంత్రులు హిందువులుగ నుండవచ్చును. మహమ్మదీయులుగనుండవచ్చును. క్రైస్తవులుగ నుండవచ్చును. మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు మొదలగు నితరమతస్థులవారు హిందూమత సంస్థాపనలపై సభికారము చేలాయించుచుండ మనగలి యేమగునో వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. హిందూ వంశుల కెట్టిచెరువుల గలుగజేయుచున్న హిందువులుమందముగ నూరకొనుచుండుట చాలావిచారకరము. ప్రస్తుతశాసనములనునైన వారికి చురుకుబుట్టి పానుగల్గు రాజాగారికి తగిన ప్రత్యుత్తరమునగదరని యొందెదను. (వినుడు వినుడు)

ఈబిల్లును ప్రవేశపెట్టిశాసనముగ నొనర్చుటయందు పానుగల్గురాజాగారు రంబంబించినచర్య అతిగర్హితముగనున్నది. (సిగ్గు సిగ్గు) ఇట్టి ప్రభావములగు శాసనముల నొనర్చునపుడు నాగరిక దేశమునందలి చట్టమును ఈవిధముగ నొనర్పలేదు. సామాన్యముగా నిట్టి ముఖ్యముగ శాసనమొనర్చ నెంచినపుడు మొదటగా ప్రజాభిప్రాయమును గమనింపవలెను. ప్రజలయందు దీవిషయమును గురించి ప్రచారమొనర్పవలెను. మంత్రివర్గమువారూమార్గమున నించుకొని యు ప్రయత్నింపలేదు. ఇట్టిముఖ్యముగ విషయములందు శాసనముల నొనర్చుగోరునెడల ఆవిషయమును ప్రజలకు స్పష్టముగ తెలిపి ఆవిషయముపై ఎన్నికలలో పోటీజేసి అందరికీ సంతృప్తిగా తమ పక్షమునా రెన్నుకొనబడినప్పుడు మాత్రమే ఇట్టిశాసనముల నొనర్చ ప్రయత్నింపవలెను. మంత్రివర్గమువారట్లు విధిమగు ప్రజల అంగీకారమును పొందలేదు. "బ్రాహ్మణుల పడగొట్టుట బ్రాహ్మణేతరుల కెక్కువ యుద్యోగముల నొసంగుట" అను తేకమీదనే వారిన్నుకొనబడిరి. గాని మత సంస్థాపనల మార్పువిషయమున వీరు ప్రజలకేమాత్రమును తెలుపలేదు. వారప్పుడు తెలుపిన ఆదర్శములతో నైన నేమనజేసిరాయనకొనినను బ్రాహ్మణేతరులలో పానుగల్గు రాజాగారికి వారి వితృ్తి లిరువురు ముగ్గురు తప్ప ఇతరవరకుంటే బ్రాహ్మణేతరులకు క్రొత్తయుద్యోగములు రాలేదు. ప్రజలకు ముందు తెలిపి అంగీకారమును బడయకుండు నిట్టిశాసన మొనర్పనెంచుట ప్రజలను మోసగించుట తప్ప వేరుగాదు.

ఈ శాసనమునందుగల లోపములను ఈ శాసనమును శాసనసభలోనికి దెచ్చుటలో నవలంబించిన అశాస్త్రీయ చర్యలను గవర్నరు జేసరలగూడ నంగీకరించెను. కాని తానిప్పు డిట్టి అశాస్త్రీయచర్యలకు అంగీకార మొనగుటచేత నవి చక్కబడెనని రాజప్రతినిధిగారు వింతపరుస్తమను నొనర్చుచున్నారు ముందుగా రాజప్రతినిధియొక్క అంగీకారమునందలి పొడవైన పరిస్థితులందు తలవనితలంపుగా సంభవించిన సందిగ్ధ సమయములందుపయోగించుటకు రాజప్రతినిధి కాయధికార మొనగబడెను. ఆ యధికారమును ఇట్టి శాసనముల సందర్భమున రాజప్రతినిధి యుపయోగించుట తననునమ్మి యొసగబడిన అధికారములను మోసకార్యముల జేయయోగించుటయే. (వినుడు వినుడు) గవర్నరుగారు బిల్లును పునర్విచారణకు శాసనసభకు పంపునపుడు, దానికి సవరణల నొసగరాదని నిషేధించుటయను అధ్యక్షుడు సవరణలను క్రమభంగముల నిర్ణయించుటయను అశాస్త్రీయ చర్యలని గవర్నరు జేసరలే అంగీకరించెను. కాని ఈ అశాస్త్రీయము లన్నప్పుడు దానెటుల నాబిల్లుకు అంగీకార మొసగగలదను విషయమును మాత్రము దెలుపక కదలివేసెను. కాని నెటుల సవరించుటకును వీలులేక పోవుటయే అందుకు కారణము.

హిందూప్రజలకు ప్రతికూలముగా నొనర్పబడిన శాసనమును నిర్రాకరింపవలసినదిగా ఈ తీర్మానములో గోరుచున్నా

ము. ఇట్లుగోరుట ప్రజాప్రాతినిధిని స్య పరిపాలనా సూత్రములకు వ్యతిరేకమని యెంచుట కేమాత్రమును సవకశములేదు. మన శాసనసభయందును ప్రభుత్వవర్గములందును, శాస్త్రవేత్తయనునది ఉన్నప్పుడు మాత్రమే ఈసంశయమునకు తావుండదు. శాసనసభలలో ప్రజలచే నెన్నుకొనినవారు గాక ఇతర సభ్యులు చాలమంది యుండునంతకాలమును, ప్రభుత్వవర్గమును వ్యవస్థపరిపాలనా ముందువంతకాలమును, ప్రజాభిప్రాయాభివ్యక్తి పరిపాలన యనునది యుండజాలదు. అందుచే నిరంకుశ పద్ధతుల ననలభించి గావించబడు చట్టములనుచర్యలను నిరంకుశ పద్ధతులతోడనే అణగింపుటకు ప్రయత్నించుటలో తప్పులేదు.

హిందూ ధర్మాదాయ శాసనములను రద్దుజేయవలెనని గోరుచు మేముచట్టమును ప్రతిపాదించ బోవుచున్నాము. ఆ బిల్లునకు ముందుగా రాజప్రతినిధి యంగీకారముండవలెనట. అతడు యంగీకారము నొసగునో లేదో తెలియదు. ప్రస్తుతశాసనమునకు, మంత్రివర్గ పక్షమునా లేక సవరణబిల్లు ను ప పా దింతురని తెలియుచున్నది. మేము గోరునది, అచ్చటచ్చట సవరణలు గావు. ప్రజాభిప్రాయమును ముందుగాగమగొని, వారికోర్కెల ననుసరించి శాసనమొనర్పవలెనని మేము గోరుచున్నాము. అందుచే నిసవరణబిల్లును బలపరుచుటగాని, ఎదుర్కుటగాని మేము యొనర్పజాలము. ఈబిల్లును, శాన్ పార్టీ సమస్యగ నొనర్చి, ప్రజాభిప్రాయమును గమగొనుటకు మంత్రివర్గమువారు రంగీకరించనియెడల, మేము చర్యలలో పాల్గొనకుండు, సగౌరవముగా సభనుండి విడదీసిపోయెదము. ఈశాసనమును రద్దుజేయించుటకు అంగీకారమునగూడ శాందోళనమొనర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. హిందువులందరును ఇకనైనను మేల్కొని, తమసామ్యములను గుర్తెగువలెను. హిందూమతమునకు, మతములను జేవాలయములే, కేంద్రస్థానములు, హిందూమతము అంతరకాల ప్రవాహమున ఎన్నియో విప్లవములను, ఎన్నియోదాడులను నోర్చి ఏమాత్రమును మొక్కవోక సంపూర్ణవిశ్వాసముతో నిలచియున్నది. అట్టిమతము పానుగల్గు రాజాగారివంటివారలు ప్రయత్నించుటకు లొంగి పోవునదిగాదు. ఈసందర్భమున నసవకముగనో సాత్వికనిరోధ మొనర్చుటకు ప్రతిహిందువుడును సిద్ధమైయుండవలెను. మతసంస్థాపనల రక్షించుకొనుటలో హిందువులు, మహమ్మదీయులకు అకాలిలకు వెనుకబడరని నిరూపింపవలెను. ప్రతిహిందువును హిందూధర్మాదాయరక్షణసంఘమునందు సభ్యులుగ చేరవలెను

తరువాత తీర్మానమును వోటునకు తెట్టగా నత్యుత్సాహముతో నేకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

అధ్యక్షుని హెచ్చరిక

(2) వైతిర్యానమును తంజివారవ్వారా భారతమంత్రికిని, మదరాసు శాసనసభ్యులకును అందజేయవలెనని తీర్మానమును అధ్యక్షుడు డుపపాదించగా సభవారు తేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి.

అధ్యక్షుడు సభనుముగించుచు, ఈసందర్భమున సాత్వికనిరోధ మవలంబించు బలపరమగుననియు అందుల కందరక్షను సిద్ధముగ నుండవలెననియు హెచ్చరించిరి. ఇది తెదరింపుగాదు. అది హిందూప్రజల అభిప్రాయము. వికృతలేకయే గాంధీయవాత్మ్యుని అసహాయోద్యమము ఆపజయ్యు గాంచెను. మనప్రయత్నములం దైక్యతలేనిచో, గాంధీయవాత్మ్యుడు పొందజాలకపోయిన విజయమును మేము సంపాదించగలమునుట వట్టిది. అందుచే హిందువులందరంబినిర్యాణము నేర్పరచుకొని బలపరుచుకొనవలెను. హిందూధర్మాదాయ రక్షణసంఘముల నేర్పరచుటలో మన నాయకులు చాల మందిపరి జేసిరి. ఇందు హిందువులలో ప్రతివారును జేరవలెను. ఇందులను జాతీయైక్యత కెక్కువ యుపయోగకరము. కాతీయైక్యమ జనమునను— కర్షణ ప్రభు చక్ర తిట్టుతోడ్పడెనో, దక్షిణదేశమున హిందూమత ఉద్యమమునకు పానుగల్గురాజాగారి హిందూధర్మాదాయ చట్ట మావిధముగ వోట్లుడుగాక.

భారతసామ్రాజ్య శాసనసభ

పేపరు కరెన్సీసవరణ బిల్లుచట్టము

డిల్లీ, జనవరి 17—పేపరు కరెన్సీ చట్టమును సవరణగావించుటకు సర్ బేల్ బ్లాకెట్టుగారు తయారుచేసిన బిల్లు ప్రయోగింపబడినది. అవసరమైనయెడ అవసరముగా భనము సమకూర్చుటకును 85 కోట్లనుండి 100 కోట్లవరకును శాసనము ప్రకారముగా పెట్టుబడితెట్టుటకు సౌకర్యములను వృద్ధిగావించుటయే బిల్లుయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. ప్రస్తుతపు పద్ధతిప్రకారము యింకను 75కోట్ల రకును వ్యయము జేయుటకు వ్యవధికలదు.

(ఆ. ప్రె.)

అలహాబాదు వార్తలు

హాజీరీ దేములు

అలహాబాదు, జనవరి 17:—అఖిలభారత హాజీరీదేవుల అలహాబాదునందు 16 వ తేదీ మొదలు 21 వ తేదీవరకు జరుగును. ఈ సందేములందు యావద్భారత దేశమునందుగల యాంగ్ల పటాలములు, ప్రసిద్ధ మయిన క్రీడాసంఘములు, సహాయనీనలు మొదలగునన్నియు పాల్గొనవచ్చును. ఈ సందేములకు. ఏ.పి. కాన్స్. వి. ఇ. యస్. గారు కార్యదర్శిగ నుండురు.

కాలమానము

గతించిన కొలది కొలదిలో నలహాబాదునందు చలి మిక్కుటముగా నున్నది. ఈనెల 15 వ తేదీని తీవ్రస్థూమిక తక్కువపరిమితిగా 36 డిగ్రీలను ఎక్కువ సంఖ్యగా 42 డిగ్రీలను మించినది.

సరిహద్దుల వార్తలు

పయినీరు పత్రికావిలేజిరి నకుసరించి యిడిలలో సరిహద్దులందు వైరములు తగ్గినవి, చాలవల కన్యోన్యము ప్రబలినది నూచించినవార్త ధృవ పలుపబడినది.

అలహాబాదు, జనవరి 18:— పయినీరుపత్రిక ననుసరించి జలాలాబాదునుండి వచ్చిన కొందఱు ప్రయాణికు లీ నడుమ బాఖారా ప్రాంతమువారుగా రాగ్రామమునకు వచ్చుటచే నొక క్రొత్త వికాసముగలిగినదని చెప్పిరి. అమీరుగారు తమకుటుంబముతో సహా కాపూలునుండి, వైద్యులసహితమైన నువ్వుతరమును ప్రదేశమునకు తూరుముండిరి.

సరిహద్దులు

పెషావరు బహారులో నీనడుమ దోపిడిజరిగినదని వచ్చిన వార్తలు చాలవలకు పెంచబడినవి. ఆఫ్రిలు తమధర్మములకై వచ్చి కొట్లవద్ద విన్నవిస్తూ దొంగతనముల జేసిరి. అట్టిదొంగతనముకు పోలీసువారు తగినవిధమున నడచివైచిరి. ప్రాంతవర్తకులు హరతాళమునకై ప్రయత్నించి కొంతవలకుమాత్రమే గావించగలిగిరి.

ఆటలు

ఫిబ్రవరి 2 తేదీని ఆంగ్లమున యఖిలభారత టెన్నిసు టోర్నమెంటుకు పంజాబ్ నందు తేల్చుకొనుట జనవరి 21 వ తేదీతో సమాప్తమైనది. ఎనరెవరా వాడునదియు (డా) జనవరి 24 వ తేదీని నిర్ణయించుచును, చాలమంది ప్రసిద్ధి కెందిన వారు జేరిరి.

నిన్నటి దినమున జరిగిన అలహాబాదు బ్రిగేడు సెక్షను వారి పుట్టాలు పండులలో డర్బానువారు, 2 వ క్వీన్స్ బారికి ఆరుగోలులజేసిగెలచిరి.

సర్ విలియం మారిసుగారి సంచాము

అలహాబాదు, జనవరి 18:— కడచినవారముందు సంయక్త రాష్ట్రముల గవర్నరుగారు, సర్ విలియం మారిసుగారు, జూనుపురమును సందర్శించిరి. పురపాలకసంఘమును జిల్లాసంఘమును విసతిప్రతిబులనొచ్చెను. గవర్నరుగారి గౌరవార్థమున చాటు మహమ్మద్ యూనస్ గారు విందుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

జెంకాలు, పశ్చిమోత్తర

రైల్వే కారికుల సమావేశము

డాక్టర్ మానిలాల్ గారధ్యక్షులు

అలహాబాదు, జనవరి 18:— నాల్గవంకలా పశ్చిమోత్తర రైల్వే కారికుల సమావేశము గౌరవక పురముందు జేరు సమావేశమగును. డాక్టరు మానిలాల్ గారు అధ్యక్షులుగ నున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ప్రభుత్వపు విమానములు

కలకత్తా, జనవరి 18:— ఇండియా ప్రభుత్వముయొక్క నాల్గు విమానములు నేటి ఉదయమున పాట్లాపట్టణముందుండి నుమారు 2-30 గంటలకు కలకత్తా చేరెను. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రముందలి రిసాల్ పుండుండి విమానములు ప్రారంభమున పరిశోధన నిమిత్తము కలకత్తా బయలుదేరెను. కలకత్తాయందు విమానము లొకవారమాగును. క్షిప్రచూనితునితో సుభాషింక ప్రయాణము విసాఖాన వారు సంతృప్తిగవలచిరి. (ఆ. ప్రె.)

పూనా బందిపోటు

24,000 రూ॥ లవహరించుట

జిల్లాకోర్టులోని నా జరుక చేసే గది (బ్రద్దుగొట్టి) రు 24000/- నవహరించినందులకు శిక్షింపబడిరి.

పూనా, జనవరి 17:— పూనాజిల్లా జడ్జిచేరియందు ఏ.సి. వైల్డుగారు బందిపోటు చేసినందులకు 19 గురుపై తేబడిన నేర మిడివలలో 22 వాయిదాలు వేయబడి నేడు తీర్పు జెప్పిరి. ఈ నేరమున నూర్గురు సాక్షులు పరిక్షింతుబడిరి. ఈ నేరము గతవత్సరము 9 వ తేదీని పూనాజిల్లా జడ్జిచేరికి సంబంధించిన నాజరు గది తలపు (బ్రద్దుగొట్టి) మయినర్లకు గతించినవారలకు సంబంధించిన రు 24000/- యాక్సివి దొంగి లించిరి. నేరము న్యాయస్థానముందు పరిక్షింపబడుచుండగా నొక నేరగుండు తాజేసిన నేరము నొప్పికొనెను. వాని తేడు వర్షముల క 2 వ శిక్ష వేయబడినది. పంజాబు తీ సభ్యులు (జూరీ) ముగ్గురు దక్క మిగతవారందరను నేరములే యని యొప్పికొనిరి. వారి మువ్వరకు శిక్ష నుండి తప్పించిరి. ఈ విధువలచినవారలలో నొకడు ములటాగిగనుబందిపోటు సందర్భమున, బంధింపబడినది. నేరములని స్థిరపఱుపబడిన వారలలో నల్వరకు భదు నాలుగుసంవత్సరముల ద్వీపాంతర వాసము, ముగ్గురికు పది వత్సరముల ద్వీపాంతరవాసము, నొకని కే జేల్లు ద్వీపాంతర వాసము, నయిమగరు కొక్కొకసంవత్సరము కఠిన శిక్షయు, చెయిరూపాయలు జరిమానాయు విధింపబడినది. ఒక రప్రూ వరుగావచ్చినందుకు వాడు క్షమింపబడినది. దోపిడిగాండీయం దొకడు జబ్బుగ నుండుటచే నింకను విచారింపబడలేదు.

నౌకలు

బొంబాయి, జనవరి 17:— 1 వ తారీఖున లండను నగరమున బయలుదేరిన 'నాకోదా'యను నౌక పార్శ్వ నెడ్డునోడల తేవునుండి 15 తేదీ సాయంకాలము బయలుదేరినది.

'మాంటస్సు'ను తపాలాదీసికొనివచ్చిన నౌక లండను నగరము నుక్రవారము 16 వ తేదీని జేరెను. 'మాంటస్సు' నౌక నేడాంగ్ల దేశమునకు 'యిన్విన్ కిల్లింగు' పూజలర్పణ నేనతో పయనమైనది. వీరు యిరాకు నుండి గతవారము వచ్చిరి. ఈ నౌకాధికారి లెఫ్టినెంటు కర్నలు సి. యి. వికరీగారు. వీరు మొన్న జరిగిన మలబారు దారుణ ఘాత్యలో, రక్షణార్థము చేడచినవల్ల రాంగ్లోదొంగలలో నొకరు. దారుణఘాత్యలో తాము జేసినపునిగుర్చి యిందుకంతయుఁ చెబుటకమానము నహించియుండిరి.

ఈనౌక యందు ప్రయాణము నేయువారలలో ఉద్యోగ ముచాలించి తమదేశమునకుఁ బోవుటకు కర్నలుబంటిలుగారు, వారి సతీమణి యుగలరు.

'నార్కుడ్డా'యను తపాలనౌకలో నీరుధ్వంసము ప్రయాణముఁ జేసినవారలలో సర్ గాడ్ ఫ్రీ డిమాప్తమారెన్సీ, మేజరుజనల్స్ హెర్బు, విల్సనుగారు గలరు.

అఖిలభారత ప్రకృతి శాస్త్ర సమావేశము

చాలశాఖలు తమసమావేశమును ముగించినవి.

వారణాసి, జనవరి 17:— చాలశాఖలు నేటి యందయమున మిగిలిన వ్యాసములజరిపించి సభలను ముగించినవి. మహాసభ మధ్యాహ్నముతో సభ ముగింపజేసెను. చాలమంది ప్రతినిధులు నేడ గాని, రేపుగాని పట్టణమును విడచురు.

బీజ్ బండ్:— నీరైపోయిన పిర్మమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వల్పముందు గాని మాత్ర మాతోగాని పిర్మమునభరితమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపి తిరును. ముసలితనమును, నపుంసత్వమును తొలగించి యువ్వన మొనంగును. ఎంత బలహీనుని కయిననూ రెండుగంటలలో సరములకు బలమునిచ్చి సుసార ముఖము అనుభవించునట్లుజేసి సుఖానందుటగ జేయును. వృత్తములు రహస్యముగా నుండుటకు. 20 మాత్రలు సీ॥ 1 కి రు 2-0-0 ఏ.పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,
13, బైరాగిమహంపేథి, మద్రాసు.

తాతా ఉసు-యినుము కంపెనీ

వాటాదారుల కంపెనీ ప్రకటనపత్రిక

కంపెనీని దిగ్విజయముగనడుపు కొక

కోటిరూపాయలు గావలయును

బొంబాయి, జనవరి 17:— తాతా అండుఫర్మ్ కు పంపిన ప్రకటనపత్రికయందు, తాతా యినుము ఉత్పాదకంపెనీ జయ ప్రదముగ నడుపుటకు నుమా కొక్కోటిరూపాయలు గావల యుననియు, వాటాజార్గు యీసామ్యును సమకూర్చు ప్రయత్నించ వలయుననియు హెచ్చరించుచున్నారు. ప్రతి వాటాదారుడు రూ 10 లు గాని అధికముగాని కంపెనీ కద్దాస్సు గా నీయవలయుననియు, ఆద్యాను యిచ్చినమొత్తమునకు నూటికి ఎనిమిది రూపాయల చొప్పున వడ్డీయు, 1925 ఏప్రిలులు 1-వ తేదీనుండి లాభమునందు వాటాయు నీరుబడునని నూచింపబడినది. నూటికి ఎనిమిదిరూపాయల వడ్డీయేగాక, లాభము నందు నూటికి పదిరూపాయవంతు లాభము సర్టిఫైకు డిడెంచెరు వాటాదారుల కీయబడును. 90 లక్షల రూపాయలు బదు తీయబడినచో నూటికి తొమ్మిదిరూపాయవంతున లాభము పంచి జెట్టుడును. 80 లక్షలైనచో ఎనిమిదవంతు యాయబడును 70 లక్షలైనచో ఏడవంతు యాయబడును. తరుగుక్రింద 80 లక్షలుదీసివేయబడినవిచ్చుట లాభము లెక్కజూడవలెను. ఆ ప్తయిచ్చినమొత్తమునకు లాభమును అనుభవించునట్టిడింబెచెరు సర్టిఫికెట్లు నీయబడును. 1981 ఏప్రిలులు 1-వ తేదీన వట్టము లేకుండ సర్టిఫికెట్టుదారులకు సొమ్ము ఆకుమాసములలోపున యాయబడును. నూటికి రెండురూపాయలు దీస్తాంట్లు. రెండురూపాయలు దరఖాత ధనమును వాటాదారులకు కంపెనీదైర్ఘ్యం లిచ్చెదరు. ఒకకోటిరూపాయలు యుండుగా వలయు. ఏబదిలక్షలు చేకూరినయెడ అధికమైన వాటాలుగాని డిడెంచరులుగాని కంపెనీవారీయరు. నూటికి 6 శ్చ రూపాయల వడ్డీచొప్పున ఇంపీరియలుబాంకి రెండుకోట్లు అప్పయిచ్చెననియు, కంపెనీయేజెంట్లు రెండుకోట్లకు గారంటి యిచ్చిరనియు, సర్ డోరాయితాల్, ఆర్. డి. తాతాగారు ఒకకోటి రూపాయలకు గారంటియిచ్చిరనియు ప్రకటన జెల్పుచున్నది. ఒక కోటిరూపాయలగరకు రెండవసారి యివ్వబడిన డిడెంచరులు యింపీరియలుబాంకికి తనఖాయందున్నవి. పడలం దభివృద్ధి పరిపూర్తి అయ్యెను. వెనుకటి సంవత్సరముకంటె 1924 ఆగస్టు మొదట నవంబరువరకును ఉత్పాదయినుము అధికముగ ఉత్పత్తి చేయబడినది. బాంటి నెలకు నాల్గులక్షలుకాక యీకాలముందు నెలకు రూ॥ 48000 రాబడిగలదు. ఈ లాభమునందుండి కార్య నిర్వాహణభారమునకును, వడ్డీకిందను నెలకు విదులక్షలు చెచ్చించవలయును. కాన అదనపు ఉత్పత్తియు అదనపు కాబడియు ఫలదాయకములగుటకు ప్రారంభించుచున్నది. పూర్తిగా ఉత్పత్తిచేయబడువరకును రాబడి యింకను అధికముగ హెచ్చుచుండును. అధికోత్పత్తి చేయబడుచుండుటచే వ్యయమునకు అధికముగ పెట్టుబడి కావలయునని ప్రకటనప్రయందుగలదు. కాబట్టి పైన సంగ్రహముగ జెల్పబడినట్లుగ అదనముగ ధనము అవశ్యకమయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

అహ్మద్ మోస్తే గారి పర్యటనము

కలకత్తా, జనవరి 17:— రవీంద్రనాథ టాగూరిగారి కాంతినిశితమును సందర్శించుటకు భార్యాసహితముగ అహ్మద్ మోస్తే గారు ప్రభుత్వధనమును విడిచి బోలుపురమునకేగిరి. అక్కడినుండి గామముల గుండ జేరియా బాగ్గుగనులను జూడవడలేదను. అసన్ సోలనందు రైల్వే తిన్నగ వారణాసి అచ్చుటనుండి అలహాబాదు అరిగెదరు. అలహాబాదునుండి డిల్లీబోయి ఢిల్లీయందు రాజప్రతినిధి ధనమున విడిచి చేసెదరు. (ఆ. ప్రె.)

మూరకము

కలకత్తా, జనవరి 17:— బాంకి టెలిగ్రాఫిక్సు ట్రాక్ నుపరు 1 షీల్డింగు 5 7/8 పెన్నీలు. దివాండు 1 పి 529/82 పెన్నీలు (ఆ. ప్రె.)

సర్ సెప్టన్ బ్రాంకరుగారు

కలకత్తా, జనవరి 18:— సర్ సెప్టన్ బ్రాంకరుగారి కసన్ధగర నుండుటచే శేపువరకును రంగూనువెడలుట నిర్వివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

సర్ థామస్ జెన్నెటుగారు హ్యుగ్లొగముచే పరిపాలింపి.

బొంబాయి దారుణ హత్య

లతీపు అహమదు అను వానిని గూడ అరెస్టు చేసిరి

హంతకుల మోటారు కారు గుర్తు తెల్పబడెను

ఒక మాస్టర్ డ్రైవర్ గుమాస్తానుగూడ అరెస్టు చేసిరి

బొంబాయి దొరతనము

పై నికోడ్యోగులను క్రశంపించుట

మలకారు హిందువు హంతకులు బావలాగారిపైని రూపా కలను కార్చినపుడు తటాకునవచ్చి వారికి తోడ్పడిన బ్రిటిషు పైనికోడ్యోగులను తెల్పునంటు కల్లులు వికేరి, రె. కల్లులు సీగర్లు, రెల్లునంటు ఎఫ్. బెల్లె, రెల్లునంటు, ఎమ్. స్టీఫెను గార్లను క్రశంపించును బొంబాయి దొరతనమునారు వారికం దరికిని కేళులను వ్రాసిరి.

నాలవవాని అరెస్టు

పోలీసునా రిజిస్టరుకు ముద్దరిని అరెస్టు చేసిరి. వారిలో సీగర్లు గాజీపట్టుబడినదిగట్టానమొదటివాడు. మఫీఅహమదు ముతతజా జేగం సవరితండ్రి మహమ్మదాబీ రెండవవాడు, రైల్వే ఉద్యోగి కృష్ణారావుమాడవవాడు. ఇప్పుడు 16వ తేదీ రాత్రి నాల్గవవాడగు అబ్దులలిత్తు అహమ్మదు అను మహమ్మదీ దుమువకునిగూడ అరెస్టు చేసిరి. అతని వయసు 30 ఏండ్లు. దృఢగాత్రుడు. కుడిమట్టము మనిషి. 17 వ తేదీ ఉదయమున నాల్గవముద్దాయిని ప్రధానరాజ ధాని మేజిస్ట్రేటు ఎదుట నిలిపిరి. జనవరి 31 వ తేదీ సరకును చెరపాలలో రిమాండులో నుంచుటకు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరు విచ్చెను. "16 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు లతీపు అహ మదును అరెస్టు చేసిరి. ఇతడు పండ్ల కంట్రాక్టు వారు. ముతత జా జేగమును తొరించుటకుగూర్చి సహాయము చేయవలెనని బొంబాయిలో చాలమందితో మాటలాడెను. ఆవిషయమున పనిచేయుటకు యిందూరునుండి వచ్చిన వారికందరికిని చాల సార్లు తేజుంటు బసయ్యెను. మొదటి మద్దాయి రిజిస్ట్రారి వఫీ అహమదుగూడ చాలకాల విరతనియింటనే యుండెను. ఇతడు యిందూరువల్లె 14 వ తేదీని మరల బొంబాయి వచ్చెను. మఫీ అహమదును అరెస్టు చేసిరా? ఎటువంటి? అని యితడు రహస్యముగా వాక్కు చేయుచుండగా యితనిని అరెస్టు చేసిరిమి." అని సి. వి. డి. యిన్స్పెక్టరు లయసుగాయ కోట్లలో తెల్పిరి. లతీపు అహ మదుమీద గూడ హత్యనేరమును హంతకులను చాచుట అను నేరమును గూడ మోపుబడెను. (ఆం. ప్రె.)

క్రానికలు సూచన

నోసలకట్టుతో మేలిముసుగు కేసుకుని కుర్చీమీద కూర్చుండగా పోలీసు హాస్పటాలులో తీయబడిన ముతతజా పోటో బొమ్మ 16 వ తేదీ బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలో ప్రకటింపబడెను. 15 వ తేదీని క్రానికలు పత్రికవారు ప్రత్యేక విచారణ చేయగా బొంబాయిలో ఒక ఘరానావనుమను కొన్ని రహస్యములను వెల్లడింపగలడని తెలిసినది. 15 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆ పెద్దమనిషియును అతని స్నేహితుడును పత్రికాకార్యాలయమునకు వచ్చిరి. అతడు కొన్ని విషయములను తెలుపగా పత్రికవారు పోలీసు కమిషనరు కెల్లీ గారికి తెలిపాడు ద్వారా తెలియ జేసిరి. కమిషనరు ఒక ఉద్యోగిని పంపెను. అతని కోరికపైని అతడు మనిషిని అతని స్నేహితుని వెంట నిడుకొని పత్రికా ప్రతినిధి పోలీసు ఉద్యోగితోగూడ కమిషనరు కడ కేగెను. ఆ విషయము మొదటిముద్దాయి మఫీ అహమదు పూర్వోక్తం వారు వివరించిరి. కమిషనరువారిని వెంటనిడుకొని ఎస్టేషన్కు పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లి ఆచట 20 మందిలో మఫీ అహమదును కలిపి నిలిపి అతనిని గుర్తింపుడని ఆపెత్తునది నడిగెను. అతడు మాటిగా మఫీవద్దకువెళ్లి భుజముమీద చేయివేసి మాఫగా అందరును రిచ్చుపడిరి. మఫీ ఘూర్తించెను. ఆతరువాత సీగర్లుగాన పంపనము తొనరించి మీరెగిన సహచారమును తెలుపుటని అడిగెను. "నేను యిందూరువదిలి సుంపర్కర్ మైనది. మఫీ అహమ్మదును యిందూరులో చూచియున్నాను" అని అతడు తెలిపెను.

మరణవార్తను తెలుపుట

15 వ తేదీ సుదవారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మామరెసిద్ది జె. జె. వైద్యశాలకు వెళ్లుసరికి వసుతజాకు కట్టు కట్టుమండిరి. అప్పటివరకును బావలాగారి మరణవార్త ముతతజాకు తెలియదు. అదుభువార్త తెలిసిండు బసవరముగుటచే వారిమను, కాటిగార్లును బావలాగారి బంధువు లిద్దరును అచటికి వచ్చిరి. అఘోరవార్త నామె విని నిశ్చేష్టయై దుఃఖము నాప బాలక క్రంగిపోయి బిట్టువాపోయెను. చాలమంది దుఃఖోప శమనార్థము ఓనార్చు మాటలను చెప్పిరి.

కొంతసేపటికి ధైర్యము తెచ్చుకొని తలయెత్తినవచ్చిన వారి నామె తెలిపెను. ఆమె మొగము వణిచాడియున్నది ఆమె ఎదనము కట్టుబడుగున నిమిడియున్నది ఆమె అపూర్వ సౌందర్యము గోచరించుచునే యుండెను. "బావలాగారు చని పోయిరి నా కన్నులునుదిక్కులేదు. నా ప్రాణమునుగూడ నానాహంతిం పక మానరు" అని ఆమె దీనవాడై నుడివెను. "పోలీసువారు నేయొక స్త్రీల విమర్శనాపాదెదరు. మీములను నాగపదా పోతీసు హాస్పటాలులో నుంచెదరు. మీకు భయములేదు. అధైర్యపడ విలదు" అని కాటిగారు నుడిపిరి.

నామె(మలకారు వైద్యశాలకు రానిమ్మమ్మడవలెను. అని ఆమె కాటిగారితో తెలిపెను కాటిగారికిరించి. ఆమెకు మామటకు చాలమంది వైద్యకాలకు రోసాగిరి. హత్యజరిగిననాడు ఆమెకట్టుకొనిన చీరనే మరల కట్టుచిరి. ఆమెయును, కాటి, వారిమనుగార్లును మోటారుకారులో జె. జె. వైద్యశాలనుండి పోలీసువైద్యకాలకు బయలుదేరిరి. బండికడకుటకుముం దొకసారి వైద్యకాలకును దృష్టినిసెట్టి దాక్టర్లకును ఉప చారకలకును ఆమె తనకృతజ్ఞతను నివేదించెను. పోలీసువైద్య కాలలో ఆమెకు ప్రత్యేకముగా ఒకగదియిచ్చిరి. ఆమె మరల డూభించెను. వారందరు నోశాస్పిరి. అన్నివిధములను తన్నాడ రించుచున్నవారికందరికిని ఆమె వందనములు తెలిపెను.

మాతూగారిలో సంభాషణ

మామరెసిద్ది 15 వ తేదీని మరల మాతూగారినియాచి మాటలాడెను.

"బావలాగారిపద్ద పిస్తోలకు డెననియు ఆనాదామన గూడ హంతకులపై పిస్తోలుఁ లైననియు యాచినిండు న్యూ నుకత్రికలో ప్రకటింపబడినదిగాని అనార్త నిజముగాదు. ఇం టిఁద బావలాగారికోరిక ల్పయి ఉన్న మాటనిజమేగాని అనా డు ఆయన దానిని తీసుకొనిరా లేదని" మాతూగారు తెలిపెను.

మాతూగారికి చాలవరకారోగ్యము కలిగినది. కోజుకోక సారిమాత్రమే కట్టు కట్టుచున్నాడు. ఇప్పుడామన స్వంతకును లనే గరించియున్నాడు.

"వసుతజా జేగముకు పదిలకు తొనగకలెనని బావలా గారు మిలువ్రాసిరినియిండియును డెయిలీమెయిలులో ప్రకటిం పబడెను. ఆమెను పోలీసువారియొద్దనున్నది. ఈనాడు అసత్యము నివారుగూడ తెలిపిరి. ఒకలక్షరూపాయలు మాత్రమే ముతతజా కిమ్మవలెను. తక్కిన యానవాదాని నాతల్లికియ్య నలెను" అని బావలాగారు స్పష్టముగా చెప్పి వ్రాయించిరిని మాతూగారు చెప్పిరి.

ఇందూరు సంస్థానమున ముతతజాకు పదిలకుల రూపాయల వెలగల జవాహర్ లభించెను. దానినంతను ఆమె తిల్లివస్త్ర నే వదిలివేసి బావలాగారివద్దకు వచ్చెనని తెలిసినది బావలాగారి కిని ముతతజాకును పరస్పరము గాధాపరకము ప్రబలిసదరి యును అందువలననే ఆమెతిల్లి మాట వివకుండ బావలాగారివద్దకు వచ్చినదనియును ఆయన మరణవార్త ఆమెను దుఃఖమునకు నున నుంచెననియును తెలియుచున్నది.

20 రోజులపాటు మాతూగారు వైద్యశాలలో నుండవలెనని దాక్టరులు తెలిపిరి. రోనిక పత్రికా విశేషములకు తెలుప

దగిన కేడియును లేదుగాన లేవన విశ్రాంతి నీయకలెనని మాతూ గారనిరి.

ఎం. ఏ. జిన్నాగారు

బావలాగారి పక్షమున ఎం. ఏ. జిన్నా గారను, ముతత జాపక్షమున వారిమనుగారను, ఆమె సవరి తండ్రిపక్షమున సర్ థామును ప్రాతినిధులుగాను (న్యాయవాదులు) పనిచేసి దరని తెలిపినది.

మోటారుబండిని గుర్తించుట

బావలాగారి చాఫనరు అబ్దులు కాదరుకు బలమును గా యమాలు తలలేదు. హంతకులు ఎక్కివచ్చిన బండి మాక్కుచె బకారు ఎర్రపెంటుంటు ఉన్నది అని అతడు రూఢిగా చెప్పెను.

ముతతజా జేగము నిక వైద్యకాలలో నుంచవలసిన అవ సరములేదని దాక్టరులు తెలిపినను ఆమెను భద్రముగా కాపా డుటకు వైద్యకాలలో నుంచుటయే ఉత్తమ మార్గమని పోలీసు వారు నిశ్చయించినందున ఆమెను వైద్యకాలలోనే యుంచిరి.

మహమ్మదాబీ అరెస్టు

ముతతజా జేగంసవరి తండ్రి తానే స్వయముగా పోలీ సువారి వద్దకు వెళ్లి లొంగిపోయెనని యిడివకు ప్రకటింపబడె ను. ముతతజాను మరల యిందూరుకు పంపుటకు జరుగుచున్న కు బ్రలలో అనికీగూడ సంబంధము కలదని పోలీసువారికి తెలి సినందున వారే అతనిని అరెస్టుజేసిరి 16 వ తేదీని బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక వ్రాసెను.

హాల్లో రూబెన్ను

12 వ తేదీని బరోడానుండి వచ్చిన ఒక ప్రముఖుడు ఒక మోటారుకారులో మలకారు హిల్సుకు వెళ్లుచుండగా ఒక 'రెకు మాక్కు వెలు'కారు ఎదురుగావచ్చెను. బరోడా ప్రముఖుని మోటారుకారు చాఫనరు, రెకుకాడు చాఫనరును "హాల్లోరూబె న్ను" అని పలకరించగా వింటినని ఆ ప్రముఖుడు పోలీసువారికి తెలిపెను.

వజీరుజేగం తండ్రివార్త

అమృతనగరునుండి వజీరుజేగం రాజధాని మేజిస్ట్రేటు డి. ఎన్. డి. ఖండలవాలాగారికి ఒక తండ్రివార్త వంపెను. అది 16 వ తేదీ ఉదయమునకు మేజిస్ట్రేటుకు చేరెను. దాని నాక దువెంటనే పోలీసువారికి పంపెను. అది యా కేసుకు సంబంధించినదే అని మాత్రమే తెలిపెనుగాని వివరము లేమియును తెలిపు లేదు.

ముతతజా జేగమును పోలీసు వైద్యకాలలో కొట్టుకొన వైఅంకులో నుంచిరి. అచట పోలీసువారు సాయుధులై కా పుగాయుచున్నారు. అచటనే దగ్గరనుండి వెలుచేయించి భో జనము పెట్టుచున్నారు.

కృష్ణారావు

కృష్ణారావును 16వ తేదీ ఉదయమున బొంబాయికి తీసికొనివచ్చిని ఎదంతికిలిగినది గాని అది నిజముగానని పోలీ సువారు తెలిపిరి.

మోటారుకారును గుర్తించుట

హంతకు లెక్కిన మోటారుకారు, 12 వ తేదీని సంఘ ర్షణము జరిగినప్పిమ్మట వాలకేర్లరము మాడు దీపములు (త్రీలాంపు) వెలుగు పోయెనని తెలిసినది. అబండిని యితరు చాలమంది గూడ చూచియుండును. కాన వారు విచరములకు తెలుపగలిగినవో వెలుగు గండు మున్నగునానిని పోలీసువారికి తెలియజేయవలెనని పోలీసువారు ప్రకటించిరి అని 17 వ తేదీని బోంబే క్రానికలు ప్రకటించెను.

మాతూగారిచేలిని శత్రువుముచేయులేదు

వైద్యులు మాతూగారిచేలిని శత్రువుముచేసి నరికివేసిరిని యిదివరకు ప్రకటింపబడినది. అనార్త నిజముగాదు. ఆయన చేలిగాయము నయమగుచున్నది ఇండు చెన్నపూర్ రాజధాని కళాశాలలో నదివి హిస్ట్రీలో ఎం. ఏ. పరీక్షలో కృతార్థ డయ్యెను వతడు 80 ఏండ్లు అని క్రానికలు వ్రాసినది.

విదవముద్దాయిఅరెస్టు

ఇందూరుసంస్థానముతో వ్యాపారసంబంధముగల ఒక నూర్యాడేవరావు నిర్వసంఘమును గుమాస్తానుపోలీసువారు లొంబాయిలో అరెస్టుచేసిరి. బొంబాయిలో 12 వ తేదీని దురంతము జరుగగా నపుడు బొంబాయిలోనున్న యిందూరు సంస్థానము ఉద్యోగియొకడు యిందూరులోనున్న మంయొక ఉద్యోగికి ఆస్పత్రింతమునంతను వివరించుచు తండ్రివార్త వంపె ను. ఈనూర్యాడేవరకసంఘమువారి పేర్లపేర్లు త్రక నుంపిన తనకు చేసినవి అతడుతండ్రినాగ్నలో తెలియజేసెను తండ్రి నాగ్నలయము వారాకయములు పోలీసువారికి తెలుతగా వారు గుమాస్తాను అరెస్టుచేసిరి. (ఆం. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ జనవరినెల 19-వ తేది
సోమవారము

బెంగాలు గవర్నరుగారి మనకొర్యము

శాసనభాగిప్రాయమునకు విరుద్ధముగను, భారతీయల యద్వైతము ప్రతికూలముగను, నాగరిక ప్రపంచాశయములకు భిన్నముగను, బ్రిటీషు న్యాయమర్యాదలకు భంగకరముగను ప్రవర్తించి, బెంగాలుగవర్నరుగారి లిట్టను ప్రభువుగారు బెంగాలు ఆర్డినెన్సుబిల్లును సర్టిఫై చేసి, చిరతర ప్రతిష్ఠాగౌరవి లా, ఆర్డులను రక్షించుటకు వీరికింతకంటెను పెరుమార్గము గనుపించలేదు. వీరినర్చిన ఘనకార్యమును రీడింగుప్రభువుగారు గౌరవించెదరనుటకు సందియములేదు. రాజ్యాంగ సంస్కరణములందొకను ఏమయిన సత్తా మిగిలియున్నదని భ్రమపడువారున్నయెడల, లిట్టనుప్రభువుగారు వారి సందియమును బాపి ధన్యులయిరి. ఏల యీ లిట్టదల? చిత్తరంజనదాసుగారు ఉదారాశయిలని అలివియర్లు ప్రభువుగారు రంగీకరింపలేదా? అట్టితరి, వారు అరాజక వ్యవహారమునకు ప్రోద్బల మొనగడరా? బెంగాలులో శాంతిప్రబలుట, దాసుగారి కష్టములేదా? బెంగాలు నాయకులకులేని యాతరము లిట్టనుప్రభువుగారికేల గలుగవలయును? ఎటుజూచినన, వీరిచర్య స్వరాజ్యపక్షవిధ్వంసమునకు జేసిన పన్నుగడవలె గనుపించును. బెంగాలు శాసనసభ వారే కారణముచేసెననినను పొరబడినను, వారి నిర్ణయమును శరసాపహించి, బాధ్యతను వారిపై మోపుట లిట్టనుప్రభువుగారి విధియైయుండెను. లేనియెడల, బాధ్యతాయుత పరిపాలన మెన్నటికిని పెంపొందనేరదు.

గాంధీమహాత్ము డే సంగతిసే యీవారపు యంగు ఇండియా పత్రికలో నీ క్రొవీరితని చక్కగ తెలుపరచెను. “లిట్టను ప్రభువుగారికి తగిన యోచన యున్నచో, గెలుపు ఓడులగూర్చి వీరు పతితాపము పొందుకున్నచో, తమకు గలిగిన బలమికి పిమ్మట ఆర్డినెన్సును ఉపసంహరించుకొని, ఖయిదీలను విడుదలపెట్టి, దేశబంధు దాసుగారితో పాటు వోటు జేసిన వారిపై ననే కుట్రల బాధ్యతను వదలిపెట్టి యుండవలసినది. తమకు వ్యతిరేకముగ వోటు జేసినంతమాత్రము బెంగాలు శాసనసభలో నధిక సంఖ్యకులచర్యను నిరసించకుండు నుండవలసినది. ప్రజా ప్రతినిధిసభల మూలమేమి? వీనికి బాధ్యత వహించి ప్రభుత్వము, విని సహేతుకముగ తోడ్పట్టుపై నాధారపడవలెను. ఇయ్యవిబిక్కొక్కమురు పెంక పట్టుదల జూపవచ్చును. వివేకహీనముగ ప్రవర్తించవచ్చును. లేనిపోని యనుమానముల జూపవచ్చును. కాని ఇవి సరియగు మార్గమునకు పచ్చువంకు ప్రభుత్వము ఓరిమితో వేచి యుండుటలేదు. పరిపాలనము చేపట్టినను భయపడవలదు. నిరంకుశాధికార శాసనలనుండి, శాసన

సభమూలము పూర్తిగ నెటుల తప్పించుకొనగలదు? తాము నిర్మించెడి చట్టమువలన రాజకీయ నేరములన్నియు సమసిపోవునని లిట్టను ప్రభువుగారియనను నమ్ముటలేదు. కాని భారతీయనాయకులు ప్రతిపాదించెడి హేతువాదమంతయు ప్రజాభిప్రాయమును నిరసించుట కలవాటుపడిన ప్రభుత్వ నిశ్చయమును మరలించజాలదని మాత్రము నే నూహించెదను.”

మహాత్ముని యూహయే తుదకు సఫలమయ్యెను. ఆసేతు హిమాచలము ఏకగ్రీవముగ ప్రజలియున్న ప్రజాభిప్రాయమంతయు జేరి లిట్టను ప్రభువుగారి పట్టుకల నినుమంతయు చలింపజేయజాలక జాయెను. హైందవప్రజాభిప్రాయము నటించుడు. ఇంగ్లండులోగూడ లిట్టనుప్రభువుగారిచర్య రోత పుట్టించుచున్నది. నేషనుపత్రిక స్వరాజ్యపక్షము వారి చర్యల నెప్పటికప్పుడు ఖండించుచునే యుండెను. కాని యీపత్రిక సయితము యీవారమందొక సంచికలో నిటుల వ్రాయుచున్నది. “ఆర్డినెన్సుచట్టమును శాశ్వతముగ నెలకొల్పుటవలన, దేశములో శాంతి లభించుననుట కల్ల. నమ్మరీ కార్యక్రమపు పరిమితిని సాధ్యమగునంతవరకు తగ్గించుట వివేకము. నిర్బంధితులను అతిశ్రమకాలములో వదలిపెట్టుటకును, మిగుల త్వరలో మామూలుచట్టముల నమలులోనికి దెచ్చుటకును ప్రభుత్వము బూనుకొనవలయును. రీడింగుప్రభువుగారు, ఆర్డినెన్సు చాల యవసరమని భావించుచున్నటుల మే మెరుగుదుము. కాని, బలమై, వివేకముగల ప్రభుత్వ మేదియయినను అసాధారణచర్యల నవలంబించి పరిపాలింప బ్రయత్నింపనేరదు.” పై వాక్యములను హైందవపరిపాలకులు గుర్తించుట ముఖ్యము. నేషనుపత్రికకు కాంగ్రెసు బనికరాకున్నను, మహాత్ముడనిన గిట్టకున్నను, లిట్టనురీడింగుప్రభువుల చర్యలనుమాత్రము యీ పత్రిక సయితము నమర్చింపజాలకున్నది.

కాని, తాబట్టిన కుండేటికి మూజేకాళ్లు సామ్యమున, వీరు తమ పంతమును కొనసాగింప నెంచిరి. ప్రజాప్రతినిధిసభల యభిప్రాయమును మూలద్రోసిరి. సంస్కరణములను మార్చి వీలులేదని లండను పై మునున్నగు పత్రికలు గర్జించుచున్నవి. “సాటర్ డిప్యూ” పత్రిక మరియొక వశంతిని ప్రకటించుచున్నటుల, శనివారము నాడు మాకు జేరిన ప్రత్యేక వార్తలు దెలిపియుండెను. అవి ఏమి? పది సంతకర్తముల గడుపు కాలమునకుముందే, ప్రస్తుత రాజ్యాంగ సంస్కరణములను బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తొలగించి, హిందూదేశమును శిక్షింపజరట. సంస్కరణములు 1929 సంవత్సరమువరకు కొనసాగవలయుననిన, సంస్కరణములను విజయవంతము గావించుటకు భారతీయులు మనస్ఫూర్తిగ తోడ్పడవలయునట. అది ఎటుల సాధ్యమగును? భారతీయుల తోడ్పాటును అధికారులు మొదటినుండియు నిరాకరించిరి. నర్తకమును తమకే దెలియాననియు, ప్రజలకు తాము తరవాదలము గా మనియు బలకుచుండిరి. ప్రజాభిప్రాయ మెంత స్ఫుటముగ నెలువడినను దానిని త్రోసి వైచుచుండిరి. ఇట్టి స్థితిలో భారతీయులు మనస్ఫూర్తిగ నెటుల తోడ్పడగలరు? కదల మెదలని సంస్కరణపు తురగము నెటుల

నడిపింపగలరు? సంస్కరణములను త్వరలో దీసివైచుట తటస్థించునెడల, ఆ బాధ్యతనంతను ప్రభుత్వమువారే భరింపవలయును.

సంస్కరణములు దొంగిపోవునని విచారపడువారెవరును నుండజాలరు. మితవాదులు సయితము సంస్కరణములనిన విసుగుజెందియున్నారు. ద్వంద్వప్రభుత్వము ఆచరణయోగ్యము గాదని జస్టినుపక్షమువారు సయితము ప్రకటించుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో కన్పర్యేటిప్రతి బెదరంపు లే పక్షమువారికిని భేదముగలిగింపజాలవు. మీదుమిక్కిలి బూటకపు సంస్కరణములను తొలగించెదమని ప్రతిపక్షస్వరాజ్యపక్షమువారి విజయమే ప్రకటితమగును. లిట్టనుప్రభువుగారు సర్టిఫై చేయుటవలన వారి ప్రతిష్ఠ యంతరింపగలదు. శాసనసభ్యులను పురిగొల్పి, నిర్బంధశాసనమునకు వారి నమ్మతిని గైకొనుటకు జేసిన ప్రయత్నమంతయు భగ్నమయినది. స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్బంధశాసనమును నిరాకరించి, దానిని కొనసాగించు బాధ్యతనంతను ప్రభుత్వమువారిపై మోపిరి. స్వరాజ్యపక్ష విజయము నేడు మరింతదీప్తితో నెలుగుచున్నది. దేశజంధుదాసుగారు, దేశకృతజ్ఞతకు బాతులగుచున్నారు. అధికారవర్గ నిరంకుశత్వమును వీరు పరిస్పృటము గావించగలిగినరు, ఇంతటితో వీరి కర్తవ్యము ముగియలేదు. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినటుల దేశమునందు స్వప్రీతి క్రియదయింపవలయును. పశాధీనభావము పూర్తిగ దొంగి పోవలయును. రాటము ప్రతిగృహమునను సుస్థాపితము గావలయును. అన్నిపక్షములవారును దీనిని దీక్షతో చేపట్టవలయును. సర్ ప్రభాకర పట్టానీగారు నూలు వడుకుట కంగీకరించిరి. బడా దాదా ద్విజేంద్రనాథ టాగూరుగారు రాటమును విడువవలదని హెచ్చరించుచున్నారు. ఈ సంవత్సరమంతయు కాంగ్రెసు సభ్యులు నూలువడికి, విదేశవస్త్రబహిష్కారమును పూర్తి జేయుట ముఖ్యము. ఇంతవరకును నూలువడికినవారిలో ఘూర్జరరాష్ట్రమునకు బిమ్మట ఆంధ్రదేశమే ఎక్కుడు సంఖ్యల జూపుచున్నది. ఇకముందును ఎక్కుడు సభ్యులను కాంగ్రెసునందు జేర్చుటలో ఆంధ్రదేశమే అగ్రస్థానము వహించి, బెల్గాంకాంగ్రెసు నిర్ణయములను సార్థకపరచుగాక! ఈనమయమున నిరాశకు తావుగనుపించదు. ప్రభుత్వ నిర్బంధచర్యలన్నియు, ప్రజల సామర్యాతిశయమును బహిర్గతము గావించుటకే తోడ్పడుచున్నవి. ఈ దృష్టితో జూచిన, లిట్టనుప్రభువుగారు స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చుటకు తోడ్పడిరిని జెప్పవచ్చును.

భారతజాతీయోద్యమము : ప్రపంచసానుభూతి

భారత జాతీయోద్యమము, గాంధీమహాత్ముడు పుడేసెంచిన ధర్మమార్గము నతిక్రమింపక ముందుకు నడుచుచో, హిందూదేశ విముక్తికేగాక, ప్రపంచమోక్షమునకుగూడ దారిజూపుననుట నిశ్చయము. విదేశములందు ప్రచారము లేకున్నను, ఇంగ్లండులో కాంగ్రెసుప్రతినిధిసంఘము లేకున్నను, మహాత్ముడు మున్నగునాయకులు విదేశముల కేగకపోయినను, ప్రపంచదృష్టిని భారతజాతీయోద్యమమిప్పుడరికటివలె విశేషముగ నిదివరకెన్నడును సరికట్టలేదని జూడగన్నులుగలవారి కెల్లర

కును దెలియగలదు. మహాత్మునిసందేశమును, అతని కీర్తియు ప్రపంచమందంతటను పరివ్యాప్తమయినవి. తద్వారా కాంగ్రెసుఉద్యమము ప్రపంచ దృష్టి నాకర్షించినది. విదేశప్రచారము జరుగనందు వలన, ఏదియో ప్రబలనష్టము గలిగెనని వగచెడివా రీ విషయమును గుర్తింపవలయును. ఎందరు ప్రచారకులు విదేశములకుబోయినను, యిట్టి ఫలితమును గలిగింపజాలరు. విదేశములకు బోయి భారతీయు లేల మొరబెట్టుకొనవలయును? భారతీయులు తగిన శక్తి జూపనిది, ఎవ్వరియినను సానుభూతి జూపదరా? సానుభూతి జూపినను జోక్యము కలుగజేసికొందురా? ఎవరి వ్యవహారములతో వారు మునిగి తేలుచుందురు. బలహీనమైన స్వహాయముగ బాటిపై నేరును ఉభయమును హింపరు. హిందూ ఉద్యమము శక్తియున్నచో, భారతీయులు విదేశములకు బాటుటకు మారుగ, మిగిలిన వారలే యీ దేశమునకు వత్తురు. హిందూదేశస్థిని పరికించుటకు విచ్ఛేదమును విదేశీయులసంఖ్య జూచిన యింగలిన తత్వము బాధపడగలదు. కేవలము విదేశీయులపై నాధారపడియుండుట భారతీయులకు ధర్మముగాకున్నది, ఎవ్వరి సానుభూతిని కోల్పోవుటయు పాడిగానోరు. లోకకళ్యాణమునుగోరుచు, ఎల్లరయెడ సుహృద్భావముగోరుట, వారి ధర్మము అంచవలయును. వ్యతిరేకులందలి సుప్రసిద్ధ విద్వాంసులు ప్రకటించిన విజ్ఞాన యొకటిమాత్రము జేసినది. హిందూదేశకళయములపట్ల, వీరు సంపూర్ణ సానుభూతిని జూపుచున్నారు. హిందూదేశమునకు సంబంధించిన నిజ వర్తమానములను ప్రకటించుటకు వీరు సంసిద్ధతజూపుచున్నారు. హిందూదేశము త్వరలో స్వయం నిర్ణయాధికారము బడయవలయునని, వీరు ఆతురము జూపుచున్నారు. వీరు సలిపెడి ప్రయత్నములకు, భారతీయులు సర్వదా కృతజ్ఞులై, వీరికి విజయము గలుగుగాక యని గోరెదరు. ఇంతమాత్రముచే మొరచి నిద్రించుట భారతీయులకు పాడిగాదు. వీరి స్వకీర్తి విజృంభించుకొలదియై, పరులసానుభూతియు తోడ్పడుచుండును. లేనియెడల, నది నడవనిగాచిన వెన్నెలవలె పరిణమించును.

నిజసరీక్ష

జనీవాలో జరిగిన నల్లమందుసమావేశము అజయముగాంచుటకు, బ్రిటిషు ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధుల దృష్టిపథమే మూలకారణమయ్యెను. ఈ సంగతిని బ్రిటిషుపత్రికలు సయితము గ్రహించి విచారపడుచున్నవి. ప్రథమ అంతర్జాతీయ సమావేశమునకై జేసిన ప్రయత్నములన్నియు కొండను త్రవ్వి ఎలుకనుబట్టిన చందమున బరిణమించెనని, సేవనుపత్రిక వగచుచున్నది. నల్లమందు వాడుకను తగ్గించుటకు, హేగు సమావేశమునందు సభ్యులందరును అంగీకరించిరి. దీనిని ఫలప్రదము గావించుటకే జనావా సమావేశము గూడెను. ఈ సమావేశము నందు దీర్ఘచర్చ జరిగెను. కాలయాపన గలిగెను. కాని ఫలితము మృగ్యమయ్యెను. ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధియగు ఆంగ్లేయు లొకరు ప్రతిక్షూలభావము వహించి, అడ్డుపడదొడంగిరి. దేశీయ మహాజనసభా తీర్మానమునకు వీరు విరుద్ధముగ ప్రసంగించిరి. నల్లమందు వ్యాపారమును తగ్గించు

టకు వీరు సమ్మతించరయిరి. అమెరికా ప్రతినిధి యీవిషయమై చట్టరూపమున, వైద్య వ్యవహారములకు దప్ప ఇతరపనులకు నల్లమందును తయారు చేయగూడదని అమెరికా ప్రతినిధి బెలుపుటయగాక, హిందూ దేశాభిప్రాయము తన కనుకూలముగ నున్నదని గూడ వెల్లడిజేసెను. ప్రపంచాభివృద్ధికి హిందూదేశము పానకములో పుడకవలెనన్నపడకని, ఇతర ఘంటాపథముగచాలెను. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన ముండియున్నచో, నల్లమందు వాడుకను తగ్గించుటకు అమెరికాకు తోడ్పడియుండజే. ఈసంగతి జనీవాలో స్పష్టమయ్యెను. నానారాష్ట్ర సంఘసభ్యుల నదయ హృదయమును పరీక్షించుటకు, అమెరికాకు జనీవా సమావేశ మవకాశ మిచ్చెను. నానారాష్ట్ర సంఘము పై నింత వరకు అమెరికాకు విశ్వాసము గుఱురలేదు. ఈమారునయితము అట్టి యభిప్రాయము తోనే అమెరికా వెడలిపోవలసి వచ్చినందులకు, నేషనలపత్రిక చింతించుచున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘసభయం దెన్ని తీర్మానముల గావించినను, సభ్యులహృదయము మారనిది ప్రయోజన ముండదని, నానాటికి చక్కగ గోచరించుచున్నది.

గద్వాలసంస్థానము

ఆంధ్రసంస్కృత సాహిత్యపోషణమునకు పేరెన్నికగన్న సంస్థానములలో గద్వాల సంస్థానము మిగుల ప్రఖ్యాతిబడసినది. కీర్తిశేషులగు గద్వాల మహారాజగారి మరణమునకు వగవని ఆంధ్రుడుండడు. ఈ సంస్థానము నైజామురాజ్యమునందున్నది. మహారాజగారి మరణానంతరము, వారి సహధర్మచారిణిగనుండిన మహారాణీగారు రాజ్యభారము వహించి సంస్థాన మర్యాదలను పోకుండ కాపాడునని ఎల్లరును ఎదురుజూచుచుండిరి. కాని దుశ్చక్ష్మ వశమున అన్యధా జరుగునని దెలియచున్నది. మహారాజగారి కూతునకు కుమారుడుగలుగువరకు, గద్వాలసంస్థాన పరిపాలనము నైజాముగారివశమందునని ప్రకటింపబడిన పిడుగువంటివార్త కేరుట, హిందువుల కెంత సంతాపకరముగ నుండునో యీ హింపజాలము. ఇదితగదని, అప్పడే అసమ్మతి తీర్మానములు గావించబడుచున్నవి. నైజాముగారు హిందూ ప్రజాభిప్రాయమును గమనించి, తమ నిర్ణయమును మాన్పుకొని కృతకృత్యులగుట శ్రేయస్కరమని విన్నవించెదము. గద్వాల సంస్థాన మంతరించునీతి యుదయించినపుడు, ఏ ఆంధ్రుని హృదయము పరితపింపకు డును? ఆంధ్రులు వెన్నెటనే తమమనోభీష్టమును నైజాము ప్రభుత్వము వారికి దెలియజేసి, రానున్న యుద్ధప్రవమును నివారించుట శ్రేయస్కరము.

హిందూమత ధర్మాదాయముల చట్టము

ప్రజాభిప్రాయమున కెంతవిరుద్ధముగనున్నను, తమకు గావలసిన చట్టములను సర్వీఫైజేయుటకు వెనుదీయని రాజప్రతినిధిగారు, చెన్నరాష్ట్రమున తయ వలదనుచున్న హిందూమతధర్మాదాయ చట్టమును నిరాకరించుటకు సమ్మతించరయిరి. శాసనసభవారి యభిప్రాయముపై ఏరికగల గౌరవమున కిది నిదర్శనము గాబోలు. ఇట్టి చట్టము గూర్చి హిందూసభ్యుల యభిప్రాయమే ముఖ్యముగ ప్రబలవలసియుండెను. ఇతరసభ్యుల యభిప్రాయమున కంతగ విలువయుండదు. సూతనచట్టమును రద్దుజేయవలసినదని, సత్యమూర్తి గాకొక చట్టమును రాబోవుశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబోవుచున్నారు. దీనికి రాజప్రతినిధిగారి యంగీకార మవసరములేదని, సత్యమూర్తిగారు బెలుపుచున్నారు. ఇది ట్రాన్సుఫర్డు కాకుట కెందైనదిగావున పడునైదుదినముల నోటినును సత్యమూర్తిగారు శాసనసభా కార్యదర్శికి బంపియుండిరి. దీనినిగూర్చి చర్చజరుగ నిచ్చుచో, శాసనసభ్యులు తమ తమ పక్షాభిమానములను విసనాడి, సత్యమూర్తిగారి చట్టము నంగీకరించుట సమంజసము. లేనియెడల, ప్రజలలో జనించిన యసంతృప్తి మిక్కుటమై అనవసరకలవరమున కెడమిచ్చుట సహజము.

ముగ ప్రబలవలసియుండెను. ఇతరసభ్యుల యభిప్రాయమున కంతగ విలువయుండదు. సూతనచట్టమును రద్దుజేయవలసినదని, సత్యమూర్తి గాకొక చట్టమును రాబోవుశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబోవుచున్నారు. దీనికి రాజప్రతినిధిగారి యంగీకార మవసరములేదని, సత్యమూర్తిగారు బెలుపుచున్నారు. ఇది ట్రాన్సుఫర్డు కాకుట కెందైనదిగావున పడునైదుదినముల నోటినును సత్యమూర్తిగారు శాసనసభా కార్యదర్శికి బంపియుండిరి. దీనినిగూర్చి చర్చజరుగ నిచ్చుచో, శాసనసభ్యులు తమ తమ పక్షాభిమానములను విసనాడి, సత్యమూర్తిగారి చట్టము నంగీకరించుట సమంజసము. లేనియెడల, ప్రజలలో జనించిన యసంతృప్తి మిక్కుటమై అనవసరకలవరమున కెడమిచ్చుట సహజము.

మంత్రిపదవులు

సంస్కరణచట్టము తమ యిష్టానుసారముగ మార్పబడువరకు, మంత్రిపదవుల నంగీకరింప గూడదని, నా గ పు ర పు స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్ణయించినట్లు దెలియుచున్నది. మంత్రిపదవుల నంగీకరింపవచ్చునను నూహ నాగపురమునందే యంకురించియుండుటచే, వీరి నిర్ణయము సందియములనెల్ల జాపగలదు. స్వరాజ్యపక్షపు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము, ఉద్యోగపదవుల నంగీకరింపకుండుటయందే గలదు. దానిని గోల్పోయిన, స్వరాజ్య పక్షపు యునికీకే భంగము గలుగును. అట్టి యవాతరము వాటిల్లనందులకు వంతసించవచ్చును.

విదేశవార్తలు

భారతదేశ దిగుమతులు

విదేశీయవర్తకపు పోటీఫలితములు
 లండన్, జనవరి 16:—మాంచెట్టయ వర్తక సంఘమువారు భారతదేశవ్యాపారమున అసక్తిగలవాడు ఒకసంవత్సరము వర్తకమునువిమర్శించిరి. నితరులను విశ్లేషించి ఆంధ్రులయన్నవనిరి. గ్రేటుబ్రిటను ఇంకను నూటికి 89 వాగిని దిగుమతులను ఇండియాకు బంతుచున్నది. విదేశీయలపాటి ఆంధ్ర బాధించుటలేదు. కాని పరిస్థితులను బాగ్రతగ గనిపెట్టి చూచుటవసరము. ఇండియాకు జపాను ఎగుడుదారు హెచ్చుగున్నది. ఇటలీపపులుగుడ కొన్ని మంచరకములు హెచ్చుచున్నది. అసలు పోటీ చాలవరకు భారతదేశమిల్లులలోనే యుండును. ఇదితప్పుదనుచున్నారు.

వర్తకపు పరిస్థితులు
 ముద్రీత్రులో మంచినీళ్లులుకేసి చక్కబరుచుటచే వర్తకపుపరిస్థితులు చాలవరకు లాభించును. ఇండియా ఎగుమతి వర్తకము అభివృద్ధిగాంచుచున్నది. దానివలన ఎగుమతులగుడ ఉత్పాదక ప్రాధాన్యము గలుగుననుచున్నారు.

సీనీరు ఇబ్బనెడి

వెంచి కమ్యూనిస్టులు రక్షించుట
 లండన్, జన 14:—సీనీరుబ్యాస్కా ఇబ్బనెడిగారి తరపున వాదించి వానిని గాపాడుటకు వెంచి కమ్యూనిస్టులు ప్రయత్నించుచున్నారు. విదేశీయ అధికారులపై తప్పునల్లన వారిని క్షించు నిబంధనలను తొలగించుట, రద్దుజేయుటకు కమ్యూనిస్టు సభ్యుడు ల్యాపాంటుగారు ఒక చట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి. ఈశాసనబంధనముల ననుసరించియే ఆల్ పాకా సాగారి గుట్టును త్వెట్టులను గ్రంథమును వ్రాసిన ఇబ్బనెడిగారిపై చర్యను విసేశనిరి. ఇదిడు స్పెయిను రిపబ్లిక్ యధ్యక్షుడునకు సేయూత నోసగుచున్నాడు.

ఇంగ్లండులో ఆదాయపుపన్ను తగ్గించెదరు

లండన్, జనవరి 17:—వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఒక పిల్లింగ్ ఆదాయపుపన్నును చర్చిలుగా రద్దీంచెదరని వెస్టుమిన్స్టర్ గజటు ప్రకారం విశేషం చెబుచున్నాడు. దీనికి కారణము ఏటనుకడైన రూపుబాడము. జర్మనీ సరకులమీద నూటికి 25 చొప్పున పన్నును విధించుటచే కొంత ఆదాయము లభించుటచే తగ్గించుటకు తీరే నదట.

ఈజిప్టు ఎన్నికలు

నిర్బంధముచే ఓటుల నీయకుండజేయుట

దానికి ప్రతికూలచర్య

లండన్, జనవరి 18:—ఎన్నిక సభలనుగూర్చియు ఆక్షేపణలను గూర్చియు రాష్ట్రీయగవర్నరులకు దేశీయమంత్రి కిరీన్ ఈ రోజువున బాపెను. ఆర్థికంగా తమ ఏజంటులు తమ నియోజకవర్గమునా రున్ననే సభలను జయపరచెనట. బ్యాంకుల నుపయోగించరాదట. పిట్టలయందు ప్రదర్శనములు గూడదట. విద్యార్థులెడటను సమాజముగా రాదట. పోయిన ఎన్నికలలో జరిగిన సంగతులు ఇప్పుడు జరుగరాదని గవర్నరు తన హెచ్చరించిరి. ఆయా యక్షణ్యతలకే ఓటుల నీయదని నిర్బంధించరాదట. ఎన్నికవర్గమువారు ఓటులను తమ కిచ్చునటుల భయపెట్టుచు తేటలను వ్రాసిన వాటినిన్నిటిని బట్టి కొనపరచెననిరి.

ఇండియాకు వైమానికపయనము

సర్ డబ్ల్యూ. బ్రాంకరుగారి తీర్మానములు

లీఫ్టు, జనవరి 18:—బ్రాంకరుగారి లీఫ్టు లెంగాలు వర్తకసభములో చెలియజేసినవి మాన్సింగుపాస్టు ప్రతికానిలేఖరి కలకత్తానుండి చెబుచున్నాడు:—మొదటి పరిశోధకార్థము కరాచీలో బైమానికాయమును వెలిగొల్పెదరట. ఇంగ్లండునుండి కరాచీకి 100 గంటలలో రావచ్చును. బొంబాయిలో గాతలెనని గోరుచున్నారు. కాని కొండలు, వానలు అభ్యంతరముగ నున్నవి. మాడెండవరకు కలకత్తా నుపయోగించరు. రంగూను, సింగపూరులోగూడ రైటువచ్చు ననుచున్నారు. మధ్యధరాసముద్రము, పెరిషియా సింధుకాళులలో ఏర్పాటులను జేయుటకు ఆలోచించుచున్నారు. కలకత్తా రంగూనులకు గూడ మార్గము నేర్పాటు జేయగోరుచున్నారు.

1927 సంవత్సర ప్రారంభములో ఇంగ్లండునుండి ఇండియాకు వైమానికపయనమును సాగునో లేదో జూచుటకు ప్రయత్నించెదరు. 100 మందిని ప్రయాణికులకు గొంపోయెదరు. ఒక్కొక్కడు 100 పాసులీయవలెను. క్రమేణా 200 మందిని మనసి 1 : 55 పాసుల చొప్పున గొంపోయెదరు.

విమానముమీద గొంపోవు తపాలకు ఆదనపు చార్జీ యుండదనుకొనుచున్నారు. ప్రారంభదశలో సముద్రము వంటి బోవును.

రెడ్ సముద్రముగుండా ఇండియాకు మొదట మార్గమును వాడెదరు. ఆరేబియా తీరముగుండా బోవును. తరువాత ఆరేబియానుదాటి పెరిషియా సింధు కాళుల పోవును.

ఇస్కాటియాలో తాత్కాలికముగ ఒక వైమానికాయము నేర్పాటుజేసెదరు. నూయిజ్ లాండ్కు సగముదూరము వరకుండును. మార్గమున ఇరటనే ఆగెదరు. ఇది ఒక్కటే అంచ మకాము. వానమబ్బులపై ఈ ఇండియా వైమానిక పయనము ఆధారపడియున్నది. వాన మబ్బుల అవధిని మించకు గలుగలేదు. అప్పుడు ఇండియాలో దీనిభయ మంతగ లేదట.

జర్మను మంత్రివర్గము

సభ్యులలో విభేదములు

బెర్లిన్, జనవరి 17:—నేపనలు, వెంటరుపక్షమునా రంత భిన్నాభిప్రాయములు గలుగుటచే రిచిస్ట్రాసభకు సోమవారమువరకు హెర్లాభరుగారు అపుజేయవలసి వచ్చెనట. ప్రభుత్వ ప్రభుత్వము గావించుటలో భిన్నాభిప్రాయములు గల్గెనట.

ఓరియంటు పాగయోడ కంపెనీ లో రెండవతరగతి స్థలమును ప్రయాణికులు కూర్చును స్థలమును ఎత్తినెదరు. పాకర్వమునకు లోప ముండదట.

ఆస్ట్రేలియా నౌకాతగవు

నావికుల వైఖరి

మెల్బోర్న్, జనవరి 16:—నామగారి యందును, కార్య నిర్వాహకవర్గమున నావికులు అందరూ సమాజము విశ్వాసమును బాపిరి.

నేయరానా ఓడను గొంపోవుటకు కావలసిన సిబ్బంది పూర్తిగ లభించెను. లూస్యానేయాకు అదిపోవును. పోలీసు వారి సెలవు అంతయు రద్దుచేయుబడెను. నావికుల ఉపద్రవము రాగలదని ఇట్లుజేసిరి.

ఈ రోజువున అదంతుటకు అన్ని ప్రభుత్వములవారును సైదరలు ప్రభుత్వమునకు సహాయ మొనర్చెద మని ఆభయము నొసరిరి.

అసలు చిక్కును మొదట తొలగించెద రనుకొనుచున్నారు.

నరీనా నౌకను గొంపోవుటకు చాలంటేరు చాలవరకు ఇది వరలో ఈనాడుమీద పని జేసినవారను, స్టీవర్టు యూనియనుకు తెందినవారై యున్నారు.

కానల చలామణి

ని కుల ప్రవేశరైటులకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇందునిమిత్తమే ఇంగ్లండుబ్యాంకు గవర్నరు నార్మన్ గారు న్యూయార్కుకి రిగరట.

జానుమాసాంతరమున కానుల చెలామణిని ప్రవేశరైటులకు దక్షిణ ఆఫ్రికాప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

ఆస్ట్రేలియా ప్రధానామాత్యుడు గూడ ఈ విషయమై ఒక సభను గావించుచున్నాడు.

నార్మన్ గారు తిరిగి యింటికి వచ్చువరకు ఈ విషయమై ఏమియు జెప్పకుండ మంచిదనుచున్నారు. ఇది బ్రెయిన్ ప్రతిక యభిప్రాయము.

కేపుటవున్ డర్బన్ వైమానిక

పయనము

కేపుటవున్, జనవరి 17:—మార్చి మొదటి తేదీనుండి వారమున కొకపర్యాయము వైమానికపయనములను ప్రారంభించుటకు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిరి.

క్రొత్త కలీఫా

మెరిఫాలీగారుగావచ్చును

రెయిన్, జనవరి 17: ఇలిఫాడుగారి ప్రాత్యానముతో మెరిఫాలీ హయిదుగురిని మెక్కా మెరీపుగాను రాబోవు మెక్కామహాజనసభకు కలీఫుగాను నియమించుట కుద్దేశించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ఇటలీ ప్రభుత్వము

విశ్వాసతీర్మానము

రోము, జనవరి 17:—ఇటలీ ప్రభుత్వమున విశ్వాసము గలదని పార్లమెంటువారు 807 అనుకూలముగను, 88 ప్రతికూలముగను తెలియజేసిరి.

డాన్ విధానము

ప్రతిసాలున ముట్టుసామ్ము

ఇంగ్లండు భాగము

పార్లమెంట్, జనవరి 16:—అమెరికనులకు ఇంగ్లండు 14200000000 అంగారు మార్కుల నీయవలెనట. డాన్ విధానము ప్రకారము 8700000000 మార్కులు వచ్చిన స్పా సభ ఏర్పాటు ప్రకారము 8000000000 మార్కులు వచ్చును. అమెరికా కి యు ప ల సే న మొ త్ర ము కే గ్రే టు బ్రిటను తన కీ యు ప ల సే న వారి నడుగు చున్నదిగాన మిగతాసామ్ముకు ప్రెంచివా రీయవలెను. ఇవంత యుజేరి 8000000000 మార్కులకు మించదనుచున్నారు.

బరిష్టు రాజకీయబందీల వదలుట

లండన్, జనవరి 18:—బరిష్టు ప్రభుత్వపరిషత్తులు అనుకూలముగ నన్నవి. అందుచే ప్రభుత్వసంరక్షక చట్టమును ఫిబ్రవరిలో అంతరింప జేసెదరని తెలియుచున్నది. దానిననుసరించి బందీలుగ జేయబడినవారిని విడుదల జేసెదరట. దీనికి బదులు ఇంకొక చట్టమును కాశ్వతముగ ప్రవేశపెట్టెదరట. ఇకముందు రాజద్రోహములకు ఇది వినియోగించబడును.

బ్రిటిషు నౌకాదళము

ప్రత్యక్ష నైనికబలము

హెచ్చించుట

లండన్, జనవరి 16:—ప్రత్యక్ష నైనికబలమును (నౌకాదళమును) హెచ్చింపబడును. ప్రస్తుతము శుభ్యధరా సముద్రము, ఈస్టుఇండియన్, చీనా నౌకాదళ పాగయోడలకు బదులు పెద్దయోడలను అంపెదరు.

ఈస్టుఇండియన్ దళములో పూర్తిగ మార్పులు చేయబడును.

మసోలుసరి హద్దు విచారణసంఘము

బాగ్దాదుజేరుట

బాగ్దాద్, జనవరి 16:—బాలిసమితి మసోలుసరిహద్దు విచారణసంఘమువారు బాగ్దాదుజేరిరి. 34 గంటలు పయనమైరి. మోటారులోవచ్చిరి. జవద్దపాషాచెలవచ్చెను. మసోలుసరిహద్దు అకుముండు బాగ్దాదులో 10 రోజులుండెదరు.

బాగ్దాదులో బ్రిటిషు పార్లమెంటు

సభ్యులు

బాగ్దాద్, జనవరి 16:—పార్లమెంటుకన్వేన్షన్ సభ్యులు బోయిడ్ కార్పెంటరు, నారెంటు, పోషామిలినీ ఏడెను గార్లు అంగ్లో పెరిషియా చమురుగనులకు బోవుచు బాగ్దాదుకు వచ్చిరి.

ఫ్రాంసు స్వాతంత్ర్యము

ఇతరులు తమవ్యవహారములో ప్రవేశింపరాదనుట

పార్లమెంట్, జనవరి 16:—పెయినులీపు గాను మరల పార్లమెంటు అభ్యుదయగ నియమించబడిరి. లండన్ జనీవాసభలనుగూర్చి ప్రస్తావించుచు కాంతివారకు తడుములాడుచున్న ఇతరజాతులకు ఫ్రాంసు తనస్వాతంత్ర్యమును కొల్పోకుండ మార్గమునుజూపగల్గెను. విదేశీయులెవరును తమదేశ వ్యవహారములో జోక్యము గలుగజేసికొనరాదని పెయిన్ లీపు గా ర ని రి. యుద్ధ కష్టములను నిగ్రహించినటులే యుద్ధానంతర కష్టములను నిగ్రహించెదమనిరి. కాని ఇతరులు మన వ్యవహారములో జోక్యము గలుగ జేసికొనరాదనిరి.

ఫ్రాంకో జర్మన్ వర్తకము

జర్మనీ నుండి దిగుమతులపై కనీసపు సుంకములను విధించవలెననియు ఆటెన్స్ లో రై నునుండి ఎగుమతులకు వస్తువులపై పన్నుల నేర్పాటుజేయు విషయమై ఫ్రెంచిప్రభుత్వము వారు నూచించుటచే ఫ్రాంకో జర్మన్ వర్తక రాయబారములు అగిపోయినవి. జర్మను రాయబారు లీనిషయమై జర్మను ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును చెబుటచే ఇట్లు తలుపింపెను.

ఇంగ్లండులో జీవనవ్యయము

కొంచెముతగ్గుట

లీఫ్టు, జనవరి 17:—క్రించటి నెల ఇంగ్లండులో జీవనవ్యయము కొంచెము తగ్గెను. జూలై నుండి తగ్గుట ఇదియే ప్రారంభము. ఈ నెల ప్రారంభమున 1914 జూలై కంటే చిల్లర ధరలు కట్టలు ఆహారపదార్థములు కలవుకొని దీక్షింబరు కంటే నూటికి 50 చొప్పున నున్నవి. 1924 మే నూటికి 69 చొప్పున యుండెను. దీక్షింబరు నెల నూటికి 81 చొప్పున యుండెను.

మదరాసు వార్తలు

రంగా అండ్ కో క్యాలెండరు:—కాకినాడ రంగా అండ్ కో పేసీవారి క్యాలెండరును కృతజ్ఞతతో సందిగ్ధులము: క్యాలెండరు బాగావున్నది.

ఆంధ్రభారతీ తీర్థ:—భారతీ తీర్థ ఆంధ్ర కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి సభ 21 తేదీ 5 గంటలకు లక్ష్మీవతిగారి గృహమున (హౌస్ నెం 19) సమావేశమై ముందు జరగవలసిన పని నిర్ణయించుకొనుట.

బహుమానము:—మదరాసు సిండికేటు వారికి జి. పి. సతీశ్ గారు తమసోదరునిపేరిట నాక 1000 రూపాయలు డి. పి. పరీక్షలో మొదటివాడుగా అర్హతమున ఉత్తీర్ణుడైన వారికి బహుమానమునిచ్చుటకు విరాళమును యిచ్చినది మాకు తెలియచున్నది.

స్టేటుకొన్నింటి అభ్యర్థి:—“స్టేషనరీ ప్రాక్టీసర్” హుమలన, వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు భారతీ తీర్థ కన్వీనియన్స్ సమావేశమున నేను అభ్యర్థిగా నిలబడుచున్నానని కొన్ని సమస్యను కలిపి వాదనగా పనిచేసిన ఎస్. పట్టాభి రామారావుగారు మాకు మదనపల్లినుండి వ్రాయుచున్నారు.

కామయ్య ట్యూటోరియల్ ఇన్స్టిట్యూట్:—జి. డి. పి. మొదలగు గవర్నమెంటు కామయ్య పరీక్షలకు బాబోవు ఏప్రిల్ నెలలో పోవువారికి తీర్మానములు తీసుకొనివచ్చి నుంకరవారిపేరిట 28 నెలలపాటు కామయ్య ట్యూటోరియల్ ఇన్స్టిట్యూట్ లో సెలవులపడిన వని మాకు తెలియచున్నది.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కలెక్షన్ పని, బొంబాయి క్యాలెండరులు:—కామయ్య అండ్ కో, ట్యూటోరియల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ప్రయోజనమున నుండర క్యాలెండరులు, మాకార్యస్థానమునకు చేరినవి. ఈ కలెక్షన్ పేసీవారిపేరున వస్తువులును చిరకాలమునుండియును ప్రసిద్ధిని బడసినవి.

సప్తమాంధ్ర ఆయుర్వేద సమావేశము:—సప్తమావేళ ఆయుర్వేదసంఘములో ఆయుర్వేద సమావేశము 24 వందల వేలకు చేరుచున్నది. ఇంతవరకు చేరినవారిలో డి. ఆర్. ఎలికాజునాయుడు, ఎస్. కృష్ణారావు వి. ఎల్. శాస్త్రి, జి. బి. జయరాంనాయుడు, పి. కె. స్వామి, సామి వెంకటాచలంశాస్త్రి, పండిత దొరస్వామయ్యగారు, డా|| బి. జి. నారాయణస్వామిశాస్త్రి, ఆర్. మదనగోపాల్ నాయుడు, జ్యోత్సనాక కాకినాడు నాగేశ్వరరావు పంతులు, టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులు, ఎస్. సత్యమూర్తియ్య, డా|| పి. కృష్ణారావు మొదలగు ప్రముఖులు గలరని మాకు తెలియచున్నది.

ఆంధ్రాయుర్వేద వైద్యమండలి సమావేశము, తెనాలి

ది 29-1-25 శుక్రవారము మధ్యాహ్నం 1 గంటనుండి మండలి కార్యస్థానము దీక్షివ విషయములను గూర్చి విచారించుటకు మండలి సర్వసభ్యసమావేశము జరుపబడును.

1- సప్తమాంధ్రాయుర్వేదవైద్య సమీక్షమును చన్నపురిలో జరిపించుటకు ది 10-1-25 తేదీన చన్నపురిలో భాగ్ బంజూర్ ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూరుగారియధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశము దావోనసంఘ మేర్పడినదిగాన మండలివారు సమీక్ష సాధ్యములగు మండలిగారి నామముల నామోదమును తెలుపనియున్నదిగాన ప్రతిభక్తులను ఆశ్చర్యకరమును 5 వేలకు మండలికి తెలుపవలెను.

2-మండలి గతసంవత్సరపు చరిత్రని ప్రకటించుట కనుమరియు.

3-ఆనందమును నితరవిషయములు.

సమావేశమునకు రాజాలనివారు తమయభిప్రాయములను తెలుపి మండలి కార్యస్థానమునకు ది 28-1-25 తేదీకి చేరు నట్లు వ్రాయవలెను.

ములుగు రామలింగయ్య, మంత్రి, ఆంధ్రాయుర్వేదవైద్యమండలి.

హిందూధర్మాదాయ రక్షణ సంఘము:—హిందూధర్మాదాయముల స్వతంత్రమున రక్షించుటకును హిందూధర్మాదాయ కాసనము సమర్థులగుటగాను నిన్నటిదినమున చెన్నపురియందు డి. బి. టి. రంగారాజుగారి గృహమున చాల మతముల ప్రతినిధులను హిందూనాయకులను గలసి హిందూధర్మాదాయ రక్షణ సమీక్షమును ఆనందగోళ సంఘము సేర్పరచి.

రాకపోకలు:—ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు ఈరోజునుండి నిన్నటికివచ్చిరి. ఈరోజున ధీక్షివచ్చుదురు. పురుషోత్తమదాస్ టాండ్లగారు నిన్న డిక్షివచ్చుదురు. హిందీ ప్రచారమును ముగించి మదరాసుచేరి.

సర్. కె. వి. రెడ్డి, పి. ఎస్. కృష్ణారావుగారు నిన్న వచ్చిరి. ప్రజాసంఘదని ప్రఖ్యాతిపడిన నాన్ బ్రేలు మహాయుని సోదరునికూడ ఈ పైటకుమారి నిన్న మదరాసు వచ్చినది.

పి. రామస్వామి మొదలయ్యారుగారు డిక్షివచ్చుటచే వచ్చిరి. ఎస్. సత్యమూర్తిగారు కూడా నిన్నరాత్రి బొంబాయి మారుగా డిక్షివచ్చిరి. వచ్చేటప్పుడు కలెక్టరేట్ వాడుగారిలో సంతోషించియుంటుంది.

నేపాల్ మహారాజుగారు పరివారముతో నేడువచ్చిరి. డి|| బి|| స్వామికణ్ణువల్ల గారు ధీక్షివచ్చిరి. జ్యోత్సనాక కాకినాడుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు నేడువచ్చిరి.

టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రిగారిని అడ్వకేటుగ చేర్చుకొనుట:—ప్రస్తుత అడ్వకేటులైనవరకు, డి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రిగారి దినము హైకోర్టునందు, ప్రధాన కార్యదర్శి, న్యాయమూర్తి క్లెర్క్ నాయకులు గాల్గొని డిక్షి, అడ్వకేటుగా చేర్చుకొనబడెను. అడ్వకేటులలో వృద్ధులు ఎం.బి. ప్రాథమిక అయ్యంగారు, వెంకటరామశాస్త్రిగారిని అడ్వకేటుగా చేర్చుకొనవలెనని ప్రతిపాదించుచు, ప్రాతినిధ్యంధనల ప్రకారము, ఎం. ఎల్. పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణుడైనవారు మాత్రమే అడ్వకేటులుగ చేర్చుకొనబడుదుననియు, కాని అది కవరి పబ్లిషమని యుండెననియు, ఇటీవలే కానిని సవరించి, 10 వ తర్రముల ప్రాక్టీసుగల హైకోర్టునకు అడ్వకేటులుగా నవచ్చునని నిబంధన సేర్పరచిననియు, అనిబంధనసవరించి, శాస్త్రిగారిని అడ్వకేటుగా చేర్చుకొనవలసినదని నుడిచిరి. లోనాయుడు బంగారమేయినను దానిపై సవరణముద్ర పడినప్పుడు దాని 5 కృష్ణుల కోర్టులగుననియు, ఆదేశముగ శాస్త్రిగారి ప్రతిభ ఇంతవరకు సంతోషమున చేయుచున్నాను, న్యాయాధికారులు దానిని గమనించి తగు గౌరవమునవచ్చినపు డెక్కువ కోర్టులనియు, ఇంతవరకు, అడ్వకేటులైనవల అడ్వకేటు గాకుండుట పరస్పరవిరుద్ధముగ నుండెననియు అట్టి దిందువలన తొలగింపబడెననియు గూడ నుడిచిరి.

విధవా పునర్వివాహము

శికింద్రాబాదు

పెండ్లికొడుకు ఏలూరు కాపురముడగు డా|| వి. వి. ను క్యారావుగారు. వయసు 29 సంవత్సరములు. ఈతడు కోమటి మొదటిభార్యపోయినది. పెండ్లికొడుకు శ్రీమతి ఆర్. సరస్వతిమ్మ, కోమటివలము. గవర్నమెంటు పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయిని. ఈమెకు 7 సంవత్సరముల ప్రాయము రాకపూర్వమే భర్త గలిగెను. ఇప్పుడు 18 సంవత్సరము లీమెకు. తల్లి అప్పగారు గలరు పునర్వివాహమునకు తల్లి సమ్మతించింది.

పురోహితుడు బుద్ధివంతరావుగారు. వివిగ్రహముననే వివాహము జరిగింది. పెండ్లి వైభవముగా నున్నది.

సంఘసంస్కరణాభిలాషులకు నూతనోత్సాహము కల్గించినది. సంస్కరణకు వ్యతిరేకించి తీర్మానములు కావించిన మొన్నటి గుంటూరు ఆర్యవైకృతసభా పూర్వచార పరాయణుల పక్షాని ధైర్యముగా ఆర్యవైకృతము వి. వి. ను క్యారావుగారు నిరసించినందులకు సంస్కరణమునకు తీర్మానాదేశమునకు మంచి దారి కావినందులకు వారు నందులని మహాకీర్తిదయగారు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసు శాసనసభ

పంతులయ్యగారి తీర్మానములు

నూలుతీయుట ప్రాథమిక పాఠశాల లందును బ్రవేశపెట్టవలయును

విదువత్సరముల లోపున రాష్ట్రముందు మద్యపాన నిషేధము నిషేధించవలయును

కుంభకోణము, జనవరి 19—రాబోవు మదరాసు శాసన సమావేశముందు పంతులయ్యగారు చెప్పిన తీర్మానములు ప్రతిపాదించెదరు. రాష్ట్రమునెల్ల ప్రాథమిక పాఠశాలలందును కాట్టుముడిమీదినుండి నూలు దీయించవలయుననియు, ఇది యొక పుత్తి విద్యుగ ఎన్నబడవలయుననియు, ప్రభుత్వము యొక్క విద్యాకాళాభివృద్ధి తీర్మానము ననుసరించి బెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే కేంద్రసీని ఉత్తరువు చేయవలయుననియు పంతులయ్యగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు. విదువత్సరముల లోపున రాష్ట్రమునెల్ల మద్యపాన నిషేధము గావించవలయుననియు, జిల్లాసంఘములను పౌరసంఘములను పరిపాలన వ్యవహారములను జ్యోత్సనయందు జరుపుకొనవలయునని ప్రభుత్వము ఉత్తరువు చేయవలయుననియు చెందవత్సరము పంతులయ్యగారు ప్రతిపాదించెదరు. (ఆ. ప్రె.)

హిందూఆలయ ధర్మాదాయముల చట్టమును రద్దుపరచవలెను

నరసయ్యగారి తీర్మానము
ఫిబ్రవరి నెలలో జరగబోవు మదరాసు శాసనసభలో యిలాది తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుటకు నరసయ్యగారు ప్రభుత్వమునకు నోటీసు నిచ్చిరి.

తీర్మానము
మదరాసు హిందూ ఆలయ ధర్మాదాయముల నిల్వరద్దు పరచుట ముఖ్యసంకల్పమునకు
(1) ఈచట్టమును 1925 మదరాసు హిందూ ఆలయ ధర్మాదాయముల చట్టమును రద్దుపరచు శాసనము అని పిలువవలెను.
(2) ఈశాసనము అమోదించబడిన రోజునుంచి మదరాసు హిందూఆలయ ధర్మాదాయముల చట్టమును రద్దుగావించవలెను.

ఈ శాసనమునకు హేతువులు
హిందూఆలయ ధర్మాదాయముల చట్టము హిందూత్ర జలభిప్రాయములకు వ్యతిరేకమునకు చేతన, శాసనసభలోని క్రమ ప్రతినిధులందరికీ గల సంఖ్యాకులు యాచటమునకు ప్రతికూలరగుచేతన యాచటమువలయునా ప్త్యులలోని ఆలయవ్యవహారములను హిందూత్రమునకు విధానమునకు చేతన, యాచటమును రద్దుచేయుటకా సమవసరమని గ్రహించి యాతీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుచున్నానని నరసయ్యగారు తెలుపుచున్నారు.

తీర్మానము 5.30 గంటలకు శ్రీయత పురుషోత్తమదాస్ టాండ్లగారు సాదర్యమునను “మందులు గవలిన పని”ని గూర్చి యుపన్యసించుదురు.

తెనాలి తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

25-1-25 ఆదివారము మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు తెనాలిలో స్వరాజ్యకార్యాలయముందు కాంగ్రెసు సంఘముల గూర్చి చర్చించుటకుగాను తెనాలి తాలూకా కాంగ్రెసు సామాన్యసంఘము సమావేశమగును.
చర్చాంశములు:—మహాత్ముని కార్యక్రమమును కార్యరూపమున దాల్చునట్లు చేయుట, బెల్గాంకాంగ్రెసు తీర్మానములను ఆనందంలో పెట్టునట్లు చేయుట ఈతాలూకాలో ఇప్పుడు ఉత్పత్తి కావలసిన ధనమును సేకరించుట. ఇతర విషయములు.

రావూరి రంగారావు (కుప్పా శ్రీరామశర్మ)

వంగరాష్ట్రనిర్బంధ శాసనము

గవర్నరు ఆమోదించెను
వంగరాష్ట్ర నిర్బంధ శాసనము శాసనసభలో తీర్మానింపబడినను గవర్నరు లిటును ప్రభువు దానిని సర్దిపెట్టెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
సంఘటితానములు

17-1-25 తేదీన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు బెజవాడ అరంధల్ సత్రమునందు
తమ వేళమై ఈదిగువతీర్మానముల నంగీకరించినారు.

నూలుపడుక తీర్మానము:—(1) బెల్లంకాంగ్రెసుతీ
ర్మానించిన తీర్మానము ననుసరించి గతసంవత్సర కాంగ్రెసున
భ్యులు 1.8-25 తేదీవరకు ఈసంవత్సరము కాంగ్రెసుసభ్యులు
గా నుందురు. కాని 1-8-25 తేదీకి రెండువేల గజముల నూలైన
ను తప్పక కంపవలెను.

(2) ఈ జనవరి ఫిబ్రవరి (తెండుమాసములు) మాసము
లలోను క్రొత్తగా చేరుసభ్యులు చేరునపుడే తప్పక కనీసము
రెండువేల గజముల నూలును కట్టవలెను. తేనియెవల కాంగ్రెసు
సభ్యులు కానేరకు.

(3) (అ) గ్రామపట్టణ కాంగ్రెసుసంఘములలో వసూ
లగునూలును గ్రామ, పట్టణకాంగ్రెసు సంఘములుగాని, స
భ్యులు గాని జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములకు ప్రతినెల 20 వ తేదీ
కి చేరునట్లు పంపుచుండవలెను. ఇట్లు వసూలగు నూలులో నుం
డి జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములు అభిలభ్యతసంఘమునకు చెం
దవలెన నూటికి 10 పంతులు రాష్ట్రసంఘమునకు నూటికి 15
పంతులు మొత్తం 25 పంతులు ప్రతినెల 26 వ తేదీకి చేరునట్లు
పంపవలెను.

(ఆ) కాని తాలూకా, ఫిర్కాకాంగ్రెసు సంఘములు
వ్యవోబ అయాజిల్లా సంఘములవంతులను నిర్ణయించుకొనుటకు
ఎక్కడను ఎప్పుడునూలు పంపవలసినది నిర్ణయించుకొనుటకు
ను అధికారము గలిగియుండును. రాష్ట్రసంఘమునకు 25 పంతు
లు పంపుబాధ్యత జిల్లా సంఘముల మీదనే యుండును.

(ఇ) ఈనూలును గూర్చిన లెక్కలు ఏవిధముగనూచ
వలసినదియు, సభ్యత్వపు దరఖాస్తులు ఏనమానాప్రకార ముం
డవలసినదియు రాష్ట్రీయకార్యనిర్వాహక సభవారు వెంటనే
జిల్లాలకు తెలియజేయవలెను.

(ఎ) ఈనూలన విధానమును ఆంధ్రదేశమునంతట వ్యా
పింపజేయుటకాను అవసరమైన సందర్భములలో నెల్ల నూలు
వడుకదలచి దూదినియ్యమని కోరువారికి దూది నిచ్చుటకాను
దూదివనూలు చేసిగాని సొమ్ము వనూలుచేసిగాని జిల్లాకాంగ్రె
సు సంఘములు తగిన ప్రోత్సాహ మొసంగవలెను.

(అ) మరియు ఈనూలన విధానమును గూర్చి ప్రచార
ము చేయుటకాను ప్రయత్న లోకసంఘముగ చేరి ఆంధ్రదేశము
నందు సంచారముచేయవలెనని ఈసభవారుప్రాధిమ్యమున్నారు.

ర. అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుగారి తీర్మానము. స్థాని
కస్వపరిపాలనా సంఘములనుగూర్చి అభిలభ్యతకాంగ్రెసు సం
ఘమువారి తీర్మానమునుగమనించి తాలూకాజిల్లాబోర్డుల మూల
మునగూడ కాంగ్రెసుకార్యక్రమమును జాగుగా సాగించుటకై
త్వరలో రానున్న ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుసభ్యులను అభ్యర్థిం
గా నిలువజెట్టి సవరసంస్థలను వశపరుచుకొనుటకు జిల్లా
కాంగ్రెసుసంఘములు వెంటనే తగు ఏర్పాటులను చేయవలెనని
జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములను కోరడమైనది.

గ. గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి తీర్మానము, ప్ర
తికాంగ్రెసుసంఘమును సభ్యత్వపు చందాక్రింద తమకుచెందిన
నూలును ఏప్రమాణగా నేయించవలెను. అది తమకు సాధ్యము
గాని యెవల ఒకసారి చందాగావచ్చిన నూలుతిరిగి చందాగా
రాకుండా నేతకుపోవునట్లును కాంగ్రెసుసంఘములు తగుయే
ర్పాటులు చేయించవలెను.

ఘ. గుంటూరుజిల్లా కారంచేడుకు దగ్గరగానున్న తిమిడి
దిపాడు గ్రామములో యిటీవల మాలమీదగలు చెరువులోని
నీళ్లు తీసుకొనువిషయమై వారికిని నియంత్రణకును
కోర్కవ్యవహారములు జరుగుతున్నట్లు ఈసభవారికి తెలియ
వచ్చినది. కాబట్టి అక్కడి విషయములను
పరీక్షించి అక్కడి అన్ని జాతులలోను
వికమత్యమును స్థాపించుటకాను గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు
సంఘమువారిని కోరడమైనది. వారినిచేదికను మార్చి 1 వ తే
దీలోపుగా యీ సభవారికి వందపలెను.

(3) గ. ఈ సభవారు యీ రాష్ట్రములో 10 వేల
మంది స్వయంసహాయ నూలుపడికి చందాగా నిచ్చు కాంగ్రెసు స
భ్యులను చేర్చులాగున తీర్మానించడమైనది.

జ. కాబట్టి అభిలభ్యత కాంగ్రెసు కమిటీవారు
Spinning franchise నిమిత్తమై యేర్పాటు చేసిన ఏమిటి వేల
రూపాయలలోనుండి దూదికొనుటకు అయిదువేల రూపాయ
లను ఈ సంఘమువారికి విరాళముగా నివ్వమని అభిలభ్యత
ఖద్దరుబోర్డువారిని కోరడమైనది.

(4) దేశభక్తుడయినానకై అయిదవసారి జెయిలుకు
వల్లి కుర్రతీరముగా తిరిగి దేశసేవ చేయుటకై వచ్చిన శ్రీ
మతం బాబ శుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారి యీ సభవారు అభి
నందించుచున్నార.

(స్వకీయవి లేఖరి)

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో

యం. పి నెంబరు 2282-2283-1924

పిటివనట్లు:-తమ్మిసేని బోడిరెడ్డివగైరా.

కవుంటరు పిటివనట్లు:-జిల్లా కుబ్బయ్యవగయిరాలు.

పిటివనట్లు కనిగిరి తాలూకా కనిగిరిగ్రామంలో వుండు
నట్టి పోలేరవృద్ధుగంజురాలజేవరల తిరునాళ్ళ మొదలైన సమయ
మందు తమపుటలోగీ మొదలయిన విరుదులతో కనిగిరి గ్రా
మజూరులగుండా వూరేగింపుజరిపించుకునే హక్కును స్థిరపర
చుకొనుటకున్నా ప్రతివాదులు అట్టిప్రాశంగింపులకు అటంకము
కలగజేయకుండునట్లు Permanent junction ద్వారా restr
ain చేయుటకున్న కనిగిరిగ్రామంలో నివసించునట్టి కాపులు
బోయలు వడ్డెలకులలు గొల్లలు ముత్తరాచకులకులు మాడిగెకు
లకులు వీరికిగాను ప్రతినిధులుగా వారును సదరగ్రామకాపుర
కులగు బలిజకులకులు మాకులకులు చాకల బోగము మంగు
కుమ్మరకులకులకు ప్రతినిధులుగా ప్రతివాదులపంపిన జావాచే
యుటకు పుత్రపుత్రుడయ్యచేయవలసినదిగా పిటివ.క.దారులు చేసి
యున్నారు గనుక యీదావాలో వారులుగాగాని ప్రతివా
దులుగాగాని చేరుటకు యిష్టపడువారు 9-2-1925 ది లోగా
ఖద్దరుగానీ డరుద్దారాగాని కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టు
లో హాజరయి మనవిచేసికోవలసినదిగా యిందువల్ల తెలుపడ
మయినది.

పి. వెంకటప్పయ్య
వాదితరపున పీడరు.

తెనాలి అడిషనల్ డి.మొ.కోర్టులో

ఫయర్ O.s 167/1917 E P 1924 నెంబరున (ప్రతి
వాదులు) యల్లాప్రగడ వెంకట నరసింహం & ఈ

దుర్దయ్య & యీ పుండరీకాక్షుడు ఎగైరాలమీద 26.9.1917
తేదీన వాదిమధ్య సదానంద పరబ్రహ్మమూర్తిగారు పొందిన
డిక్రీనిబట్టి రేపల్లె డి. మునసపు కోర్టులో వారంటముజరిపి
ప్రతివాదుల తాలూకు ఫిర్యాఫిని జప్తు చేయించినారు. గడరు
ఆగ్రీసీ వేలంజేయించుటకు ఆక్షేపణలు వున్నవిదల తెల్పుకొనట
కు 29-1-1925 తేదీకి వాయిదా వేసినారు. యీనెంబరులో
1-2 ప్రతివాదులు చనిపోయినారు. వారికి వారసులను చేర్చి
నాము. 3 వ ప్రతివాదియగు పుండరీకాక్షుడు దేశాంత్రగతుడై
నాడని సమకరింపకై కాబడినది. కనుక సదరు యల్లాప్రగడ
పుండరీకాక్షుడు యొక్కడవున్ననూ 29-1-1925 తేదీకి పగలు
11 గంటలకు తెనాలిలోవున్న రేపల్లె డి. మునసబు కోర్టువారి
ఎదుట ఖద్దరుగాని వకీలుగారివ్వారాగాని హాజరై ఆక్షేపణలు
వున్నయెడల కోర్టువారితో మనవి చేసికోవచ్చును. లేనివిదల
యత్కుప్పా ర్చీచేసి జప్తు చాయపడిన ప్రతివాదులు తాలూకు
ఫిర్యాఫికి వేలంజేయుటకు పుత్రపుత్రుకాబడునని తెల్పుకొనెడి.

వెద్దిభాట్ల వెంకటచలపతిరావు బి. ఏ. బియర్

ప్రాకోర్టు వకీలు
వాదితరపు వకీలు.

నోటీసు

ఇందువల్ల ఆంధ్ర రిజిస్ట్రేషన్ పరచేది యేమనగా:—
మా తండ్రిగారు లేటు గజ్జురు బాబురాంగారున్న సేనన్నా
నా సోదరుడు యమ్మజియ్యన్న లేటు గజ్జురు వెంకోజి
గారున్న జాయింటుకుటుంబముగా వుంటువుండగా మారెండి
గారు కాలంచేసినంతలో లేటు వెంకోజిగారు కుటుంబ మేనేజి
మెంటు చేయుచు వచ్చినారు. వారు 29.4.24 తేదీన గన్
పోయినారు. వారు చనిపోయినలగాయుతున్నా నాయొక్క
జనుమతి లేకుండా గజ్జురు వరుసోజి అనే పానకాలు, 2. జండు
చొడే పోతన్న, 3. మేలేసే వెంకోజి, 4. జంగా నాగభూషణం
అనే పుట్టయ్యగారును సదరు వెంకోజిగారి భార్య నాగమ్మ
గారున్న కలసి మా కుటుంబముకు రావలసిన రుణములను మా
భూములులోని సస్యములు వగయిరాలు వనూలుచేసి తసరలు
చేయవలెనని తలంపుతో వున్నట్లున్నా; సదరు వారలు లాలో
చిగానన్న వ్యవస్థరకలెనని ప్రయత్నములు చేయుచున్నట్లు
న్నా తెలియవచ్చినది. కావున మాకుటుంబము మానేజిచేసి
యుండిన లేటు వెంకోజిగారిపేరతో యిప్పటికి యెట్టి బాకీలు
గాని కవుళ్లు వగయిరా బాపతల ఫలనాయకులుగాని పయివా
రలకు యిచ్చేయెడల నా జవాబుదారి యేమిన్నీ లేదు. నా
యొక్క సంతకములేనిదే యెట్టి వ్యవహారములుగాని పయిన తె
లియపర్చిన ఎవరయినను చేసినచో సదరు వ్యవహారములు నన్ను
బయిండుచేయవు. లేటు వెంకోజిగారు వ్యవహారముచేసిన కాల
ములో పయివారలవల్ల జగ్గిన వ్యయము! వగయిరాలకు చర్యలు
జరుగజడుచున్నవి. యిందువిషయములు జోక్యముకలుగచేసి
కునేనా రందరూకూడా నాకు పుత్రవారులగుదరని తెలియప
రకడమయినది.

గుజ్జరాజు లింగోజీరావు

తేది 9-1-1925 }
మకాం యేలూరు }

నోటీసు

ఇందు మూలముగా సకల జనులకు తెలి
యజేయడ మేమనగా గుంటూరు జిల్లాలోని యీ
క్రింద నమోదయిన రిజర్వులు గుంటూరు డిస్ట్రిక్టు
ఫారెస్టు ఆఫీసరుగారివల్ల బాపట్లమకాంలో 4-2-25
తేది పగలు 10 గంటలకు విక్రయింపబడును. ఎక్కు
వవిషయములు తెలియగోరువారు గుంటూరు కృ
ష్ణాజిల్లాల జనేవరునెల గెజెటు చూడవచ్చును. లే
దాకచ్చేరి రోజులలో ఆఫీసుగంటలలో డిస్ట్రిక్టు
ఫారెస్టు ఆఫీసువద్ద తెలిసికొనవచ్చును.

Table with 2 columns: Item description and Price/Quantity. Includes entries like 'రిజర్వుపేరు', 'కనుప రి 1 వ నెంబరు పెంపు', 'వాడ రేపు', etc.

గుంటూరు } యమ్. సి. లిటిల్ వుడు
18-12-24 } డిస్ట్రిక్టు ఫారెస్టు ఆఫీసరు,

ఆంధ్రదేశము

1923 మార్చివరకు స్థానికసంఘములు చేసినపని

(శనివారపు సుబ్బారావుగారు)

ఆంధ్రదేశములో అనంతపురం, 2 బళ్లారి, 3 చిత్తూరు, 4 కడప, 5 గంటాపాడు, 6 గోదావరి, 7 గుంటూరు, 8 కృష్ణా, 9 కర్నూలు, 10 నెల్లూరు, 11 విశాఖపట్నం అను 11 జిల్లాలకు 11 జిల్లాబోర్డులుగలవు.

తాలూకాబోర్డులు అనంతపురమున జిల్లాకు, 1 అనంతపురము 2 ధర్మపురిము 3 గుత్తి, 4 పెనుగొండ, బళ్లారి జిల్లాకు 1 ఆదోని, 2 బళ్లారి, 3 హరపనపల్లి, 4 హోన్నేటి, 5 రాయదుర్గ - చిత్తూరు జిల్లాకు చంద్రగిరి 2 చిత్రూరు 3 మదనపల్లి, కడపజిల్లాకు 1 బళ్లెలి 2 కడప 3 జమ్మలమడుగు 4 ప్రొద్దుటూరు 5 రాజంపేట 6 రాయచూటి - గంటాపాడు జిల్లాకు 1 బరంపురము 2 భీమపురిము 3 శ్రీకాకుళము 4 గుమమారు - గోదావరి జిల్లాకు 1 కాకినాడ 2 పెద్దాపురము 3 పితాపురము 4 రాజమహేంద్రవరము 5 రామచంద్రపురము - గుంటూరు జిల్లాకు 1 బాపట్ల 2 గుంటూరు 3 నరసారావుపేట 4 ఒంగోలు 5 పల్నాడు 6 నరేంద్రపల్లి 7 కేపల్లి 8 తెనాలి. కృష్ణాజిల్లాకు 1 బందరు 2 బెజవాడ 3 భీమవరము 4 తణుకు 5 ఏలూరు 6 కైకలూరు 7 గుడివాడ 8 నరసాపురము. కర్నూలుజిల్లాకు 1 దోన్ 2 కోయిలకుంట్ల 3 కర్నూలు 4 మార్కాపురము 5 నంద్యాల, నెల్లూరుజిల్లా 1 ఆత్మకూరు 2 గూడూరు 3 కందుకూరు 4 కనిగిరి 5 కావలి 6 నెల్లూరు 7 వెంకటగిరి విశాఖపట్నంజిల్లాకు 1 నవపల్లిము 2 పార్వతీపురము 3 విశాఖపట్నము 4 విజయనగరము మొత్తము 59 యొన్నవి.

యూనియనులు అనంతపురంజిల్లాలో 14 బళ్లారి 24 చిత్తూరు 19 కడప 15 గంటాపాడు 18 గోదావరి 19 గుంటూరు 58 కృష్ణా 54 కర్నూలు 15 నెల్లూరు 14 విశాఖపట్నము 26 మొత్తము 348 గలవు.

ఎలీమెంటరీపాఠశాలలు

అనంతపురముజిల్లాలో 886 గ్రామములకు 854 లన్నవి. బళ్లారిలో 911 కి 389 న్ని చిత్తూరు 1990 గ్రామాలకు 270 న్ని కడప, 885 కి 260 న్ని గంటాపాడు 4065 కి 376 న్ని గోదావరి 1400 కి 498 న్ని (అంటే ఏజన్సీకలుపుకొని.) గుంటూరు 928 కి 460 న్ని కృష్ణా 1719 కి 766 న్ని కర్నూలు 779 కి 566 న్ని నెల్లూరు 1616 గ్రామాలకు 485 న్ని విశాఖపట్నము 9000 ఏజన్సీ సమీతమున్న గ్రామాలకు 418 పాఠశాలలన్ను తాలూకాబోర్డువారు నెలకొల్పిరి. ఇవి తాలూకాబోర్డువారి యాజమాన్యముక్రిందనే జరుగుచున్నవి.

ఆంధ్రదేశములోనున్న గ్రామాలు 80 లేలు. అందు 4474 పాఠశాలలే యున్నవి. జనాభా 1 కోటి 70 లక్షలు. వీరిలో ఎందరు చదువుకొనే బాలురుందరుంటే వటుంబమునకు మన లెక్కప్రకారము 5 గురుండురు. వీరిలో తల్లితండ్రు లెక్క ప్రకారము తీసివేయగా మిగిలిన యెందరైనా చదువుకొనే యీ శుశులవారై యుండురు. ఈలెక్క ప్రకారము 68 లక్షలుండురు. ఇంతమందికిన్ని 28453 మంది బాలలే చదువుకుంటున్నారు. అంటే నూటికి రమారమి 9 గురు అన్నమాట. వీరిలో 741 బాలికాపాఠశాలలో 68648 బాలికలు చదువుచారుగలరు.

ఇంగ్లీషుభాషనేర్చు పాఠశాలలు

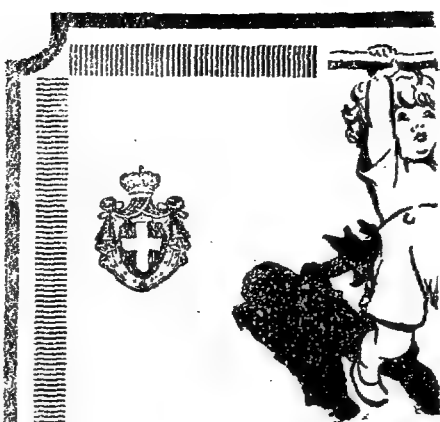
అనంతపురం జిల్లాలో 5 బళ్లారి 6 చిత్తూరు 5 కడప 4 గంటాపాడు 10 గోదావరి 14 గుంటూరు 8 కృష్ణా 14 కర్నూలు 5 నెల్లూరు 5 విశాఖపట్నము 9 మొత్తము 85 వున్నవి. ఇందులో చదువుచారు 11796 గురు, వీరిలో 56 గురు స్త్రీలు. చదువలసినవారు 68 లక్షలలోను 11796 గురే అంగ్లభాష నేర్చుకొనుచుండిరి. అంటే వెయ్యిమందికి యిద్దరన్నమాట!

కసాయిదుకాణములు

అనంతపురము 11 బళ్లారి 12 చిత్తూరు 6 కడప 5 గంటాపాడు 5 గోదావరి 12 గుంటూరు 4 కృష్ణా 6 కర్నూలు 16 నెల్లూరు 1 విశాఖపట్నము 15 మొత్తము 98; ప్రయివేటు వారి 5 మొత్తము 103. అధములు ఒక్కొక్క దుకాణమునకు సాలీనా 200 జంతువులను అంటే పశువులు గొర్రెలు మేకలు వగైరా అన్నమాట. మొత్తముమీద 20 వేలజంతువులను మాంస వర్తకముకొరకు చంపుతున్నారన్నమాట. ఇది అపులుకు మార్గము స్థానిక సంఘములవారు చేసినట్లుగపడదు.

సంతలు

అనంతపురము జిల్లాలో 20 బళ్లారిలో 28 చిత్తూరు 86 కడప 15 గంటాపాడు 32 గోదావరి 48 గుంటూరు 8 కృష్ణా 27 కర్నూలు 17 నెల్లూరు 5 విశాఖపట్నము 32 స్థానిక సంఘముల పరిపాలనలో నున్నవిగాక 59 ప్రయివేటువిగలవు. మొత్తము 178 గలవు. ఆంధ్రదేశములో మొత్తము 30 వేలంటే యిది తమకు తోడ్పడగలవో చదువరులే తెలుసుకొందురుగాక!

రాజుల యొక్క

మీయొక్క కుటుంబములకు మీ క్లాక్టి రాజులు పయోగించెడి యాహా: మును మీబిడ్డలకు లభ్యమగునూరు. ఎంత రాజులయొక్క బిడ్డలకు సరిపడని సమయ ఉపయోగపడదు. అయితే గ్లాక్టిన్తో బిడ్డలకు యుపయోగపడుచున్నది. కాబట్టి ముగిసినూరు. ఈకారణము బిడ్డయొక్క బిడ్డలు మిక్కిలిదృఢశరీరులుగాను, మంచి తనము గమనింపుడు. మీవైద్యుల నకును.

Glaxo

గ్లాక్టిన్ అన్నిటికిని మించిన పాలాహారము

"చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును"

గ్లాక్టిన్ పాలుగురాజులుంటున్న బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి తమగా సరఫరాచేయువారు ఆల్బెర్ట్ యంగ్, అండు కో., లిమిటెడ్ (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు

కాళుని నృసింహాచార్యులవారు శ్రీమత్ జానకీనాథులవారు, వీరి వల్ల రాబడివుండను. అంతగ ఖర్చుండదు.

అనుపత్రులు

అనంతపురము జిల్లాలో 12 బళ్లారి 12 చిత్తూరు 12 కడప 9 గంటాపాడు 21 గోదావరి 17 గుంటూరు 14 కృష్ణా 20 కర్నూలు 15 నెల్లూరు 24 విశాఖపట్నము 22 మొత్తము 178 80 వేల గ్రామాలకు 178 చోట్లలో వుంటే ఎంత ఫలితముండునో తెలుస్తున్నది. అంటే 100 గ్రామాలకు 6 చోట్లన్నమాట. వీటిలో వుండి రోగాలనయము చేయమనోవాలని పల్లినవారు 8289 అపుడపుడు పల్లి మందు తెచ్చుకొని రోగుల సంఖ్య 208526 మొత్తము 216815 మంది మనజానా ప్రకారం ఒక కోటి 70 లక్షలమందిలోను వెయ్యింటికి 150 మంది మందు న యీ చెదర్చసహాయము పొంద గలిగిరి. మిగతావాళ్లంతా ఏ ప్రయివేటు డాక్టర్లవద్దో మందు పుచ్చుకున్నారన్న మాటే గదా.

గోడ్డు

అనంతపురం జిల్లాలో 1040 మైళ్లు పొడవున్న బళ్లారి 980 చిత్తూరు 1079 కడప 942 గంటాపాడు 858 గోదావరి 901 గుంటూరు 966 కృష్ణా 1251 కర్నూలు 827 నెల్లూరు 1100 విశాఖపట్నము 868 మొత్తము 10752 మైళ్లు న్నది. ఇందులో గవర్నమెంటువారిచే ఖర్చులు భరిస్తున్నది అంటే గ్రాండుట్రంకుగోడ్డు 1618 మైళ్లు, మిగతాది 9139 మైళ్లు స్థానికసంఘములవారిచే. ప్రభుత్వమువారు వ్రాయు రిపోర్టులో అదిబాగాలేదు యిదిబాగాలేదు అని వ్రాస్తారుగాని యీకాళుని ధనవిమర్శలలోగాని పనిచేయుటలోగాని సహాయ మెక్కువగా చేసినట్లుగపడదు. ప్రభుత్వమువారు మాపించే శ్రద్ధ ఒక్కగ్రాండుట్రంకుగోడ్డుకే. అదేనా నైలు పడ్డాక వెనుకటిందేమో అనుకోవలసివస్తుంది. వెనుకటిగోడ్డులో పూర్వపు హిందూరాజులు వేసినబాటలనుకూడ కొంతవరకు ఆధారముచేసుకొని సోల్దరప్రయోగ పాకర్లములకొరకు అంటే ఏనుగులు గుర్రములు మున్నగునవి నశమటకు విశాలముగ నుండేటట్లుగా ను గట్టిగా నుండేటట్లుగా ను అతికట్టుదిట్టముగ ను మన ఆంధ్రదేశములో 1618 మైళ్లగోడ్డున యీగ్రాండుట్రంకుగోడ్డు వేసిరి. రైలు మార్గముకూడ కొంచె మించమించుగా యీచెదర్చగోడ్డున సంబంధించియే వేసిరి. అందువల్ల యిరవదారి ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారికి అనుపయోగకరమే. పూర్వము ఏనుగులు గుర్రములు వగైరాలతో సోల్దర ప్రయోగించేసేవారు. ఇప్పుడు

తుపాకులు మున్నగు మందుగుండుసామానులతో రైలుమీద ప్రయోగించేస్తున్నారు.

ఆంధ్రరాష్ట్రములో ముఖ్యముగా బాటలు ఎన్ని ఎచ్చుబెచ్చట వేయవలయునో ప్రతి జిల్లా బోర్డువారును ప్లాను ఎప్పి మేవను తయారుచేసి వారు ఒకవిధానం రెండో అన్ని పనులు కట్టిపెట్టి ఎక్కువధనము యీషనికై ప్రత్యేకించి కొంత ధనము యీషిదానో రెండోకో ప్రజలపై కొంతపన్నును విధించియుండుటకు తోడు ప్రభుత్వమువారిని ఎక్కువగా గ్రాంటు అడిగి ఆ సామ్యుతో ఒకేసారి రాష్ట్రముంతా రోడ్లు వేయించిన పల్లెనానుకూ వారిగ్రామములనుంచి కడలుటకు పిలువకును.

మెంబర్లు

ఆంధ్రదేశమందున్న జిల్లాబోర్డులు 11 కి 446 మంది సభ్యులున్నారు. వారిలో 116 గురు ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన సభ్యులు. మిగతా 330 మంది ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడ్డవారు. 59 తాలూకాబోర్డులలోను 1099 మంది యున్నారు. వీరిలో 315 మంది నియమిత సభ్యులే. మిగతా 784 గురు ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడ్డవారే. తాలూకాబోర్డు సభ్యులనుంచే జిల్లా బోర్డునకు ఎన్నుకొంటున్నారని ప్రత్యేకముగా గ్రామదులవారే జిల్లాబోర్డునకు సభ్యులనుగా నెన్నుకొను యోగ మింకను పట్టలేదు. మొత్తముమీద వీటిలోనికి ప్రభుత్వము వారు 31 వ నెంకు సభ్యులను వారే నియమించెదరు.

పరిపాలనావిభాగము

ఇదివరలో ప్రతి తాలూకాబోర్డు పరిపాలనా విభాగ ప్రభుత్వమువారి రిమార్కులతో పాటు ముద్రించేవారు. ఇప్పుడుంటే చేయక వారి విమర్శలనున్నదామాయిననుకొని అంకెలను కనబరచుతున్నారు. ఈరిపోర్టులన్ని ప్రజలకేమియు బోధపడదు. ప్రతి యూనియను ప్రతియూనిసిపాలిటీ ప్రతితాలూకా జిల్లాబోర్డు ప్రతిపాలు ఆఖరున వారుచేసినపని నంతటను అతివిపులముగ తెలుపుతూ రిపోర్టులనువ్రాసి అన్నొత్తించి వారి వారి నియామకప్రదేశములో ప్రతివోటనుననుఅందునట్లుచేయుట త్యవసరము. అప్పుడే ప్రజల తత్సహాయము యీపరిపాలనలో మరింత ఎక్కువగా తోడ్పడుటకు పిలుచును. ఇంకేగాక ప్రతిస్థానిక సంఘపరిపాలనమువారు చేసినపని ప్రతినెలలోను తెలుపుతూ నోకకర ప్రతముల మాదిరిగాగాని పత్రిక మాదిరిగాగాని నెలకొల్పి వానిద్యారా గ్రామార్ధరణకు తోడ్పడు ముఖ్యవ్యాపకములను కూడ వ్రాయుచు ప్రచురించుట త్యవసరము. మెంబర్లు వారి

విజయవాడ జిల్లాలో కుటుంబ సంరక్షణ, విజయవాడ

1913 సం॥ యిండియన్ కంపెనీ ఆర్థిక కారం రిజల్టు చేయబడినది. భాగము 1-కి రూ. 100 లు చొ॥ యివ్వవలెను దరఖాస్తుతో రూ 20 లును, అల్లాటుమెంటు అయివ్వవలెను 20 లును, మిగతా రూ 60 లును మూడు నమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే ఏర్పాటు.

ఈ కంపెనీ విల్లుల యజమానులచే స్థాపించబడినది.

విజయవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు. గుడివాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవుతరము, పెదవేగి.

వగైరా గ్రామాలలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిసు విల్లులవారు యాకంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేరయ్యన్నారు. కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరము, 100 కి రూ 4-0-0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంచిపెట్టబడినది.

అయిదు యింజనలు, స్టీముయింజనలు, పోర్టబుల్ యింజనలు వంపులు వగైరా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు ముందుగా మాకు వ్రాసినచో బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె పరస్పరమైన ధరలతో ప్రత్యేక పు సదుపాయమిచ్చి సప్లయ చేయబడును.

గుడ్లవల్లేటి గోపాలరావు.

వి. యస్. చిన్న సామి, బి.వి.,

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

బ్రాంచి ఆఫీసులు:—

జనరల్ మేనేజరు.

118 ఆర్మీనియం స్ట్రీటు, చెన్నపురి.

ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్ బొంబాయి.

1/2కి ప్రేమచంద్రు బరల్ స్ట్రీటు, పొబజూరుపొట్టు, కలకత్తా.

ఆంధ్ర ప్రతిక ము న పే రెన్ని క గ ల న వ ల లు !

తైబ్ర రీ ల కు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు

రూ 25 లు మాత్రమే

రూ 50 లు విలువగలవి

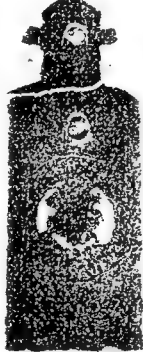
సంవత్సరాదివరకే తగ్గింపువెల

దరఖాస్తుతో రూ 10 లు అడ్వాన్సుపంపును సమీప రైలుస్టేషను తెలుపవలెను.

రూ 0-1-0 బిల్ల పంపినచో గ్రంథములల్ని పంపెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల, ఛాకినాడ.

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన లోకామయవార కస్తూరిమృతము మొదటి రకం కస్తూరి, తొంకమాపువ్వ, తచ్చకర్పూరము, అమాల్బమైన రసమాలికలు చేర్చి తయారుచేయబడినది. హానికరమగు వస్తువులందు చేయబడలేదు, పిన్నులు పెద్దలు, మానసికారు, బాధించిన తెలుగులకు వారంకడ అనుభవభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడకగినది 250-800 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0 పోస్టుఖర్చు లేదు.

ఈ దిగుత తెలుగులకినక వధులకు తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

తాపా పనోదిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, కులేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పొట్టుములు x 6) ప్యాక్టులు 1-కి రూ 1-0-0.

శివకాంతి తైలము:—బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిసుఖభంగా వారి వారి కయన్ను జనునందించి కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన ముఖముగా బలీచనమగును. కష్టము లేదు. సంకటము, అనవ్వుము వుండదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-3-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాచి, టీ, కొబ్బరి మున్నగు పోషకములతో సహా) మునుముల గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక తేహమునందును వ్యాధులకు పోగాట్టి మలబద్ధకమును, లేక ఇతర వ్యాధులకు సానియక అటంకకరమును. అనేక సేు డచ్చాలు ఖర్చుగున్నది. డచ్చా 1-కి ధర 0-7-0.

మహా పాభాగ్య శింఠి:—(బాలింతల పొటికి కర్రకసాదము కంటిది. కనికరము, కరువాత వారికి సరియైన ద్రవ్యముల యివ్వవలెన వారి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది రప్పక బదుల్యును. 20 పుండుల బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0 (594-3) పోస్టు వెంటకొనల కంటికులు, శ్రీ శివరావువల్లెడ్డకాల్, మైసూరు.

రోజు కు రూ 3/-లను గడించవచ్చును.

మాదర్బారు ఆటో నిట్టరును

ఉపయోగించి ఒకరోజుకు రూ 3 లను గడించవచ్చును. అనుభవము అనవరము, దూరమును గుఱించి ఆటో చించవలసినది లేదు.

నేడే ప్రాప్తమైనకు వ్రాయుడు.

Genz Wheeler & Co., 3 Commercial Buildings, Clive St, Calcutta

రెడ్డిరాణి

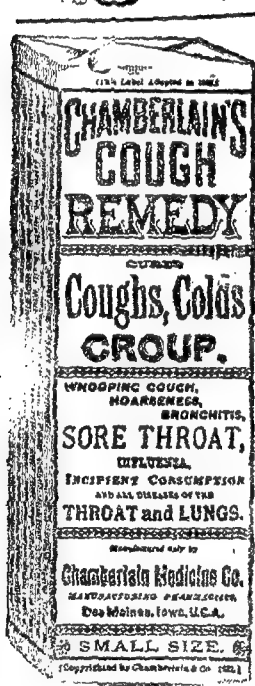
మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయము.

వారకాంత (నాటికలు) విలువ రూ 12
కలెలయ అద్భుతచక్రము, పుల 12
వీడియోన చదివితీరవలయును.

మిథునానురాగము (పేరుగన్న నమల) రూ 12
గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, ఆంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటికలు) పుల 10

వాసంతిక (చెంచునాటికలు, చక్కనివర్ణనలు) రూ 1
ఆంద్రనామనంగ్రహము (నటిక) పుల 4

రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా

యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు

రోగము, గొంతుపుండు

గొంతురాపు, రొమ్మునది

సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని

రకముల గొంతు వ్యాధులు

మొదలగునవి కటా వంచ

తై పోవును, అన్నివాగా

లో విక్రయించ బగల

చున్నది. (83-3)

(తెలుగుసమ-ముతుశూల

అకాల బహిష్టి)

వి. జోగారావు ల్యాండ్ లార్డు, సత్యవరం. గోదావరి జిల్లా:—తెలుగుసమ, ముతుశూల, అకాలబహిష్టి మొదలగు వానిచే బాధపడుచున్న యొకశ్రీకి లోధ్రను వాడెనవదన సౌఖ్యముగనున్నది సంతానసంపద పిల్లలపేరు “కేసరి”

ఎ. ఈశ్వరప్ప గారు కోటబొమ్మల, గంజాము. చంఠా సభాగ్యములేని అనేక శ్రీమణులు “లోధ్ర” ను నేవించి పుత్ర పుత్రికా రత్నంబులను బడసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు “కేసరి” అను నామమిడిరి.

“కేసరి కుటీరం”

అయ్యురేద పిషకీజ్ మధికాల, యెగ్గురు, మద్రాసు.

చందరి తెలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0 వి.పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ తెలము విడుదల రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిమలు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతిహరి, నున్నగా అద్భుతమైన ప్రకాశింపును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంబా లేదు. ఈ తెలము మంచినువాదన గలిగి మిగడవలె నుండును. అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మదరాసు

క థి యా వా డు రా జ కీ య: న భ

గాంధీమహాత్మని ఆధ్యక్షత

మహాత్మాని అంత్యోపన్యాసము

ఎంగుయిండియా పత్రిక

“నే నేపుడు కథియావాడు వచ్చినను యింట్లో ప్రజలు ఆత్మభక్తిమగ్న ప్రేమతో ముగ్ధులై వున్నారు. భారతదేశమున నెట్లు ముగ్ధులను నాకు కథియావాడే కనబడుచున్నది. అనగా అపారముగ ప్రేమతో గోచరించుచున్నది. ఆ ప్రేమను నే నధికముగా ప్రశంసించుచున్నాను. అధ్యక్షతయమును భగవద్వ్యరూపిణియనగు ప్రేమ ఆత్మకు పరితోషమును కలిగించును. నేనట్టి ప్రేమతో కోరెదనుగాని చేసిన వాగ్దానములను చెల్లించుటకు కావలసిన మనశ్శక్తినిగూడ నొసంగజాలని ప్రేమను నేను కోరజాలను. ఇట్టి ప్రేమ ఆత్మ సంశోషకమే అగునుగాని పరితోషకము కాజాలదు. ప్రజాసేవయేమిటోనే మీకును నాకును సంబంధమేర్పడుచున్నది గాని కేవలము స్వార్థసంబంధములగు విషయములలోకాదు. కావున నిజముగా మీకు నాపై ప్రేమయున్నచో దానిని పనివలననే చూపించవలెను. ప్రజలకు లాభకరముగ పనిని చేయవలెను. లేనిచో నాకాప్రేమయింపదు మీ ఆందరివలెనే నేనును రాగద్వేషములకు బద్ధుడనగు సామాన్య మానవుడనేగాని వానిని విశేషముకొనుటకే నేను నిరంతరమును ప్రయత్నించుచున్నాను. కావుననే నేను కాంతినిచ్చు ప్రేమతో కోరెదనుగాని ముంతివేయు ప్రేమను కోరజాలను నన్ను పోషింపుచు చేయునట్టి ప్రేమ నాకు కావలెనుగాని నన్ను దూషించునట్టి ప్రేమ నాకక్కరలేదు గాన మీరు మీ ప్రేమనుతన బాధితులను క్రింద పరిణమింపజేయు గోరెదను.

మీ తీర్మానములను సవరింపటకు మీరు నాకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమిచ్చి సందులకు నేను మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను. మీకుగల యిబ్బందులను తొలగింపవలెనని మీ రిప్పుడు తీర్మానములను చేయుట నిష్ఫలము. ఆత్మశుద్ధి అనగా నియమముల ప్రకారము నడుచుకొనగల క్షితి కష్టములకు చికిత్సని దైర్ఘ్యమును మీరు ముందుగా కనుర్చుకొనవలెనని నేను చూచించితిని. చాయందుగల గౌరవములను మాత్రమేగాక నేనకార్యదీక్షగలవాడనుగాని శుష్కవాదముల నభిమానించువాడను కాననియును దేశస్వయంత్యములలో కొంత అనుభవము కలవాడననియును మీరు గ్రహించినందువలననే మీరు నా సలహా సంగీకరించితిరి. ఆతిర్మానములను వదలవలెనని మిమ్ము కోరితినిగాన నేనుగూడ మిన్నకుండెదనని మీరు తలంపగూడదు. ఈసంవత్సరము నేను గొప్పభారమును భరించునట్టిదిగాన నిరంతర కృషి సలుపుట విధిగా నున్నది.

నావరకు ప్రకారమే నేను పనిచేసెదను. మానవస్వభావమునందును సంస్థానాధిపతులందునుగల నమ్మకమువలననే నేను మీకుటుల సలహా నిచ్చితిని. వెనుక అన్యతసరళతో కాంగ్రెసు మహాసభ జరిగినపుడు గూడ నేనటులే వాదించితిని. మాంటాగూగారి మాటయందును, సింహా ప్రభువు అభిప్రాయమునందును, జార్జి రాజగారియందును నమ్మకముండుడని నేను కోరితిని. వారు చాలవరకు నాసలహా సంగీకరించిరి. ఆపుడు మన మహా నాయకుడు గాల్ క మాన్య భార గంగాధర తిలక్ మహాశయుడుగూడ నాకు ప్రతిహతుడుగానే యుండెను. కాని నానూచన సరైనదేయనిలోక మాన్యుడు నిశ్చయించి దాని నామోశించెను. “నేను వారి మాటలను విశ్వసించి యీ చట్టము సంగీకరింపును. ఈచట్టము చాళికరముని మీకు స్పష్టమైన వెంటనే దానిని తిరస్కరింపుడు. తాను సంపాదించగల సౌకర్యముల నన్నిటిని సమకూర్చుకొనని మాంటాగూగారు తెలిసిరి. రాజరహస్యముల తెలిగిన ముద్రనిధి దేశాభిమానియగు సింహా ప్రభువు గూడ చట్టము నామోదించవలెననియే చూచించెను. రాజప్రకటనముగూడ అదర పూర్వముగా నుండెను. కాన చట్టము సంగీకరింప దగునని నేను ప్రజలకు తలచి అటుల సలహా నిచ్చితిని కాని నానమ్మకము నిరాధారముగ నేను గ్రహించ గలుగుటయే అసహాయోద్ద్యమము ప్రారంభమగుటకు కారణమైనది. నేనుగూడ నట్టి నమ్మకముతోనే మీకెట్టి సలహా నిచ్చితినిగాని యీసారిగూడ నానమ్మకములతో వమ్ముకాగలదని మీరెప్పుడు హాసించగూడదు. మీ దురవస్థనుగూర్చిన వార్తలను నేను మీ ముఖముననేగాక యిదివరకే నేను చాలమార్లుగా వినియున్నాను. అని ఎంతకరసి నిజమో నాకు తెలియదు. అది నిజమేనని నాకునమ్మకముకలిగిన వెంటనే వానినితొలగించుటకు సర్వశక్తులను వినియోగించెదను. సంస్థానాధిపతులతో స్వయముగా మాటలాడుటకు ప్రయత్నించెదను. వారంగీకరించినచో వారితో సాకల్యముగా చర్చించెదను. వారి అనుభవనిబడని అవివరములను ప్రకటించెదను. గో

ధలు ధాకోరుసాహెబు గారివలన చాల యిబ్బందులు కలుగుచున్నవని ధోరాజీపహుద్విడు సోదరులు తెలుపుచున్నారు. వానిశిష్యులలో చర్చింపవలెనని వారుకోరిగాని సంగతులు సరిగా నాకింకను తెలియలేనందున నేనందుల కంగీకరింపలేదు. గోండు ధాకోరుసాహెబుగారి పరిచయభాగ్యము నాకుకలదు నేను వానినిసందర్శించితిని. ఆయనసమర్థులని నేనెరుగుదును. ఆయనయందు నాకుపూజ్యభావముకలదు. అట్టివారు ప్రజలకు కష్టముగలిగించు చున్నారని చివరికినివచ్చినందువలన నాకు మంత్రవిచారము కలుగుచున్నది. ఎవరో కొద్దిమంది చెప్పినంతమాత్రమున ఆయనపైనే నేనెటులనేరణు మోపగలను? ఆయనతోగాని క్రిందియుక్త్యగులతో గాని నేను స్వయముగా మాటలాడవలెనని నేను దానిజాహజులను అది నాస్వభావమునకు విరుద్ధము. కావున నేను ముందుగా నిజస్థితిని కనుగొనువరకు వేచియుండుటచే నేను మహా మృదీణు సోదరులకు సలహానిచ్చితినిగాని మహామృదీయులను హిందువులను కేవలముగా చూచునను నమ్మకము నాపైని లేనివారికట్టి సలహా నిచ్చుట చాల అసంగతముగా కనపడెనుగాని మాలానా షోక తాలీగా రిచటికే వచ్చుటచే నాకు దైర్ఘ్యము కలిగినది. నేనును షోక తాలీగారును ఆలోచించి మాఅభిప్రాయమును తెలిపెదనని నేను వారి కెంగింపగా వారందుల కంగీకరించిరి.

జమునగరు సంస్థానము

జమునగరు సంస్థానము శీతీయును, గోండుల సంస్థానము శీతీయును ఒక్కపోలిక నేయున్నది. ఆయన సంస్థానాధిపతి. నేను సంస్థాన ప్రజలలోనివాడను. అట్టి నేను మామైతిని ప్రకటించుట అనుభవముకానిచో యావనదేశముందు మేమితప్పురమును విశ్రులముగానుంటిమని మీ కెంగించుచున్నాను. నేను ఆంగ్ల దేశమునకేగినపుడు జాంసాహెబుగారికి చూపించుటకు స్వర్గము కేవలరామాదజే దావేగారు నా కొక లేఖ నిచ్చిరి. ఆ యె జాంసాహెబుగారును నేనును తయచగా కలుసుకొనుచుంటిని. ఆ సమయే రాజ్యాధికారి కావలెనని ఆయన విశ్రులమును మేముందరమును కోరుచుంటిమి. నేను ఆయనపై చాల నిండలను నేను చివరికినివచ్చితిని. అవియన్నియును నిరాధారములే అగునుగాక అని నేను కోరెదను. ఆయన వలన గాని ఆయనమేమిద యిత్తులవలనగాని జరిగిన పారబాటుల నన్నిటిని ఆయనయే తొలగింపవలెనని నేను కోరెదను. ఆయనకు యిబ్బంది కలిగించుట నాపనిగాదు. నేను వారిని సందర్శించి సవినయముగా విన్నవించెదను. పరమశ్రేష్ఠులతోగూడ నేనెటులనే విన్నవించెదను. ప్రపంచమున నాకంటె దుర్మార్గుడెవ్వడును వుండెనని సర్ మైకలు ఓడ్యారుగారు తలచుచుండవచ్చును. అతడు మరల మనదేశమునకు రాజప్రతినిధిగా వచ్చుట తలస్సించినచో అతనిని చూడవలసిన అవసరము నాకు కలిగినచో అతి విషయముగానే అతినితోగూడ నేను మాటలాడెదను. జాంసాహెబుగారిపట్ల మరెయొకలాగు నేనెటుల మెలగగలను. గోండుల సంస్థానాధిపతులనుగూర్చి కట్టుట కట్టుటగా ఉత్తరములు నాకు వచ్చియున్నవి. కాని నేను స్వయముగా సంగతులను తెలుసుకొనకుండ ఏమిచేయగలను? కాని ఆసిందలు అసత్యములని నేనా లేఖలను చిత్తుకాగితముల బుట్టలో పారవేయువాడను. ఈసంవత్సరములోగానే నిజమెయ్యగలటకు నేను ప్రయత్నించి వత్సరాంతమున నాకృషిని సాంతముగా మీకెరిగించెదను.

మీ రీతిగా రహస్యముగాని బహిరంగముగాగాని సంస్థానాధిపతుల చర్యలనుగూర్చి వాక్యావ్యయమునుమామి విమర్శించగూడదు. వారికాగ్రహమును కలిగింపగూడదు. వారు పాలకులుగాన అధికారముచేతన్న వారిలక్షణములే వారికిని యుండుటసహజము. అధికారము ధృష్టికి ఆటంకముకలిగించును. ప్రతియుగమునందును రామరాజ్యమును ఉమామారాజ్యమును రావలెననిన రావు మొదటి ముప్పాత్రీమండలమును పరిపాలించిన కాలి ఫాలపత్తిని తమవారే నొక్క కాకిఫాల్సెయను అనుసరింపజాలి యుండలేదు. అట్టిప్రభువులు భూగర్భమునందలి గజలలోని దివ్యజంబులవలె మిక్కిలి ఆరుదుగా నుండును గానపాలకులలో నెవరైన ఆగ్రహస్వభావము గలిగియున్నారని నేను వినినచో నేను చాల కాంతమునుచూపెదను. మీరును నేనును ఆనామందున్నచో మనసుగూడ నట్టి ఆగ్రహమేకలుగుట సహజము. మనలెనే రాజులుగూడ సామాన్యమానవులే గాని మహాసాధువులను మహర్షులనుకాదు. ప్రపంచమున విదేశీయజనులతో కట్టడికలిగెను. స్వరాజ్యమువచ్చినపిమ్మట నైతము స్వరాజ్య

ఉద్యోగులుగూడ చాలఆక్రమములను చేయుచునేయుండును. అధికారముచేతన్న వానిచర్య లేట్టిచి ఒకగంటకుండు నాచర్యలవలననే మీరుగ్రహించియుండును. నేను నా అధికారమును దుర్వినియోగము చేయలేదని ఎటులచెప్పగలను. ఒక కాశ్మీయును ఒక మునియును మాట్లాడుట కనుమరిసి కోరగా నేను నిరాకరించితిని. ఇక నీవాగ్రహమువలదు. మీరు ప్రతిగ్రామమునకును పోయి ప్రతియుంటను రాట్ట ము త్రిప్పనట్లు చేయుటయే మీపని, అనినే నామనీతో తెల్పితిని. నేనట్లుచేయుట న్యాయమేనని నేను నిర్ధారణగా నెటుల చెప్పగలను గాని ఆ అధికార ముమూత్రమైనను అది నాచేతనన్నది గాననే మీరు మిన్నకుంటిరి. అధికారమున్నచోట ఆగ్రహమునకును అన్యాయమునకును గూడ అవకాశముకలదుగాన పాలకులవలన చాల అన్యాయములకు పాలుగుటకు మనము సంసిద్ధులము కావలెను.

నేనీరీతిగా రెండు పక్షములను పాలకుల పక్షమును పాలితులపక్షమునుగూడ చూచితిని. కలియవాడు సంస్థానాధిపతు లన్యాయముచేయించువారని విని నేను సహించజాలను. మీరెట్లు ప్రపంచించిన ప్రపంచమున మీకుకలుగు లాభమేమి? అని వారినడిగెదను ఓరి.మిని కష్టపహిష్టతను నేగ్గుకొనవలెను అని నేను మిమ్ములను కోరెదను. నాఅధ్యక్ష కో ప న్యాయము ముద్రింపబడినది. దానిలోని కడపటివాక్యమును మరల మరల చదివి అసంగతము చేసుకొనుడని నేను మిమ్ములను కోరెదను. హక్కులను మాత్రమే కోరినవా రెవ్వరును వృద్ధిబడయలేదు. బాధ్యతలను గుర్తించిన వారు మాత్రమే అభివృద్ధి గొందిరి. బాధ్యతలను నిర్వర్తించుట వలననే హక్కులేర్పడును. తమ బాధ్యతలను గుర్తించి నెరవేర్చినవారికి హక్కులు సహజముగానే లభించును.తెలితండ్రులను గౌరవించవలెనని కాశ్మీయులు విధించినవి. అనగా సంపూర్ణ విధేయత మన మట్టి విధేయతను మనఃపూర్వకముగా చూపుచుండుటకు కారణమేమి?

నీ అన్యుగాను కోపముగా నొక్కసారి చూచినంతనే భీతు బలుడగు షోక తాలీగారుగూడ గజగజలాడుచుండెడివారు. దీరహస్యమేమి? అవిధేయతకు ఫలము వార సత్యపురాకుల్లు. బాధ్యతకు ఫలముగా హక్కు వెంటనే యుండునుగాని హక్కుపైగల ఆశేవలన మాత్రమే విధేయతను చూపువాడు పాత భాగ్యుడెయ్యను. ఫలము నాసింపకుండ విధిని నెరవేర్చవలెనని గూడ కాశ్మీయులే తెలుపుచున్నవి. హక్కుకావలెనని కోరని వాని కి హక్కులు వచ్చును. వాని కోసము ఆగాటవడువాని కవి లభించవు. ఈ సత్యమును మీరెన్నటికిని మరుగునూడదు. ఈ నియమమును మీ రనుసరించిన దేశమున శుశిక్షితమగు స్వరాజ్యస్వైచ్ఛేయేర్పడగలను. అట్టి నైస్యమును మీరేర్పరుప గలిగినచో ఏపాలకుడును మిమ్ము తృప్తికరమిపజాలడు. ముందుసంవత్సర మీసభను సోరాతులో జయపవలెనని అహ్వానించినవారికీగూడ పాలకులనుమతింపజేమా అను సంశయము బాధించుచునే యున్నది. కాన మీ కోరికను ఎవరుగాని నిరోధింప వీలులేకుండ మీ నైతికబలమును మీరు వృద్ధి నొందించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. మీరు దురభిప్రాయమును కలిగించుకొనవలదు. న్యాయవర్తనలు చేయగూడని అకార్యములను వేసిగాని చేయవలెనని నేను మిమ్ములను కోరుటలేదు. మీ ఆత్మగౌరవమును మీరు కాపాడుకొనవలెను. సత్యముకొరకు పట్టుబట్టుడు సవినయముగను సరసముగను నిరతమును సత్యముకొరకు ప్రయత్నింపుడు. నేను చిరకాలమునుండి పత్రికాధిపతిగా నున్నాను. ఆసని నాకు బాగుగాతెలియుననియే నేను తలంచుచున్నాను. నేను వ్రాయవలసినవి నూరు విషయము లున్నను నేను ఒక్క విషయమును గూర్చి మాత్రమే వ్రాసెదను. వివాదలకడ మిచ్చు విషయమునుగూర్చి నాకు వచ్చుచున్న వ్యాసముల నన్నిటిని ఎంగుయిండియా, నవజీవను పత్రికలలో నేను ప్రకటించ వారంభించినచో ఆపత్రికలకు లభించిన స్వల్పగౌరవంతటితోనే అంతరించిపోవును. నేనీవిషయమున చాల మెలకువగా నుండువాడనే యొక అపుడపుడు పారబాటు కలుగుచునేయుండును. కాన మీరు మీవాక్కును మీలేఖనిని ఆదరులో నుంచుకొనుడని మీలో ప్రతికాధిపతులగువారిని నేను కోరెదను. మాటలను మాత్రమే చాల విత్తుగా వాడవలెను గాని సత్యమునుకాదు. అంతర్జాతీ ప్రకాశము డిప్రెసుంతముగానే యుండవలెను గాని బాహ్యప్రకటనమునకు మితి యుండవలెను. నిరోధములు మోచ్చుకొనిదియును ప్రకాశము మోచ్చుచుండవలెను. మీరు దౌర్బల్యము నకు పాలుకాగూడదు. దౌర్బల్యము నకు రెండు ముఖములున్నవి. ఒకటి ముఖము. రెండవది ఆగ్రహము. మొదటిది ముందువైపునను రెండవది వెనుకవైపున వుండును. ముందున్న ముఖము కంటె వెనుకన్న ఆగ్రహము అధమును. దుర్బలుడు ముఖముతో నొసరించును లేదా తన దౌర్బల్యమును కప్పి పుచ్చుటకు ఆగ్రహమును చూపించును. ఆగ్రహము బలముచే మన దుర్బలమ నెవ్వరును చెందగూడదు. బలమునకు లక్షము కార్యనిగతి. అదియే విధి నివ్వజాలను. మానవస్వభావముల నాకర్షింపగలవారే సత్యసంపన్నులగు ధీమతు. వారు యిండియనిగ్రహ

మన హాస్యగ్రంథమున కావ్యశ్రోదాధులను వారు పశువులను ఆహారముగా యొనర్చుచున్నారు. ఇదియేమిట? దేశభిక్షుని కోరునట్టి మిగతాగూడ నిగ్రహమును ఓరిమిని కలిగియుండవలెను. రాజు తన చట్టముల బలముచే పరిపాలనమును సాగుచున్నాడు. మిత్రులను, శత్రువులను బలముచే పరిపాలనమును సాగుచున్నాడు. మిత్రులను, శత్రువులను బలముచే పరిపాలనమును సాగుచున్నాడు.

నాగపూరు స్వరాజ్యపక్షము

మంత్రిపదవుల సంగీకరింపగూడదు

17 వ తేదీ సాయంత్రము నాగపూరులో మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యసంఘసభ జరిగినది. ఇండియా ప్రభుత్వచట్టమును సవరించువరకును స్వరాజ్యపక్షమునా చెరును ఎంతమాత్రమును మంత్రిపదవులను స్వీకరింపగూడదు అను తీర్మానము సభలో సామోదించబడినది. దీనిని నిష్పన్నముగా అమలుజరుపగోరవలెనని వారు భారత స్వరాజ్యపక్షకార్యసంఘమువారికి తెలియజేసిరి.

స్వరాజ్యనిధి

ఇంకను కి లక్షలు పూర్తికాలేదు

కలకత్తానగరమున స్వరాజ్యవారమున వసూళ్లమొత్తమును మూడు లక్షలు పూర్తికాలేదు. జనవరి నెల 19 వ తేదీ మూడు లక్షలు పూర్తిచేయవలెనను తీర్మానము నిన్న 18 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తాలో జరిగిన స్వరాజ్యపక్షము వారి సభలో ఆమోదించబడినది.

దేశబంధుదాసుగారు

జ్వరమువలన బాధపడుచున్నారు

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు కలకత్తా నగరమున జ్వరమువలన బాధపడుచుండుటచే వాఁడు పొట్టుకు వెళ్ల జాలకపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

మాంటాగు బార్లోగారి రాక

శింధూబాదు, జనవరి 17:—సర్ మాంటాగు బార్లోగారి పురమందు ఎలదికాల ముండుటకు వచ్చి బోలారావ్ భవనమున విడిసియుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

సెంట్రల్ పాలి దేవళము

ను బాగుచేయుటకు ధనము చాల జేరుచున్నదని తెలుసు ప్రాయమున్నది.

“స్వదేశ” పత్రికాసంపాదకుడు

శిక్షింపబడెను

గోరక్షక పురము, జనవరి 18:—స్థానిక జాతీయవార పత్రికయగు “స్వదేశ”యొక్క సంపాదకులైన పండిత భాస్కర్ శాస్త్రి ప్రసాదుగారికి రెండు సంవత్సరములు శిక్షయు యేబది రూపాయలు జరిమానయు విధింపబడినది. జరిమానా నీయని యెడ మరీమాడు మాఫయలు శిక్ష అనుభవించవలయును. వారు వ్రాసిన న్యాయములలోని నాల్గు రాజ్యాధికారమైనవని యెంచబడి యీ శిక్ష విధింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

నాకాదళ ముఖ్యసేనాధిపతి

రంగూను, జనవరి 19:—హెచ్. యం. యస్ “భాతాము” యుద్ధనాకాయందు పక్షమున రంగూను నుండి పూర్వ జైలునకు చేరి ఉదయమున నాదళాధిపతి బయలుదేరి వెళ్లెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆరోగ్య వారము

కుంభకోణము, జనవరి 18:—అధిక ఉత్సాహముతో ఆరోగ్యవారము జిల్లాయందు స్థానికాధికారులచే జరుపబడుచున్నది. మాజిక్కులాంతరు ప్రదర్శనలు, ఉపన్యాసములద్వారా ప్రచారము గ్రామములందు జరుపబడినది. అనేక ముఖ్య స్థానములందు ప్రదర్శనములు యేర్పాటుగాబడినవి. ఆరోగ్య వారమును గురించి జిల్లాతెచ్చరు, హుద్దూగారు, అధికమైన శ్రద్ధనీకొనుచున్నారు. ప్రచార మంతయు జిల్లాఆరోగ్యాధికారి యాచార్యమున జరుపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిజుబు

(మా ప్రత్యేక విలేఖరినుండి)

(1) మహారాష్ట్ర రాజకీయ దృక్పథము

జనవరి 17:—తెలుగు ఆరవజాతులందులెనే గుజరాతీ మహారాష్ట్రజాతులకు ఆశయముల యందును, పద్ధతులందును రాజకీయదృక్పథమున చాల భేదము కలదు. గుజరాతీలందరూ ఒక మార్గావలంబకులుగా నున్న మహారాష్ట్రీలందరును వేరు మార్గావలంబకులుగా నున్నారనుటలో సందియ మెంత మాత్రమును లేదు. జాతీయపత్రికల దృష్టిని పరిశీలించిన ఈ భేదము మరింత నిలకడగ కన్పించును. మహారాష్ట్రీల పత్రికలన్నియు ఒక్కటేట్లు గాంధీగారి జాతీయమహాజనసభాయాపన్యాసభావముల పూర్తిగా విమర్శించి సారసీనము లనియు, శుష్కప్రియవచనముల పొందుపరచు బడినవని యాచుచున్నది. ఈభావముల తెచ్చు మొదలగుపత్రికలు గోరం తెలు కొంతకంటెలుచేయుట వింతకాదు. ఇక గుజరాతీ పత్రికలన్నియు, మహారాష్ట్రీభావములకు వ్యతిరేకభావముల జూపుచున్నవి. కేసరిపత్రిక మహారాష్ట్రీ దేశీయపత్రికలకు నాయకత్వమువహింప, గుజరాతీపత్రిక, ఇతర గుజరాతీ దేశీయపత్రికలకు నాయకత్వము ఇదివరకు వహించినదయ్యె ప్రస్తుతము వైవాధిభావములచే తానును మారుపట్టు చున్నయది. కాని ఇతర జాతీయపత్రికలమూత్రము గాంధీగారి యనుజరత్వమును వదలలేదు. దేశీయపత్రికలు దాదాపు పది వైభావముల మహారాష్ట్రీసామాన్యజనులకు వెజ్జలునపుడు, గాంధీగారి ఉద్యమము పూర్వముకన్న వారిలో పెంపొందుటకుగాని వ్యాప్తిగాంచుటకుగాని తగు ఆవకాశము లున్నవని తలంపుట పొరబాటు.

(2) నాకుగాని ప్రీ వేరొకసేల?

వైభావము ప్రతిపాత్వమును మూలమున బొంబాయిని నొన్న ముఖ్యమంత్రుల సార్థకపరచును. ఈపాత్వము బొంబాయి అంతయు ఉడికిపోయినది. ఈపాత్వము కారణము ముంటాజి వేగమును ఒక మహమ్మదీయప్రీవే గల మోహము. ఆమోహము నిష్ఫల ముంటున్న కల్పినిక్రోధము : కావ్యక్రొధ మోహములు గలసి ఎంతవలెనైనను కొరతపడినది. బొంబాయి స్థానిక స్వపరిపాలనాసభ్యులలో నెల్ల నవరూపము డగు కాలె యనునతడు: చాలాధనికుడు; ఆపెను పూర్తిగ వలచినవాడు. ఆపెయూ, ఇందోరు సంస్థానైక్వర్యము లన్నియు నీటిలోని ప్రేమైక్వర్యముచే కట్టిన 21 పంచస్థానములయొనెలి. దీనికంతకును మూల మెవ్వరైనను, వారే ఒకదినమున నాపెలో కలసి మలబారుగుట్టుకు పోవుమండ, నలుగురు వేరు మోటారున దారినడి బాలెను తుపాకీతోకాల్చి, ఆపె సోందర్యమును నిశ్చయముగ నిర్మూలించు నుద్దేశ్యముతో ముఖముపై గాల్చున వేయుచుండ నద్వైతమున నల్లురు యూరపియును వైసికులు ఆపెను రక్షించి, తమలో నొకనికెంత ఆపాయకత సంభవించినను, ఈక్రూరులలో నొకని భంధింపగలిగిరి. వారే కొనయూపిరితో నుండి, తన ప్రియరానికి లక్షరూపాయల నిద్రునట్లు అంత్య సందేశమునడి ప్రాణములు బాసెను. భారతదేశమున బహుచతురులని పేరు బడసిన ఇచ్చటి నేరవిచారణ సంఘసభ్యులు ఇంకొకనికూడ బంధింపగలిగిరి. ఈనేరవిచారణ చాలా ముందు ముందు గొప్పరహస్యముల వెల్లడిపరచునని అందరును తలంచుచున్నారు.

ప్రస్తుతముమాత్రము కొందరు నేరములు బంధింపబడినను, ఈయవతి పూర్వచారిత్రమును గమనించిన వేరగ చాలా మందిందు చిక్కుబడునట్లు తలంపవచ్చును. ఆపెల్లివడ్డి చాలా రహస్యోత్తరము లున్నవని తెలియుటచే ఆపెల్లి రక్షకభటులు వెడలిరి. బొంబాయి పత్రిక లాకదానిని మించి వేరొకటి ముంటాజి వేగముయొక్కయు, ఈనేరమునకు సంబంధించిన ఇతరులయొక్కయు ఛాయాపటముల ముద్రించి ప్రజాతురమును కొంత సమయజేయుచున్నయది.

పూర్వచారపరాయణులకు తగుశాస్త్ర

‘ఇంకొకదేశమున గాంధీ అంత్యజాలను ముట్టమన్న ఆప్రజలతని నీపాటికి నలిపివేయువారే’ అని ఒకరు ఒకపూర్వచార పరాయణుల సమావేశమున అన్నమాటలకు తగిన ప్రత్యుత్తరము క్రియారూపముగ నిచ్చుటకు కామాక్షి నటరాజును గాని నానాజాతీయమందు నొకదాని నేర్పరుడలెకా. క్రిందటి సంవత్సరముకూడ నిట్టిగిం దేర్పరుపబడినది. ఈసంవత్సర పంత్యజాలకూడ ఆహ్వానింపబడుటకు తగుప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. నానాజాతీ విందగ అందరుకలసి ఒకపత్తెరమున భుజించుట కాదనియు; అంటుకును ఎంగిలికిని ఎట్టి సంబంధమును లేదనియు, నానాపక్ష సమావేశ సందర్భమున నందరును ఒకసాత్రతో నీటినిత్రాగి వికమత్వమును జూపవలెననియు అతి వికమత్వము కానేరదనియు, అయిన ప్రకటించెను. ఈభావమునే వివరించుచు వికమత్వ సమావేశసంబంధమున నానాజాతీ నాయకు లొకపాత్రతోనే జలముత్రాకుట నిజమగు వికమత్వ సూచన కాకపోగా ఆరోగ్యమునకుకూడ ప్రతిఘోకరమనియు నావిషయమై గాంధీగారితో వ్యయముగ సంప్రదించెదనని

నుడివెను. ఇక అస్పృశ్యత విషయమై ఎప్పటియట్లు ప్రతికాములు మన వాదప్రతివాదములు జరుగుచునే యున్నవి. దక్షిణాది ఈ విషయమున సంఘసంగ్రహణ ప్రతిఘోషముని బొంబాయి, నివాసులీవరకు ప్రకటించినను, ఇచ్చటనే గాంధీగారి స్వజాతీయలలోనే మరీగాధమును విషమాకృతి నీసమస్య చాల్చినది. దేదని పిలువబడు ఈఅంత్యజాలను పురాతనమునుంచి వైకిలాగుటకు గుజరాతీల రేనడిలను గోళ్లెను, పూర్వము ప్రపలకుండుట ముఖ్యకారణముగా నెంచబడినది. ప్రస్తుతమెట్టి పరిణామము నీసమస్యదాల్చుతో కనుగొన శక్యముకానంతటి విషమాకృతిని చాల్చినది.

మద్రాసీల అవస్థ

ఇతర విద్యావంతులగు యువకులందులెనే బొంబాయి కేతెంచిన మద్రాసీ యువకులందును నిరుద్యోగావస్థ నిలకడగా నభివృద్ధి నొందినది. పత్రికలలో ప్రకటించునవృత్తును ఇచ్చటి అధికారులు “మద్రాసీలు మలబారిలు కానివార లేవ్వరైన కావలెనని” ప్రకటించుచుండుట విచమము. సాధారణముగా మద్రాసీ లనుకొనునట్లు సామర్థ్యమునవారలే ఇతరులకన్న మిన్నలైన ఈ అప్రతికృతు కారణమే యందునని తలంప మొదలిడిన ఆ నేకకారణములు తోపకమానవు. వేలకొలది బొంబాయినియునుట, ఇప్పటికే 15000 మంది మూగిలట్లు అంచనావేయుటంబట్టి స్వభావభేదములు, ఇతరులను నమ్మి ఎట్టి బాధ్యతాయుత పదవిని ఒకగనంతటి పక్షికులు కారణములై నట్లు నమ్మవచ్చును. ఇట్టిసమయమున నలరాజును, సుఖ హ్యాయ్యరుగారు మద్రాసీలకు తగువసతులకై పెద్దసమావేశము కావించినను, ఆంధ్రులందు పాల్గొనకపోవుట టుకు కొన్ని కారణములు లేకపోలేదు. మద్రాసీ లనిపించుకొనుటకు ఇష్టతమవారిలో నెంతమాత్రమును లేదు-మద్రాసీపదమును దాక్షిణాత్యపదముతోను ప్రసిద్ధాంధ్రులు సహితము జోడించుచున్నప్పుడు మద్రాసీపదమునకు, దక్షిణ భారతీయసంఘముని వై“దక్షిణాది నాయకులు మార్చినను, ఆంధ్రులుమాత్రము అందెవ్వరు పాల్గొనకపోవుట నెట్లు పరిగణింపవలయునో పరిశీలంప ఆంధ్రప్రతికాచమరులే సామర్థ్యము.

అనంతపురం జిల్లా జాతీయసంఘము

గుంటూరు, జనవరి 19:—సంకటి కొండారెడ్డిగారు, అనంతపురంజిల్లా జాతీయసంఘాధ్యక్షుడు గుంటూరునుండిట్లు తలంపిరి.

“కొండారెడ్డి సంకటము చేయబడి పంపబడిన రెక్విజిషను నిన్ను నే నాకు జేరినది. ఆకొక ననుసరించి జిల్లాసభ్యులందరు నిదివరలో 25 తేదీని జిల్లాభివృద్ధిసంఘమునకు క్రొత్తసభ్యుల నెన్నుకొనుటయని నిర్ణయింపబడిన పెనుకొండ సభకు నూతన తీర్మానములను బంపవచ్చును. సభ్యుల సందేహములుగూడ సభలో విచారింపబడును”

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయసంఘ సమావేశము

27 వ తేదీని తాడేపల్లి గూడెములో గూడును.

ఏలూరు, జనవరి 19:—“పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయ సంఘసభ తాడేపల్లిగూడెము దీనిల 27 వ తేదీని నూలుమరతులు కొనసాగించుట కొకప్రత్యేక కడేమండుట స్థానము, కార్యదర్శి నెన్నుకొనుటకునితరమునుముఖ్యవిషయముల వాలోచించుచుటకూ గూడనన్నది. కావున సభ్యులు ప్రచారకులు, నభిమానులును రాబ్రాధికులు. భాదీసంఘసభ గూడ యానాడే యచట నే గూడును.” అని కార్యదర్శి యగ్రముల్లి మంగయ్యగారు తలంపిరి.

భారతదేశపు ఆధ్యాత్మికాధి కాభివృద్ధిని

పార్లమెంటులో జదువుట

డెల్లి, జనవరి 19—1923-24 సంవత్సరముల మధ్యగలిగిన భారతదేశపు ఆధ్యాత్మికాధి కాభివృద్ధి వివరించు వ్యాసమును, ప్రొ. రష్ట్రాక్ విలియమ్సు, ప్రచురణ కాభాకాధిరి గారిచే తయారుగాబడినది, పార్లమెంటుసభలో జనవరి 26 వ తేదీని యిండియా ప్రధానమంత్రిగారిచే జరుపబడును.

పంజాబుగవర్నరు సంచారము

రాలాహోరు, జనవరి 19:—అధిక సర్వ సాతముచే నిశ్చల యలుదేరి గవర్నరు గారు పీయత్ కొట వెళ్లుట మానివేసిరి. నేడు బయలుదేరి గవర్నరు గారు గుజరాతు బోయి 21వ తేదీనాటికి తిరిగివచ్చెదరు. (ఆ. ప్రె.)

మంగళగిరి ఏరకాపువయ్య, బెజవాడ.

భీమునిపట్టణము

(ఒకవిలేజింగ్)

ఆంధ్రవారము

జనవరి 14:— ఈ ప్రభుత్వమునకు బట్టణమునకు సరియైన ఆంధ్రవారము శిశుప్రదర్శనమునకు సంబంధించిన యంత్రము లీ నెల పదవ తేదీనాటికి ప్రారంభింపబడినవి. ఆనాటి యందును పట్టణమునకు ఆంధ్రవారము విద్యార్థులను సహజములతోగలిసి ఆంధ్రవారమునకును, బాండు మున్నగు వాద్యవిశేషములతోడను పలువిధవర్ణములతోగలిపి పతాకములతోడను, ఆంధ్రవారమునకు చిత్రపటములతోడను పిథిపిథులనుగూడ ప్రజల కొకవిధమున నూతనోత్సాహము గల్గించిరి.

ఆనాటి సాయంకాలము సరస్వతి సమాజ మండలమునకు బుర్రపాలకొన్నతపాతకాలావిద్యార్థులు మ. రా. శ్రీ పార్వీ రాఘవేంద్రరావుగారు నూతనముగ రచించిన “సంతోషము” అను నాటకమును గడుజయప్రదముగ ప్రదర్శించిరి. ఆ ప్రదర్శన మునకు మామండలవిద్యార్థి శాశిధారిగారు సహకారసంఘముల సహాయాధికారిగాను మున్నగు పలువురు యంత్రాగములు విచ్చేసిరి. నాటకములో గడుచాకచక్రముగా ప్రదర్శించిన పాత్రము లకు జహూమాను లాసంగుటకు మ. రా. శ్రీ నందగిరి లక్ష్మీనరసింహ రావు పంతులు గారును, మ. రా. శ్రీ అవసరాల వెంకటరావు పంతులు గారును దయతోగొంతభాగము నొసంగిరి. ప్రత్యేక సీయముగా నభినయించి సభ్యుల మెప్పువడసిన (ఆంధ్రవారము) అప్పారావునకును (అమరావతి) వెంకటరావునకును (ఆనందండు) ధర్మారావునకును జహూమాను లీయబడిన. స్వల్పకాలములో నీ నాటకమునభ్యసించుచేసిన జయప్రదముగా ప్రదర్శింప సిద్ధముచేసిన యంత్రపాతకాలా ప్రధానోపాధ్యాయులు మిగుల ప్రతీతియును. ప్రదర్శనాంశమున సీయత్వములకున్నిటికిని మూలకారకులగు మ. రా. శ్రీ రావుసాహెబు చిలకాసంజీవరావు నాయుడుగారికిని దక్కిన పురపాలక సంఘ సభ్యులకును దక్కుంగల సహాయములకు గృతజ్ఞతాపదనము నర్పింపబడిన.

కొన్ని కాలములందు నేను వెంట్రుకలతో “మాజిక్కు లాంఠన్” మాపించి ఆంధ్రవారము విషయములనుబట్టి యంత్రవ్యాసము లిప్పించుచున్నాను. పాతకాలములను “ఆంధ్రవారము” అనువిషయమునుబట్టి వ్యాసములనుబట్టి యందు త్రుముగా వ్రాసిన విద్యార్థులకు బహుముతులయ్యుచున్నాను. ఇంతియగాక 18వ తేదీనాడునాడు 4 గంటలకు మ. రా. శ్రీ. కే. పోతా, దాక్షురెవారాయరు, లాలిగు దొర మున్నగువారియధిపత్యమున శిశుప్రదర్శనము ప్రారంభింపబడినది. అందువారుగావెంపల బడిన బీదలలకు రమారమి 50 మందికి పలువిధముల జహూమాను ములియబడిన. పిదప బుర్రపాలక సంఘమువారిచే నూతనముగ నెలకొల్పబడిన “శిశుసంరక్షణశాల” తెలుపబడినది. ఈ ప్రభుత్వముననే గాక మాతాల్పకాంధ్రవారమునాటికా గారి (ప్రాప్త) హుమనలకు బలగాముములందును సీయత్వములు జయప్రదముగా జరుగుచున్నట్లు వినుట కెంతయు సంతోషము ప్రదర్శనాంతమున నీ నూతనోద్భవప్రసక్తులగు శ్రీ తేజ విల్లింగ్ డాక్టర్ గారికిని బ్రభుత్వమునకును కృతజ్ఞతాభి వందనము లర్పింపబడినది.

ఈయంత్రము లెంతజయప్రదముగా జరిపించుటకు శ్రద్ధ వహించిన మ. రా. శ్రీ పుల్లెటికర్తి పీరాచాయ్యులుగారును, గ్రేనే డిగ్రీ పాలరావు నాయుడుగారును, నందగిరి లక్ష్మీనరసింహ రావు పంతులుగారును గమంగడు చూచుచును ప్రజలాయు రాంధ్రవారముల సభివృద్ధి చేయుదురు గాక!

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటరి, బల్బుతో సహా ధర 1 కి రూ. 2-8-0. పైన తెలుపబడినది పెద్ద లెన్సుగలది 1 కి ధర రూ. 3-0-0. స్పాట్ లీడ్ పము (తెల్లని, ఎఱ్ఱని, ఆకుపచ్చ లెన్సుగలది) 1 కి ధర రూ. 3-8-0. సెల్ ఫోన్ దీపము 1 కి ధర రూ. 5-0-0. చేతిలాండ్ 1 కి ధర రూ. 5-0-0. ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రూ. 0-12-0, బల్బు 1 కి ధర రూ. 0-6-0. ఆటోమాటిక్ సిగరెట్ ధర 1 కి రూ. 2-0-0. సాదా సిగరెట్ 1 కి ధర రూ. 0-12-0. వి. పి. చార్జ్ ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల తపాలపెట్టె నెం. 35, మద్రాసు.

వ్యవసాయ శాస్త్రజ్ఞుల సభ

వారణాసి, జనవరి 16:— శ్రీ డి. సభయందు చాలయంత్ర వ్యాసములు చదువ బడినవి. ఆర్. వి. మారీస్, డి. లక్ష్మీ రావు, సి. వి. రామస్వామి అయ్యరుగార్లు వ్యక్తబోధాదముల గూర్చి యుపన్యసించిరి. పటాను నెక్కువగ నుండుటవలన కలుగు ఫలాఫలములను విపులముగ నీయవ్యాసములందు చర్చించిరి. యా. శ్రీనివాసశర్మ, యస్. మాదీనాశంకర్ గార్లు మూడు ప్రాముఖ్యముగ నుపన్యాసముల జదివిరి. వారు లక్ష్మీపురుగులను గుఱించియు, నవి యిచ్చు లక్ష్మీ పీఠినిగఱించి దీర్ఘముగ నుపన్యసించిరి. యస్. కె. విశ్రాంత వీరీయ త్రైతములకు పూర్వయోగించుటవలన గలుగు ఫలితముల నొకవ్యాసమున దేటపఱచిరి. సి. యా. ఆర్. అయ్యంగారు, డి. బాలకృష్ణ మూర్తిగారు, ఎ. కె. భామయ్యగారు వి. యా. బెండ్లీగారు మొదలగువారేక విషయములగుర్చి యుపన్యసించిరి.

సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు, ఇంతవఱకు చదివిన యుపన్యాసము లన్నియును యాశాఖవారి విమర్శలకు పెట్ట బడుననియు పూర్తిగా విమర్శించుటకు తగినంతకాలము లేనందు లకు చింతిల్లుచు, నుపన్యాసము లన్నియు నెక్కువ విషయ జ్ఞానోత్కములుగా నున్నవనియు చెప్పిరి. అధ్యక్షునకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

భారత ప్రకృతి శాస్త్ర సభలు

వారణాసి, జనవరి 16:— జంతుశాస్త్రజ్ఞుల సభయందు డాక్టర్ ప్రాముఖ్యముగ నుపన్యాసముల జదివిరి. ఆసభ కథ్యక్త తనహించిన డి. యి. పిల్లీయగారు పిల్లలను కని పాలిచ్చేడి జంతువులగుర్చి, ముచ్చటించిరి. హిందూదేశమున నిట్టి జంతువుల సాంప్రదాయము; బర్మాదేశమున గన నగును. దాక్షుర కాలముగా రీవిషయమున చాల శ్రద్ధ విషయముల గనుగొనిరి. పాశ్చాత్య జిల్లా యందు కొన్ని పరిశోధనములబట్టి ఉత్తరమెరికానుండి కొన్ని జంతువులు వచ్చినట్లు తెలుచున్న దని చెప్పిరి. పిల్లీయగారు పశువులగుర్చియు, గుఱుములగుర్చియు, కొన్ని వన్యవృక్షములగుర్చియు, కొన్ని సంగతుల జెప్పి, ఆసియా, మధ్య ఆసియా ఖండములనుంచి యీ దేశమునకు వచ్చుట గూర్చి ముచ్చటించిరి. తమ ప్రసంగమును ముగించుచు మానవబుద్ధి సంకుచితమనియు నీ జంతుశాస్త్రసందర్భమున నింక తెలియబడినది చాల గల దనియు జెప్పిరి.

ఆస్ట్రోపాలాజికల్ శాఖ

వారణాసి, జనవరి 16:— ఈ శాఖ ప్రొఫె. సి. సి. మహాధన భాయిగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఆయన తమ యధ్యక్ష బోధన వ్యాసమున పంగదేశమున వివిధ వర్ణ సంకరముల గూర్చి యుపన్యసించుచు నిడివరలో యీ విషయముల పని జేసినవారనుకొనిన దానికంటె యెక్కువ కఠినతరముగ ప్రత్యక్షమనియు హిందూదేశమున ప్రతివర్ణమును రెండు విధములగు సంబంధ మితరవర్ణములతో నూచించుచున్నదనియు నందొకటి యారాష్ట్రీయందలి హిందవర్ణములతో కలయితే, రెండవది తమతో సమానముగ సంభూన్యత్యము ననుభవించుచున్న పరరాష్ట్రీయవారితో కలయితే ఇతరవర్ణ వివిషయములు గావించిన నూత్రములను విమర్శించి, యీవర్ణముల వివిధసంబంధములను విపులముగ తేటపఱచిరి. తరువాత నాంగ్లో హిందవులను, తదితర హిందవజాతులతో సమన్వయించి వారిస్థానమును నిర్ణయించిరి. ఆసభలో తమ శాస్త్రవిషయముల శ్రమపడువారి కుపచరించు కొన్ని సిద్ధాంతములను నిర్ణయించుట మాహాధనభాయిగారి నధ్యక్షుడుగను, ముజుందూగారిని కార్యదర్శిగను, రావుబహదూరు అనంతకృష్ణ అయ్యరుగారు, రాయబహదూరు శరత్ చంద్రరాయగారును యింక సభ్యుల ఓర్పుకొనునధికారముతో నొక యుపసంఘముగా నేర్పఱుపబడి రని యభ్యక్షులు నుడివిరి.

మందరి లైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. 0-13-0 ఒక డబ్బీలైలము విడుదల రాచిన ముఖమున ఏర్పడు ముఱిములు మచ్చలయగును. ముఖము కాంతిబాం, నన్నుగా అద్దమునలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంకాతెరును. ఈలైలము మంచిగుణముగ గలిగి మిగడతల నుండును. అమ్మతాంజనం డిబో, మధరాను - బొంబాయి.

కడచిన 80 సం॥ రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మక మైనది, కల్ల లేని వెండికి సవరముబంగారును, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

సావితము 1893

1687

ఈ రకము యింకా శ్రావ్యరకముల గా జాలకు మజూరి జత 1-కి రూ. 5 మొ 10 వరకు గలదు. కావలసిన ఎడల వి. పి. ద్వారా పంపబడును. ట సీమకమలాలు అన్ని రకముల పట్టెకంపులు, పుష్పరాగములు చెక్కిన న గలు, బంగారు వెండి నగలు, యితర సామానుల క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంసి చీబిల్ దాన్ అందు నన్ను,

మాన్యుభావ్యురింగు జ్యాయలల్లు, తపాలపెట్టె నెం. 225, 112 వై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్రనాటక రంగము

గ్రంథకర్త: బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు

ఇందు ఆంగిక, వాచిక, ఆహార్య, సాత్త్వికము, లనక బడు నాలుగువిధములైన అభినయములును, వీనికి సంబంధించిన పాత్రోచితభాష, రంగమునందు పయోగింపదగిన పద్యగీతముల విమర్శ, సంగీతప్రయోజనము, నటులు, నాట్యములు మొదలగు రంగమునకు సంబంధించిన యన్ని విషయములును, శాస్త్ర సమ్మతముగను, యుక్తియుక్తముగను విపులముగ చర్చింపబడినవి. శైలి మహోపారము, పండితవర్ణ్య లనేకులు సదభిప్రాయములనొసంగి దీని ప్రాశస్త్యమును వెల్లడించిరి. 250 పుటల గ్రంథము.

మేలుప్రతి 1-4-0. సాదాప్రతి 1-0-0. గ్రంథముదొరుకు చిరునామాలు:— మేనేజర్, విద్యావినిోదినీ గ్రంథమాల-చిత్తూరు. వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్, ఎన్. టెన్. టెన్. మద్రాసు. ఫ్రెండ్స్ అండ్ కో., బెజవాడ.

మీకు వెంట్రుకలు డొడ్డిపోవు చున్నవా?

వెంట్రుకలు వెరుగునట్టి రహస్యము అద్భుతముగా కనిపెట్టబడినది.

కృష్ణకాంతవాసన లైలం

వెంట్రుకలసంబంధ వ్యాధుల నన్నిటిని పారశ్రోలి, వెంట్రుకలను అద్భుతముగా పెంచును. దీనిని నాడుటకు ప్రారంభించినవోజానుండి వెంట్రుకలు రాలుట నిలుచును. వెంట్రుకలు పుష్టికరముగాను, దళిమగాను పెరుగును. ఒకపక్షము దినము లలో దీనిగుణము మీకు తెలియునని పూచీపడెదము.

బుడి 1 కి ధర రూ. 1-0-0. వి. పి. చార్జ్ ప్రత్యేకము. Krishnakant Bros., 1, (P) Lall Bazar, P. o Calcutta.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో సహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.

వాణిజ్య రణవట్టి:—రతీమన్యులవలె దాంపత్య సౌఖ్యమిచ్చును.
ప్రాచీన ఋషులకాలమునుండి ధాతువృద్ధికి జయభేరి మ్రోగినది. ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఓషధులు గల సిద్ధాంతము. ఒక మోతాదునకే గుణమిచ్చునది. అనేకులువాడి పరీక్షించినది. ఎంతిఫలచని విద్యమనైనను గట్టిపర్చి స్వప్నములోను మాత్రము లోనుపోయి ఖుష్ణవృద్ధులను. ముసలితనమును నపుంసకత్వమును పారదోలి సంసారసౌఖ్యమును, సంతానభాగ్యమును ఇచ్చి పురుషులకు సంతోషమును ప్రీతిల ప్రేమనుగలిగించును. స్త్రీలలోతచ్చేగునునీరసము, కాళ్ళులాగులు బోసడచి చక్కని నరపటుత్వమిచ్చును. 15 దినములలో అతిమాత్రమును, వధుమాత్రమును నివారించి మూత్రవిమోచమును తగ్గించి మూత్రమును నిర్మలముచేయును. రెండుసే సాలమందు శతవృద్ధులనైనను యౌవనలగచేయును. బలహీనులగు స్త్రీపురుషులకు మిగల రక్తవృద్ధిచేయును. మీ వుత్తరములు రహస్యముగానుంచబడును 40. మాత్రలు రు 2.0-0 పోస్టేజీవేరు.

ఆయుర్వేద రత్న డాక్టరు ఆచార్యులు, ఆయుర్వేద రసాయనశాల, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

సమృద్ధునుగొత్తమారిది నగలుదొరకు స్త్రీసము

ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరీంగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావద్ద అనేక రకములు క్రొత్తమారిది గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగైకెలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేకచాదిరి అడ్డగలు, జడలిళ్ళు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనవరములు, పతకములు, మొదలగునవి వెండి రైలుకూజాలు, టంబ్లర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపిపెల్లు మొదలగు ప్రాతసామానులన్ను అనేక రకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడును సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వజనును. నచ్చనిది వాపసు తీసుకొనబడును.

1597

ప్రాంతెటర్లు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

తనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు,

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

లోకమయహర మృత్యు మోక్షదీపకం కస్తూరి, కంఠమపువ్వు, పవనరూపము, అతిగుణకారలగు ఈ మూలికలు చేర్చి రయారయబడినది. అక్షరరహిత విశుద్ధతాని యందులో చేరుటలేదు. శనివిద్యలు, కాలుర, కాలిలు, యక్షులు, రుద్రులు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరు దీని సాధారణరొగము లన్నిటికిని అనుపాసకముతో వాడతగినది. దిద్దుట, కాలింతలకు ఇది శంఖిపింజీరి. వేసకులకు బుద్ధులు అగుచున్నది 250-800 యాత్రలు గలబుడ్డి 1 కి 0.40, 6 బుద్ధులు 1.4-0 పోస్టుభర్తవేరు. ఈ దిగువ తెలుపబడిన ఔషధములు అది ఏ యే వ్యాధికి, గుణమిచ్చుటలు తెలుపబడినట్లు అందుకు యెలాటి శంకనామేలేదు. రత్నక వాడి చూడుడు.

సారస్వతానవం:—రక్తవృద్ధిని, బుద్ధిశక్తిని, జ్ఞాపకశక్తిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0.

బాలనుభోదయ:—శిష్టపిల్లలకు బలమిచ్చుదివ్యవహు, తీపుగానుండును. గుణ మధ్యమము 0.12-0.

భావనబిరక రసాయనం:—పిల్లసంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అశిర్తి శరూపవలె పోవును. రు 1.0-0

వాలగజ కేసరిలేహ్యము:—సర్వవ్యాధులకు ఆకలి మందగించుట మలబద్ధము మొదలగువా. 1 కి బుడ్డి 2.00

మా ఔషధముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికే తెలియును. ఒకసారి మాత్రమే కొనిన విషయము మాత్రమే కొనినవారికి మాత్రమే తెలియును. పాత్రపు వెంకటాచలమండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ సీతాకానునైద్యశాల, మదరాసు.

ఏడుదినములలో నారక రుపును తామరను కుదుర్చు అత్యద్భుత ఔషధము

- (1) నారకురుపుతైలము మొదటిరకం బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0
- (2) ,, రెండవరకం ,, 2.0-0
- (3) నారకురుపుతైలము లోనికిపుచ్చుకొనుటకు 15 దినముల ఔషధము ధర రు 4-0-0
- (4) తామరతైలము బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0
- (5) తామరకు లోనికి పుచ్చుకొనుటకు 8 దినముల ఔషధము ధర రు 2-0-0

అన్ని ఔషధములకు ప్యాకింగు తపాలఖర్చులు వేరు. ఉపయోగించువిధము ఔషధముతో పంపబడును. దీర్ఘకాలమునుండియున్న మొండివ్యాధులు నేరులో చూచి సలహానిచ్చెదము.

ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలోనే వ్రాయవలెను

A. A. AYYANGAR, No. 1, Sankuwar Street, Triplicane, Madras.

మెస్సరిజము నేర్చుకొనుడు

1416

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, తాల్ రీడింగు, కాన్ వేన్ (శ్రీ వన్, ఆత్మశక్తి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెస్సరిజము యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, పర్యవహితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురిచేయుట ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మొ ప్రతి 1.కి రు. 1.0-0 పోస్టేజీ 0.40.

ప్రాఫెసర్, నేఖర్, మెస్సరిజము ఏ.ఎ.ఎ.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల తైలము "మణీనూనె"

మిక్కిలి మహావారమైన నువాసనగలది. వైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంటుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రానీయక వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవిషయములకు మాత్రా తక్కువకాటలాగునను వ్రాసిన ఇహముగా పంపెదము.

ఆతంకని గ్రహ ఫార్మసి, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.